„De geestelijke Cultuur van Kelten en Germanen".

(Superieur of inférieur?)

DOOR

E. WEGGEMAN-GULDEMONT

BRUSSEL

ENGELHARD, VAN EMBDEN & Co.,
AMSTERDAM.

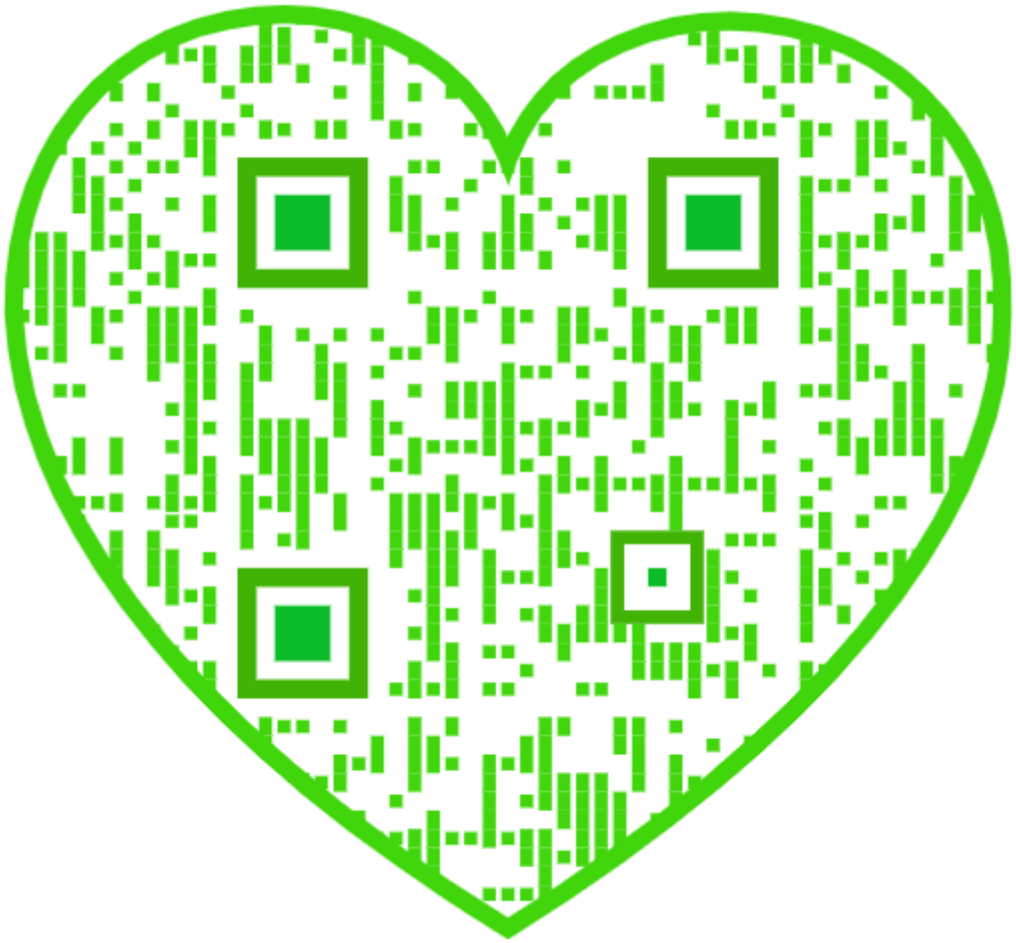

„De geestelijke Cultuur van Kelten en Germanen".

(Superieur of inférieur ?)

VOORWOORD.

De lezer, die dit boekje opent en er wellicht iets in zal vinden, dat met zijn intuitie en opvatting strookt, zal zich hier en daar naar een plaat verwezen zien, er aan toegevoegd en ontleend aan een werk van Guido von List. Deze schrijver is een van de zeer weinigen, die aan de oude godsdiensten en mythologiën een reëelen en geestelijken grond toekennen, hoe ook de exoteriek deze soms verwrong en ontaardde tot zelfs in het nagenoeg onherkenbare. Onder de schrijvers over de Keltische volken is er niet een, die omtrent zulke inzichten iets meedeelt, en hen lezend, krijgt men den indruk, dat sommige hunner in deze richting zoeken zonder te vinden.

Zoo b.v. A. Bertrand in zijn uitgebreid werk: „La religion des Gaulois". Waar hij telkens weer zijn gedachten uit over de veronderstelde hoogere kennis van het Druidisme, van de bewoners der Indische lamaserïen en andere dergelijke corporatie"s, die hij terecht bij de meeste oude volken vermoedt, daar gaat hij herhaaldelijk rakelings langs de Verborgen Waarheidsleer, waarvan Guido von List; voor de Germaansche landen vooral, tot groote hoogte zoo triomfeerend den sleutel vond.

De weergegeven Duitsche plaat in het Nederlandsch om te zetten, zou den zin van sommige

Germaansche woorden geheel verloren doen gaan.. Zoo b.v. het woord Har beteekenend hoog, verheven en soms ook Eerste. Het komt als zoodanig in de vele oude Arische talen voor en de oorsprong berust in symbolick en geestelijken grond. Het Nederlandsch bewaart den zin hiervan nog in samenstellingen als aartsbisschop, aartsvader enz. Waar ik woorden van dergelijke algemeene beteekenis, meest ontstaan aan oerbegrippen van geestelijken inhoud, tegen kom, noem ik ze in dit werkje grond-woorden.

Waar mijne overtuiging geheel met die van Guido von List strookt, en dat is op zeer veel punten, verwijs ik naar teekens en namen op bedoelde plaat aangewezen. Dit om bij voorbaat misverstand te voorkomen.

Verder wil mijn geschrift vooral spreken tot lezers, die de intuitie niet als nutteloozen ballast verwerpen of als speelsche fantasie beschouwen, zooals velen die buiten het zinnelijk- of berekenbaar aantoonbare alles verwerpen. De goed gerichte intuitie is eenvoudig een trap van bewustzijn, die bij een deel der tegenwoordige menschheid in een toestand van ontvouwing is, maar zeer zeker kan aangekweekt worden. De houding daartoe is: goede wil, eerbied, kritiek zonder vooroordeel of verachting en het strak aanhouden van de leidsels der Verstandelijkheid: 't subjectieve bij zulk den houding kan dan gerust aan zich zelf worden overgelaten. Wie zich niet laat afschrikken door het ongewone van woorden, beelden, analogiën en zoeklicht van diversen zin, zal misschien lust krijgen te gaan zoeken op de wegen, die von List en zijn volgelingen voor de Germaansche volken

vooral, maar niet voor deze uitsluitend, heeft gebaand. Deze onderzoekingswegen leiden naar het besef en gestadige opklaring omtrent de oer-éénheid van taal, cultuur en roeping van het gansche menschenras op aarde. De versplitsingen, die sinds onmeetbare tijden rassen, volken met sterk-uitloopende culturen schiepen, nemen bij dit onderzoek steeds meer omlijnde vormen aan, als men aan de hierbij gegeven gronden weet vast te houden en zich niet te veel door schijnbare tegenspraken laat afschrikken.

E.W.G.

RUNEN EN SIGILLEN

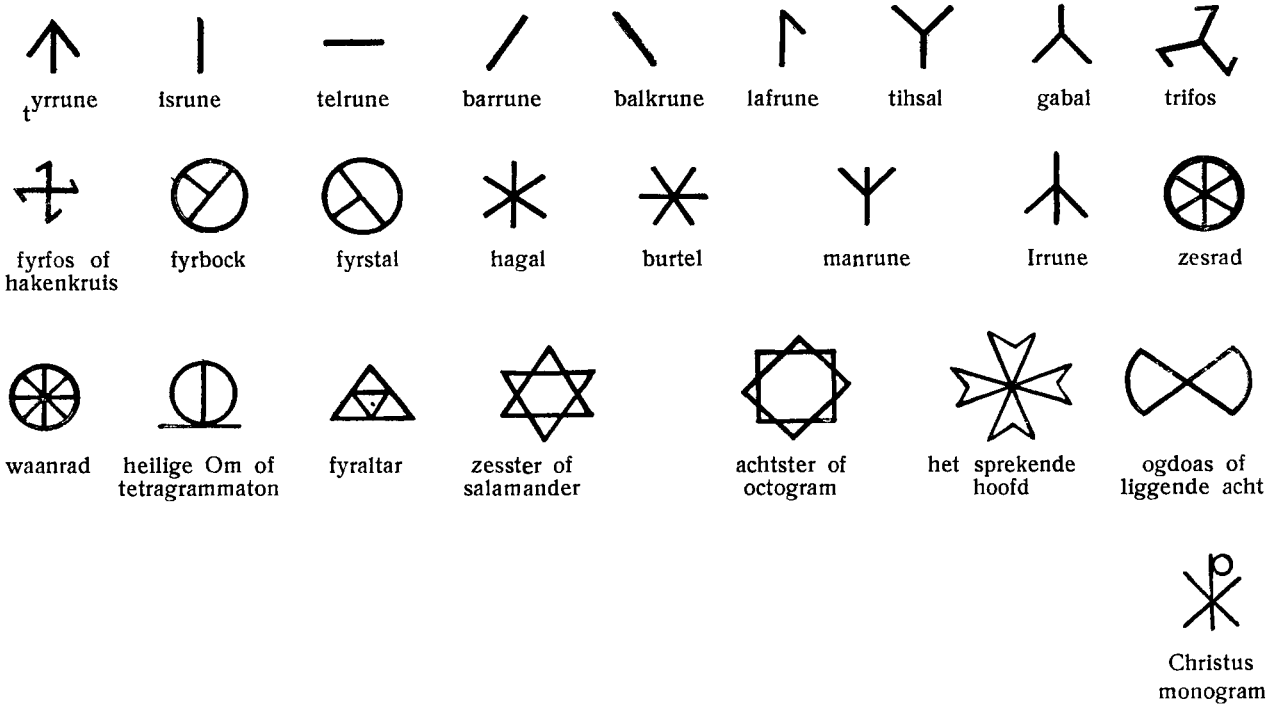

Gelijke esoterische herkomst van het Keltisch en Germaansch Pantheon

Als men een parallel trekt tusschen de Germaansche en Keltische mythologie, komt men tot een overeenkomst, die doet besluiten tot een gelijke kennisleer, welke achter haar pantheon ligt en die meer verklaart dan dat deze volken eeuwen in elkaars nabijheid hebben gewoond en soms blijkbaar, naar oude plaatsnamen te oordeelen, in elkaars bezit hebben gedrongen.

Germanje omvatte eens een klein bestek in vergelijking met het reusachtige Keltike, waarvan Dyonisius van Halikarnassus ons weet te verhalen. later werd het omgekeerd. Dat is 's-werelds loop

Wat ons hoort te boeien bij dergelijke beschouwingen, is de mensch in zijn ras, dat hem opvoedt, en het ras onder den invloed van zijn historische of niet-historische leiders en de verhouding der rassen onderling. Om met de godenwereld te beginnen:

De Grieken noemden Zeus hun aethergod en diens zoon Hermes hun windgod, overeenkomend met de windgoden van andere volken: den Germaanschen Wodan, den Noordschen Odin, den Romeinschen Mercurius. In deze benamingen is nog iets van de aloude vergeten, bij Grieken en Romeinen zoo totaal misvormde, esoteriek te herkennen: Zeus. wien even als den gelijkgradigen Romein-

schen Jupiter alle mogelijke verhevene en beschermende eigenschappen worden toegedicht, die hem als eerste der goden toekomen, heet historisch nog aethergod. Hermes, Mercurius, Wodan als windgoden, zijn in de mythologie wel afgedaald van hun esoterisch standpunt, maar ook hun oorsprong is toch te herkennen: zij beteekenen verstandsgoden, doch de aard hunner verstandelijkheid is geplaatst op een lager plan en is niet meer de „Goddelijke Adem" de Pneuma der ware esoteriek, beteekenend het Goddelijk Geestelijke Leven van een zeer verheven gebied. Deze Hermes, Mercurius, Wodan staan esoterisch beschouwd voor de lagere persoonlijke, discerneerende verstandelijkheid, in de meerderheid der menschen overwegend en staande in zekeren zin tegenover het hoogere, onsterfelijke intuitief verstandsbeginsel, dat men wijsheid zou kunnen noemen en dat op het Godsplan bij de hooge Drieëenheid thuis hoort. Er zal een tijd zijn geweest dat Zeus, Jupiter, Wodan namen waren voor de verheven scheppingsfasen, maar in den historischen tijd der Grieksche en Romeinsche goden waren zij fantaisie-voorstellingen, vermenschelijkte oppermachten en hunne zonen Hermes, Mercurius, Wodan dan denkbeeldige goden van krijg en voordeel en dienstvaardige windkracht, die de legers begeleidden en wolken en vogels soms met hen voortdreven in de richting der voorspelling.

Er zat echter achter heel dit uiterlijk bedrijf voor de Ingewijden (de Wetenden) in Germanje een waarheid van physische en metaphysische kennis, die wegens het lager verstandelijk standpunt der menigte, zij niet steeds konden uitgeven, zooals ze wilden.

Dan moesten zij de exoteriek laten geworden en soms wild daarheen laten groeien en hadden ze dikwijls de grootste moeite, om de wijsheidsleer naar buiten staande te houden in theorie en praktijk.

Dit was dan vooral als van buitenaf leeren indrongen van vreemd-rassigen met beginselen de hunne tegengesteld, of soms wanneer als atavisme voorrassige neigingen onder hun stammen opdoken: deze uitten zich het meestopvallend in bloedvergieten, zoogenaamde offers van dieren en menschen, en dan waren soms de uiterste pogingen der betrekkelijk kleine groep pioniers nodig, om de misleide en dwalende bevolking gaande te houden op den weg der hun aangeleerde goede en rechte beginselen. Dan zien wij b.v. deze Ingewijden (Armanen, priestergeleerden) broodoffers bedenken, waarvan nog vorm en naam in onze hedendaagsche gebakken voortleven. Maar velen waren ook de groepen en stammen, die zeer goed de stem dezer wijzen begrepen, sterk-verstandelijke en zedelijke menschen, wier maatschappelijke en staatkundige vorming getuigenis aflegt voor hun goed en omhoog gericht willen en kunnen. Wij zeggen van hen: zij zijn op het rechte pad en dragen de toekomst der menschheid in zich — als het zoo voort had kunnen gaan! — Maar het menschelijk ras gaat in cyklusgang, hier na stijging daling, dáár stijging opnieuw.

Wij spraken nog niet van Kelten en Galliers; hun pantheon is minder algemeen bekend. Daarom dat wij het thans op den voorgrond willen brengen.

In den tijd, toen het scheen, dat de Romeinen hun goden met die der Gallische Kelten trachten te vereenzelvigen, misschien om ze zoo langzamer-

hand te verdringen, zooals zij onder aanbieding van bondgenootschap, ongemerkt tot in het hooge Noorden Romeinsche provincie's wilden aanleggen, scheen het wel of er een soort compromis was gaan ontstaan tusschen de Druïdische Ingewijden en de Romeinsche exoterische godenleer, die van de kennis-inhoud eener heilige Geheimleer niets begreep. Hadden wij hier misschien hetzelfde verschijnsel als bij de invoering van het Christendom in Gallië, maar meer nog in Germanje plaats had: een wisseling en versmelting van begrippen? Vrees voor leerschending aan heidenschen kant en vurige diep verborgen behoefte aan de Waarheidsleer en een meer of minder berekende machtspolitiek aan de andere zijde?

Laten wij dit, wat de godenleer der Kelten aangaat uit voorbeelden trachten aan te toonen.

De Keltische god Ogmios wordt exoterisch genoemd de god der welsprekendheid. Hij wordt voorgesteld als een grijsaard, verrimpeld en verbrand door de zon. Aan een gouden keten, aan zijn tong bevestigd, voert hij een menigte menschen met zich voort, aan wier ooren dezen keten vastgehecht is.

Deze Keltische Ogmios is waarschijnlijk in den aanvang hetzelfde geweest als de Germaansche Ogdoas, het eeuwigheidsteeken (deze glijphe is een liggende 8,) in iedere Esoteriek bekend.

Dit teeken wordt ook afgebeeld in den Mercuriusstaf en beteekent in oorsprong de eeuwige spiraalsgewijze ontwikkeling van scheppingsfeeren rassen, volken. Deze beweging wordt ook de Eeuwige Adem genoemd.

Og is even als het Germaansche ag een Arisch

stamwoord* dat beteekent „ontstaan uit". Os, as is adem, hier goddelijke Adem, waarvan het Germaansche woord Ase. Alleen in de stille Druïdische tempelplaatsen werd rondom den tijd van Christus nog de diepzinnige symbolentaal verstaan, die onder allerlei exoterische uitbeeldingen zich onder het volk verbreidde en zoo ontstond waarschijnlijk bovengenoemde voorstelling: „God, als „Oude van dage" leidend zijne schepping aan den gouden keten, den Adem van Zijn Eeuwig Woord." Deze Keltische Ogmios wordt later ook met den vreemd ingevoerden Heracles betiteld. Deze Hercules treedt in verschillende Godsvoorstellingen rond den tijd van Christus in Gallië op.

Wat moet het voor een druïdisch ingewijde, of voor een flamine geweest zijn den Gallischen bodem te zien overzaaid met afbeeldingen van Mercurius, Mars, Jupiter, Apollo. Van Mercurius alleen zijn er thans nog 135 afbeeldingen over. Zeker de tijden waren ver, dat Brennos, de Keltische veldheer in den Delphischen tempel in een schaterlach uitbarstte bij het zien der Grieksche godenbeelden.

d'Arbois de Jubainville zegt wel: hij lachtte scheel, omdat kort voor zijn komst de tempel van zijn kostbare beelden beroofd was en hij niets vond dan waardeloos hout en klei. Wij hebben reden tot gunstiger oordeel. Zoo diep leefde toen nog het abstracte godsbegrip in het Keltische gemoed, dat het afbeelden van de goddelijke waarheid in menschvorm hem als het absurdste voorkwam, wat men zich denken kan.

Hebben de druïden van Cesar's tijd de hand gehad in menige voorstelling, die noch Romeinsch

*: In het Gaelisch was „og" jong.

noch Grieksch is, die b.v. Salomon Reinach te recht onder de Gallisch-Keltische godsvoorstellingen plaatst? Het is ver van onmogelijk.

Wij noemden Ogmios — bespreken we andere.

De meeningen van Julius César kunnen we, wat de Gallische godenwereld betreft buiten rekening laten. Behalve dat hij meest anderen hier nasprak, was hij op dit gebied wel allerminst tot oordeelen bevoegd. Dottin zegt te recht: de interessanste inschriften zijn degenen, vereenigd met afbeeldingen. En hier noemt hij twee altaren gevonden te Parijs in 1410 en bewaard in het museum van Cluny. Eene zijde van een altaar is versierd met een stier, op welke zich drie kraanvogels bevinden, één op den kop van het dier, twee op den rug. De achtergrond van het bas-relief bestaat uit gebladerte. Als inschrift leest men: Tarvos Trigaranus, wat beteekent: de stier met de drie kraanvogels. Wat mag deze voorstelling uit den Gallisch, Romeinschen tijd beteekend hebben? Stier, in het Iersch tarbh, in het Bretonsch tarv, beteekent in het Duitsch stier voorheen styr. Kraanvogel is in het Bretonsch garan, in het Duitsch Kranich, dat komt van Chranich, Cheranuh. Let men op den klank van het laatste woord, dan hoort men de overeenkomst met het Fransche grue.

Nu de verklaring: Styr is afkomstig van sa-tyr, wat beteekent zonnevuurschepping. Wij zien op de Duitsche plaat achter in het boek een glyphieke en mythologische omschrijving onder Ea, kolommen 7-14, van wat de esoteriek noemt: het Vuurgebied. Dit gebied ontwikkelt zich in zoogenaamden neerdalenden scheppingsboog uit het daarboven gelegen Aethergebied (ait-har = hoo-

ge ether.) Door vuur en ether hebben we hier niet te verstaan de ons bekende natuurtoestanden, zooals ze deze namen dragen. Dit zijn verre, vervormde weerspiegelingen van de juist genoemde metaphysische gebieden.

Namen uit de Keltische godenleer, die gelijkbeteekenende begrippen verbergen als de Germaansche, kunnen naar gelang ze gevonden zijn of gevonden kunnen worden, een plaats ontvangen naast hun Germaansche broeder-goden; want zij verbergen dezelfde begrippen. Er is maar ééne Esoteriek ééne goddelijke Wijsheidsleer, waaruit alle godsdienst, alle geestbeschaving, alle ethiek, alle menschelijke taal en talen afstammen. Het Indo-Europeesch moederras, soms ook wel het Arische genoemd, zal eens deze esoteriek in groote volmaaktheid bezeten hebben. Waar wij in dit boek het woord Arisch gebruiken, is het steeds in dezen zin bedoeld, en spreken wij van grondwoorden dan zijn het woorden van verschillende Indo-Europeesche talen gemeen en dus zeer waarschijnlijk uit deze ééne vader-taal afkomstig.

Deze woorden zijn meest één-lettergrepig. Onze bekende klinkers zijn in-eigen aan deze taal, en wij zouden, wat moeite wij ons ook geven, ons geen klinker meer kunnen aanwerven; dit is voorbehouden aan een volgend wortelras.

Maar nu terug naar onze Tarvo Trigaranus. Tarvo, taureau dus beteekent hier Tyr, een zeer bekende Godsnaam bij verschillende volken, maar speciaal onder dien naam bij de Germaansche voorkomend.. Tyr en Fyr, Duitsch Vier, is hetzelfde. Tyr is dus een vuurgod, in 't algemeen *de* vuurgod.

Abstrakte esoterische begrippen zijn, zooals we reeds zeiden, meest onder dier- planten- metaalnamen en andere verborgen. En zoo staat hier de stier, taureau voor Goddelijk Oervuur.

De Trigaranus, de drie kraanvogels, daarentegen is een water-symbool, zooals blijkt uit het woord zelf: Tri staat voor drie. Getallen hooren bij uitstek tot de esoteriek: Onze aarde met heel haar physiek en metaphysiek is gebouwd op kleur, vorm, geluid, getal. Wij zien op de plaat, C.D.E. 8-14, de differente Germaansche uitdrukkingen der hoogste scheppingsopenbaring, in verschillende godsdiensten bekend als 1st, 2de en 3de Logos. In kolom 8 staan zij uitgedrukt als de loodlijn in den cirkel, de Geest, waaruit de Is-rune ontstond; als de cirkel met dwarslijn, waterpas, waaruit de tel- of aardrune ontstond, de stof; en de twee lijnen geest en stof vereenigd tot het rechte kruis in den cirkel, beteekenend een saamwerking tusschen geest en stof, die overgaat tot de gecompliceerde scheppende beweging der geest-stof over de verschillende gebieden benedenwaarts volgend als ether, vuur, licht en lucht, water, aarde. De uitdrukking benedenwaarts is gebrekkig en betrekkelijk. Met de uitdrukking gebieden wordt natuurlijk ook niet bedoeld de ons bekende agregatie-kracht- en stoftoestanden maar analoge begrippen op een ons weinig of onbekend gebied, tenminste onbekend door directe aanraking of ervaring. Wij zullen in den loop van dit boek herhaaldelijk op deze gebiedsindeelingen terugkomen in verband met verschillende te behandelen onderwerpen of beter aanzichten behoorend tot een zelfde stelsel.

De drie genoemde teekens met lijnen doortrok-

ken cirkels worden met Germaansche godennamen genoemd, Wuotan of Wodan, Wili, We. De verklaring dezer namen later. In de Noordsche godenleer staat voor Wodan, Odin. Boven beiden staat Alfadur (ring met punt in 't midden). De punt duidt op de Eerste Emanatie van uit den reinen Ondoorgrondelijken Geest, die boven dit laatstgenoemde teeken weer wordt uitgedrukt door den ring zonder teeken, in de Esoteriek genaamd „de Ring Roer-Mij-Niet-Aan", omdat zelfs in de verste benadering ons denkvermogen langs geen enkelen weg tot begrip er van kan naderen. Voor genoemde drie Logoï staan de Keltische namen Ezus, Teutates, Taranus. Later komen wij dienaangaande tot nadere verklaringen. Nu keeren wij tot onze drie kraanvogels terug. Het getal drie zien wij het meest in de esoteriek voorkomen; het is met 7 de grondslag van ons stelsel. Het herhaalt zich op ieder lager gebied, beter meer samengesteld gebied van vorm en kracht, waarin de Geest des Scheppers zich steeds dichter involueert, om in de meest stoffelijke lagen van ons aardgebied zijn grootste inwikkeling te bereiken.

Vandaar begint een nieuwe scheppingsphase: de evolueering van den geest uit de stof. En wat ons aardgebied betreft, bereikt deze evolueering haar hoogtepunt, haar kroon zou ik zeggen in den ons bekenden meest geestelijken **mensch**, in wien een evenwichtige zielegroei verkregen is, waarbij de geest aan den lageren aard is ontstegen zonder nochthans de stof te miskennen in wat haar ware aard en roeping in het evolutieproces hoort te zijn.

Boven deze aan ons bekende aardsche menschheid liggen toestanden, die wij gedeeltelijk in de

levens tusschen dood en geboorte zullen leeren kennen.. Zij hooren tot wat men in de esoteriek noemt „de opgaande scheppingsboog" de evolutie van den geest uit de stof. Haar glyphen of geheimteekens ziet men uitgedrukt in kolom 14 op de plaat.

Op het aardgebied (Pl. 13-14) ziet men beneden de kolommen 13 en 14, die de involueerend en evolucerende geestelijke schepping uitdrukken, een reeks samengestelde glyphen, waarover wij nog zullen spreken. Het zijn alle teekens, die op de geestelijke evolutie van den mensch op aarde betrekking hebben, beteekenend geestelijke toestanden, die zijn hoogere roeping, zijn boven het niveau uittredende zielsgroei in zich zelf heeft te verwezenlijken; het zijn de teekenen der Magie. Wij komen er op terug.

Wanneer wij op de Plaat een vierledige indeeling der gebieden zien in plaats van een drieledige, komt dit omdat als vierde naam en teeken de overgang van het eene gebied in het andere wordt bedoeld.

De drie kraanvogels behooren zooals uit het woord zelf blijkt tot het Watergebied, een bewijs, dat de heele voorstelling tot den watercuult behoort.

Garan in het Kymbrisch en Bretonsch; Grieksch, Geranos, Latijn, Grus; Litauisch, gervès, oud-Bulgarisch zeravi.

Het oud-Duitsche cheranu, dat wij reeds aanhaalden, geeft den sleutel: cher, ker, kar, car is een grondwoord, dat beteekent „omsloten of omsloten-heid". Wij vinden dit o.a. nog terug in het Bretonsche kêr = stad en kér = dierbaar.

An, anu, ana, ook nanna, beteekent water.

Garanuh, Kranich, garanus, dus wateromsluiting. De watervogel is slechts symbool evenals de

stier, waarvan de innerlijke zin is de uitdrukking van een Godsbegrip, een scheppingsvoorstelling.

Water- en vuurvoorstellingen onder de verscheidenste vormen vereenigd, komen in de esoteriek van alle volken voor: zoo ook hier: de stier en de 3 kraanvogels Tarvo Trigaranus. De Grieksche Geranos beteekent „de dragende" en heeft daarom heraldisch, meest een ei of steen in den poot, wat ziet op voortbrengen of opbouwen.

Bekend als water- en vuursymbolen vereenigd zijn o.a. de Noordsche graal en de Egyptische kruik Canobus.

Gral, graal, het Latijnsche cratalis van cratus zegt men van het Grieksche krater te komen, dat *mengkruik* beteekent. De mythologie noemt de graal een schotel uit een enkelen smaragd geslepen, voorzien van wonderbare leven onderhoudende krachten (vuur, water). Hij gold ook voor den steen der Wijzen. Ontleedt men het woord Gral = garal dan krijgt men gar = car, kar, ker, en al = vuur, dus vuuromvattend. Ook wel ziet men de graal als een beker, waaruit een slang drinkt.

De slang is even als de draak en de stier een vuurteeken: de beker wordt dus bron van Godsvuur, Godskennis, Wijsheid, m.a.w. drink uit den kelk der wijsheid, den graal vol hemelschen inhoud, en de ziel stijgt er herboren uit op.

Het Duitsche woord Becher is ontstaan uit Bëhar, Bëhari = drink zon, drink grootheid of weten, drink heil!

Wilt gij een ander esoterisch Germaansch woord van gelijken zin: die Schale = scal-la.

Scal van scellan, dus wetverkondiging rechtspraak door den priester, zanger of geleerde.

Becher is in het Fransch cornet. Corne, germaansch horn, heeft dezelfde beteekenis als Becher — het zijn voortbrenging- geboorte- scheppingssymbolen (in geestelijken zin) en daarom komen ze beide zoo vaak voor in verband met goden: de schaal, patera van Jupiter of Zeus is iets meer dan een offerschaal. Zij beteekent omsluiting, draagster van scheppingstoestanden : vuur en water, geest en stof.

Het Duitsche Vase, ook in het Fransch vase patéra is hetzelfde als vat, in het Fransch tonneau, ook dit laatste teeken komt bij de twee Gallische offergoden voor.

Het Duitsche Kufe van Ku, een rune, houdt verband met Kunna = omsluiten. Het is ontleedbaar in ku, en fe. Fe, fa = voortbrengen. Het woord beteekent dus weer: omsloten voortbrenging. Met dit woord is verwant het Nederlandsche kuip en kop; het Fransche coupe, het Latijnsche cupa, het Spaansche copa.

Dergelijke woorden traden in overoude tijden in de heraldiek met meestal verborgen geestelijke beteekenis. We kunnen er, samenhangend met wat we in deze bladzijde behandelen, nog het Duitsche Kelch = kelich aan toevoegen, samengesteld uit kel = diep; ich of ik, ach ak = ontstaan uit, dus uit het diep ontstaan.

Ook nog het Duitsche Eimer, Amper = Eimbar, innerlijk leven, omsloten geboorte.

Teekenend is het woord vase als amphora = vuuromvattend, of vuurdragend: amp = omringend, for = vuur. Gewijde vaten hebben meest de beteekenis van een omvatting van de zinnebeel-

den van het hoogere leven. Zoo ook ampulla, oorspronkelijk en nog ontleedbaar in „olie omvattend" wordt echter ook bij de Roomsche Mis overdrachtelijk gebruikt voor kannetjes, die water en wijn bevatten.

De Egyptische Canobus, een der oudste goden, eigentlijk Serapis, werd afgebeeld als een kruik met hieroglyphen overdekt, waar boven een manskop en twee handen, waarvan eene op de kruik schrijft.

Hij was de vorst der elementen, schenker van overvloed en vruchtbaarheid, dus weer een scheppingsgod, al mag het dan van exoterische opvatting zijn. Esoterisch beteekende deze kruik de water en vuur (stof en geest) bevattende wereldkelk.

De overeenkomst met de Keltische graal is duidelijk. Vooral stelt Canobus een watergod voor (zijn symbolische voorstelling had den vorm van een Nijlkruik).

Wij hebben kunnen opmerken hoe de namen der verschillende vaatwerken, als kelk, kan, beker, vat, emmer, enz. bij ontleding alle de beteekenis hebben van geboorte - onstaan - schepping omvattend. Het is dan ook geen wonder dat de moderne psycho-analye al deze symbolen benuttigt voor haar infernaal arbeidsgebied en in het vat en diens synoniemen niet anders ziet dan de baarmoeder, en de hooge geboorte der onafgebroken scheppingstoestanden en uit elkaar voortvloeiende wisselwerkingen van natuur en meta-natuur, die in alle Armaansche en Druïdische symbologie op den voorgrond treden, niet acht.

Een woord nog over het getal drie in verband met de kraanvogels. Het Duitsche drei, oud-Duitsch dri staat in verband met het Duitsche dre-

hen, wenden. Dit woord in de esoteriek ziet op de draaiende schepping, want even als Buddhist van de schepping zegt: alles brandt, zoo kunnen wij ook zeggen: alles draait. Het telwoord drie heeft in alle oude en moderne talen een opvallende verwantschap: Latein, Três, Grieksch Treis, oud-Saksisch Threa,, oud-Friesch Thrê. Het Bretonsche tri is terug te vinden in trei = draaien, veranderen, worden. In dit bijzondere geval van de drie kraanvogels heeft men blijkbaar te denken aan de zich wentelende beweging van geboorte, leven, dood met leven hiernamaals om weer op de aarde herboren te worden.

Deze wentelende beweging past zich spiraalsgewijs de groote schepping aan, want het menschenlot draait niet cirkelvormig in dezen kring van reïncarnatie, maar heeft een opwaartsche tendenz, beweegt zich dus spiraalsgewijs even als het groote scheppingsplan, waarvan het een deel uitmaakt.

Nu was de reïncarnatie een der gewichtigste leeringen van de Druïden, evengoed als van de Armanen. Daarop was heel de ernst van het leven gebaseerd. De ethische zin dezer leer werd voor een zeer groot deel de grondslag dier oude maatschappij. Men ziet dus, dat Trigaranus = wentelende water, dit is geboorte, omsluiting, m.a.w. wentelende schepping, in God en zijn product, den mensch, vertegenwoordigd.

Nog een woord over Tarvo: het woord ontleed in tar en vo of fo beteekent letterlijk vuur-scheppend of vuurmakend. Tar, Tyr, Tor en ook far, fyr, for, Arische grondwoorden, zijn synoniemen.

Tal van plaatsnamen in alle oorden der wereld, die met deze woorden beginnen, hebben grooten-

deels hun ontstaan te danken aan dit esoterisch begrip. Het is hier de plaats te wijzen op het groote onderscheid, dat bestaat tusschen esoterische en exoterische symboliek. In de esoteriek hebben we alleen te doen met begrippen, met abstactie's, niet als leege schillen, maar wezen-inhoudend, gewichtige, hooge, ernstige realiteiten, meer dan iets anders waard het voorwerp van ernstige, volgehouden studie te worden en, wat van meer belang is, van ernstige volgehouden practische toepassingen in den ruimsten zin, dus „levensleer".

De exoterische symboliek staat daarnaast, ik zeg niet er tegenover, voor een voornaam deel als mythologie. Dat de mythologie in essence aan de esoteriek ontsprong is in de meeste gevallen duidelijk nawijsbaar. Maar zij werd het onbegrepen woord, het fantastische beeld, de zich vaak tot het uiterst verwarrende voorstelling der menigte. We zullen in deze verhandeling herhaaldelijk in gelegenheid zijn dit op te merken. En wij vragen ons af, is de diepe symbolische zin, die in menig mythologisch beeld of verhaal schuilt niet Druïden of Armanenarbeid? Hebben deze niet vaak gesproken buiten den kring hunner ingewijden in fabel en gelijkenis, omdat het hun wel niet anders mogelijk was? Begrijpelijk is, dat de geestelijke beteekenis van het verhaal in de handen van ongeschoolden, zoowel plaatselijk als tijdelijk, dikwijls zoo ver afdwaalde, dat de oorsprong nauwelijks te herkennen is.

We zullen echter dien oorsprong zooveel mogelijk opsporen en dan wordt de mythologie ons even belangrijk als leerzaam, dan komen de meeste goden-namen op hun plaats en verdwijnt de mensch-

vormelijke verschijning voor zuivere geestconceptie's.

Keeren wij nu terug tot onzen Tar, Tyr of Thor. Tyr is in 't algemeen de naam voor God. Dan staat hij in de eerste plaats voor de Heilige Drie. Zijn teeken is de Tio-rune gelijkende op de Thisal.

In 't bijzonder treedt hij steeds naar voren als de Derde Logos, in 't Germaansch Mannus (Geest- of Vuurwezen) in het Keltisch Taranus.

In het Christendom zien wij bij het Pinksterfeest de H. Geest als Vuurtongen boven de hoofden der Apostelen. Dit is een der vele vuurvoorstellingen, die hier zouden zijn aan te halen. Bij Grieken en Romeinen traden Zeus en Jupiter, die als oppergoden de plaats der H. Drie innemen, met hun bliksem en donderkeil als Vuurgoden op. In het gebied Surtur of Muspelheim, het in-eigen gebied van werkzaamheid van den H. Geest, is Tyr overheerschend.

Zijn symbool de Draak (Draaiende Schepping) spuwt vuur, m.a.w. de Drie brengt de Vier voort. Hierachter schuilt een van de verhevenste en diepzinnigste problemen, die de esoteriek te ontvouwen geeft. De Trifos, (men zie Plaat D 13-14) wordt hier de Fyrfos of Vierfos, het hakenkruis, de Swastica.

Het woord Fyrfos beteekent bij zijn ontleding vuur-maken, vuur dragen. Het woord Fyr en het getal Vier hebben alleen esoterischen zin en onderling verband in de Germaansche taal. Het Fransche feu en quatre zeggen natuurlijk dien aangaande niets. En dit is heel begrijpelijk.

De Oud-Duitsche en vooral de Pan-Germaansche taal is doortrokken van de eeuwenoude Geheimleer, zoolang op zijn bodem door een trouw en ijverig Armanendom beoefend. De Fransche taal is ont-

staan, toen het Keltisme al lang in een geromaniseerde Keltische bevolking was ten gronde gegaan.

Van de oude Keltische taal, zooals die eens over het heele Keltike met afwisselenden tongval zal gesproken zijn, zijn slechts sobere resten over: eenige inschriften en godennamen, en dan nog zijn zij dikwijls een zeer gewijzigd Gallisch-Keltisch.

Het tegenwoordige Bretonsch en zijn aanverwante zustertalen Gallisch, Schotsch, Iersch, Mank, zijn niet meer geschikt ons met eenige zekerheid den weg in het oeroud verleden te wijzen, dat zijn esoteriek met zijn priesterwijzen mee in het graf nam.

Maar wat men gevonden heeft aan goden-afbeeldingen en de hen begeleidende teekens duidt wel aan, dat ook de Kelten de Geheime Wetenschap eens volledig zullen gehad hebben. De Swastica is een dezer relieken, ook het rechte en schuine kruis in en buiten den cirkel, verder de Hagal en het Wanrad, zooals wij bij de verdere bespreking der Gallische goden zullen zien.

Het woord Swastica schijnt mij het meest aannemelijk afgeleid uit Sua en ask = het ontstaan of voortbrengen van vuur. Het Arisch grondwoord su, is zoowel vuur als licht. Een voorbeeld hiervan vinden wij o.a. in den naam van den Slavischen god Swaixtix, god zoowel van licht als warmte. Hij werd afgebeeld, het hoofd met vlammende stralen omringd. List echter noemt de vorming van het woord Swastica oer-Germaansch en verklaart het uit „thu" en „ask" letterlijk „doen ontstaan" en zoekt er in het scheppingswoord: Ontsta*

*: Het oud friesche Tuêne; het oud hoogduitsche Zwêne, waarvan zwei, toont het verband tusschen doen en twee aan. (Hier 2e Logos)

Hij zegt terecht; th wisselt zeer dikwijls met s, wat we dan ook in de Engelsche uitspraak der th kunnen zien. Hij verklaart op gelijke wijze den Germaanschen godennaam Thuïsko als 2e Logos, de eerste differentiatie der stof in openbaring met den geest, die de vormende kracht der Werelden wordt, terwijl de Derde Logos met de bevruchting der stof op de verschillende gebieden van Openbaring zijn arbeidsveld voltooit. Dan klinkt het Godswoord: Ontsta, kom in aanschijn! En Thuïsko's heilsteeken wordt het rechte kruis van den 3en Logos, maar gehaakt. De haken of bogen zijn verkortingen van de cirkellijn: het beteekent: draaiend vormt het kruis den cirkel, de schepping.

Deze 3e Logos in de Indische geheimleer, Manas, in de Germaansche Mannus, de Keltische Taranus wordt hier voorgesteld als uitend het scheppingsbevel. Taranus, de Vuurgod, de H. Geest verschijnt als deel der H. Drie in het symbool van den Triag (driehoek) en den draak, d.i. dra-ugh of hooge draaing even als druïde in ontleding goddelijke draaing beteekent. De drie gaat draaiend over in de Vier (Fyr) d.i. het Ether-rijk wordt Vuurrijk. De druïde neemt als Ingewijde in de goddelijke mysterie's deze symbolieke benaming aan. Wij zien in het kwadraat, dat het Vuurrijk aanduidt op de Plaat het rechte kruis in den cirkel naast de Swastica (13) en hetzelfde omcirkelde kruis in kolom 13 naast de triangel en draak. Het is steeds in wezen dezelfde, maar in vorming zich immer wijzigende wisselwerking van stof en geest, die de Derde Logos door de vijf gebieden volbrengt.

Die wisselwerking is uitgedrukt door het rechte kruis, de Is- en tel- of geest- en aardrune, gelijkelijk

vervlochten.

Gaan wij nu verder aan de hand van wat ons rest aan overblijfselen in woord en beeld over tot de ware verklaring van het esoterisch heidendom, dan vinden wij op Gallischen bodem nog een afbeelding van ongeveer gelijken zin, als die wij reeds bespraken: „Het altaar van Trier stelt voor een houthakker, een boom neerslaande.". Op de takken van dien boom zitten drie kraanvogels en men bemerkt in het gebladerte den kop van een stier.

De houtakker, die een boom omhakt is bijna zeker een voorstelling van Hercules. Waarom wordt Hercules steeds afgebeeld met een leeuwenhuid en een staf of knots uit een olijfboom gehouwen? De leeuwenhuid beteekent „leven", maar meestal „zonne- of geestelijk leven."

De olijfboom is het symbool van „kennis, weten", naar het Arische „ol" = kennis.

Hercules slaat den levensboom neer met alles wat het leven draagt in de differente aanzichten van stof en geest, afgebeeld hier in de symboliek van vuur en water, uitgedrukt door de woorden Tarvo en garanus of Tri-garanus. Het geheel is o.a. het symbool van reïncarnatie, een der fundamenten der Keltische levensbeschouwing

Hercules is dikwijls de exoterische benaming voor den hoogen God Ezus, den Eéne Adem, Ase, in wiens hand leven en dood berust, door wiens Eeuwige Adem alles draait ook het menschenleven van geboorte tot dood, van dood tot geboorte.

Zoo staat dan ook op de eene zijde van het te voren genoemde altaar van Cluny, gevonden in Parijs„ een houthakker die een boom omhakt met den naam Ezus er onder. Ook op de zijde van

het altaar, dat de Trigaranus voorstelt, ontbreken de boombladeren niet.

Eene zijde van het tweede altaar stelt voor een god met menschelijk gelaat, versierd met twee horens, die beide dragen wat men een torque noemt.

Boven de afbeelding staat de naam Cernunos. Van min of meer exoterische, aardsche zijde opgevat is de voorstelling duidelijk een geboorte en wedergeboorte beeld: De gehoornde goden zijn alle geboorte- en voortbrengingsgoden en het is te begrijpen, dat in een tijdvak, waarin materieele belangen en meest met verwaarloozing van de geestelijke, in een maatschappij den boventoon voerden de aloude goddelijke voorstellingen van schepping en evolutie heel gemakkelijk tot aardsch en menschelijk produceeren van allerlei aard, en speciaal van sexueelen aard werd verlaagd. Zoo dacht zich misschien de Gallische bevolking onder Romeinschen invloed haar gehorende goden als een afzonderlijk pantheon met betrekking tot menschelijke geboorten en zochten ze in dit opzicht hier steun en bescherming.

Het oud-Duitsche horen = teelen, scheppen.

Daar vandaan het woord hoereeren en de uitdrukking: iemand horens opzetten. De ware Druïde, de ingewijde wist echter beter: De horengoden waren voor hem voorstellingen (en met wat tegenzin moet hij die menschvormelijke voorstellingen hebben geduld) van verschillende scheppingsphasen, waarin goddelijke beginselen in de meest verscheidene evolutietijdperken tot uitdrukking kwamen. Het woord Cernunos zal naar allen schijn beteekend hebben: omsloten geboorte, staande voor reïncarnatie: Cer = ker = omsluiten, nun en nu-

un is: de uit het noodlot of lotswet opduikende verschijning. Met dieperen zin slaat het woord op Wodan, Ezus, Aze = de eene Machtige Godsadem, die uit het oerdonker, ook oerwater, in zichtbare, manifestatie optreedt.

De heele uitbeelding van Cernunos wijst hier echter duidelijk op reïncarnatie. De naam, de ramshoornen, de kransen rond de hoornen.

Het Duitsche woord Kranz ontstond uit kar-an = omsloten geboorte evenals kroon, uit kereone, beteekent omsloten wederkeer.

Op de andere zijde staat de afbeelding van een man, die met een knots een slang bedreigt, waarbij men den Gallischen naam leest Smertullos. Smer beteekent in het Gallisch o.a. „schemering" en uit de godennamen moet men opmaken dat met deze schemering bedoeld wordt het aanbreken van den dag, van de Zon. Smertullos schijnt een zonnegod te zijn geweest. De Germaansche woorden tul, thule, thole, dole beteekenen in den grond kennis, licht. Het Keltische dol, dolme, dols is aan denzelfden stam ontleend. Er bestaat verband tusschen de woorden Tisch, disk = tafel, dis = God, schijf, zonneschijf, en taol (Bretonsch) = tafel; tol, dol, dolmen = steentafel: gewijde- of kennissteen.

Smertullos zal beteekenen „Godsschemering" en Wijsheid of kennisaanbreking, Daggod of Zonnegod. Slang en draak hebben in de esoteriek volkomen gelijke beteekenis; men ziet in de Kerk Maria den voet op de slang zetten, Michaël den voet op den draak. Michaël is in oorsprong een heidensche figuur; hij is de overwinnaar van den dood, van de stof, van het kwaad. De slang heeft

als de meeste oer-Germaansche en oer-Keltische woorden een drieërlei beteekenis, waarvan twee gewoonlijk rechtstreeks tegenover elkaar staan.

De verklaring, die in de Germaansche taal te zoeken is, laat zich in gelijken zin behandelen als de ontleding van het Duitsche Drache, die wij hier echter terzij willen laten, omdat de voorstelling hier een slang, serpent en geen draak aanwijst.

Serpent, in het Germaansch Scnlange, beteekent esoterisch Engelen-heil (sal-ange) maar ook Nornen-noodlot. De Nornen zijn in den grond de goede schikgodinnen van het lot, maar ook de rechtvaardige schikgodinnen: ze spinnen slechts voor een mensch de levensdraden die hij haar zelf in handen geeft, m.a.w. het heil zijner wedergeboorte hangt van hem zelf af; in ieder geval is zijn heil, zoolang hij aan geboorte en dood onderworpen is, nooit volmaakt. Al zaait en maait hij ook zelf zijn lot, noodlot blijft het, zoolang hij op aarde verschijnen moet. Hij wandelt in het gareel der noodzakelijkheid; de zin der nood-rune beheerscht zijn lot.

Is hij eeenmaal van dood en geboorte bevrijd, m.a.w. stijgt hij op, waar de ware, onvertroebelde bron van het Engelen-heil te vinden is, komt hij onder de hoede van de volmaakte slang der Inwijding dan heeft hij noodlot en dood, die synoniem zijn, overwonnen. En zoo toont ons Smertullos: de God der Lichtdaging, van het Zonneheil, het neerslaan van den slang des Noodlots (het Nornenheil) en opent zoo den toegangpoort tot de Slang die is Engelen-heil buiten en boven het noodlot.

Daarom zien wij ook hier weer in Smertullos de god van licht en kennis, het geestelijk aanzijn der dingen en in Cernunos de god van geboorte en dood,

het zijn en arbeiden onder den dwang van noodlot en aarde, dus het stoffelijk aanschijn der dingen.

Wij zien dus ook hier weer de verborgen voorstelling van geest en stof, de beide polen der schepping.

Nu geeft een andere zijde van het altaar Castor en Pollux te zien, in den grond weer dezelfde voorstelling. Hoe mogen de namen in het Keltisch geklonken hebben voor de romaniseering ze verving?

De mythologische figuren Castor en Pollux hebben in den loop der tijden heel wat veranderingen ondergaan, waaruit echter hun oorsprong vrij gemakkelijk is op te diepen. Pollux zal oorspronkelijk beteekend hebben: lichtverspreiding en staat opnieuw voor het geestelijk aanschijn der dingen.

Castor daarentegen weer voor het stoffelijk aanzicht. Castor is in 't Germaansch Biber, beteekent zoowel dubbel levend als dubbel geboren.

Het ontstaan van dit begrip, dat in diersymbool schuil ging, is te zoeken bij de Asen- en Wanenkrijg, het scheppingsmoment, dat onze aarde, zooals wij haar kennen uit een geëindigden evolutietoestand in aanzijn bracht, waarin de stoftoestanden water en aarde, gelijkelijk verdeeld, een vredige samenwerking aanvingen, beschenen en bevrucht door de Zon, die als heerschend koning het Vuurrijk vertegenwoordigt, m.a.w. vuur- en watergoden hadden hun gezag op vredige wijze verdeeld bij de nieuwe scheppingsphase: Nu treedt hier als symbool de Biber of Castor op als water- en aardgeboren wezen (dubbelwezen dus.) Volgens de Keltische mythologie geldt de bever als beeld van het water, dat de grond is van onze zichtbare aarde. Bij de Kelten, zeiden we al meer, had de Waterdienst in het algemeen den

voorrang. Wanneer Hu, de hooge Keltische godheid met zijn ossen Jehain en Bonawag den bever uit den grooten vloed (sintflut) trekt, neemt de vloed af en ontstaat de aarde, omspoeld van den vredigen oceaan en beschenen door juichende scheppende zonnestralen. Aarde en water (Biber) zijn uit een vorigen chaotischen toestand geboren.

De avank (bever, castor)) is het Keltisch symbool van dezen vredebond. Het schijnt mij merkwaardig toe, uit de Keltische woorden, waarin de begrippen schuil gingen, het geschetste te herleiden. De Grieksche goden: Kastor en Pollux komen bij verschillende volken voor, blijkbaar ontstaan aan een zelfde esoterische opvatting.

Zij treden op, onafscheidelijk verbonden als stof en geest. Als Kastor sneuvelt is Pollux ontroostbaar tot dat Zeus hem toestond de helft zijner eigen onsterfelijkheid aan den ander mee te deelen, m.a.w. de door den geest bevruchte en door den geest levende stof deelt in zekeren zin in diens onsterfelijkheid. De beide blijven vanaf het moment van samengaan in openbaring en evolutie onafscheidelijk, vooral in hun goddelijk product den microcosmos of mensch. Volgens de mythologie der Dioscuren brengen zij wegens hun onsterfelijkheidsverbond den eenen dag op den olymp den anderen in het schimmenrijk door; esoterisch uitgedrukt: zij hooren door hun samenstrengeling zoowel aan den hemel als aarde. De mythologie beeldde ze daarom ook af als twee hoofden naast elkaar, waar van het eerste op- het anderen benedenwaarts was gekeerd. Ook als elkaar de handen reikend en zich in tegengestelde richting verwijderend.

Tot hunne attributen behoorden de zespuntige

ster op hun voorhoofden en witte paarden, beide esoterische zinnebeelden, waarvan de beteekenis begrijpelijkerwijs in en door de mythologie verdween.

Zij zijn afgedaald als de meeste goden tot krijgs- en beschermgoden. Een lager denkniveau dan dat van hun schepper, heeft hen onttroond en ze dienstbaar gemaakt aan kamische, persoonlijke strevingen en verlangens. Bij de Slaven en Wenden heetten ze Holzy Holtschy.

Een andere voorstelling, het altaar te Rheims stelt voor een God, neergezeten, de beenen gekruist met de rechter hand een zak drukkend. waar graankorrels uitkomen, die gegeten worden door een hert en een stier. Deze god draagt op het hoofd hertenhoorns en aan zijn rechter bevindt zich een Apollo, aan zijn linker een Mercurius. Over de houding van den god (gekruiste beenen) kan men de beteekenis vinden in de thans nog levende Indische esoteriek.

Hij zelf stelt zeer waarschijnlijk de opperste God, Hu, misschien ook de Emanatie Ézus, Ase, Eén voor. De zak, waarop hij drukt, is gevuld met graankorrels. Ter verklaring hiervan moeten we gaan tot de esoteriek der wapenkunde.

Hier beteekent de graankorrel, zonnebal (rood, zilver of goud) zonneschijf of vuurbal; ofwel de zwarte schijf, nieuwe maan. Het oud-Duitsche woord Kuorn = cnorn = quirn — quirl treedt hierop..

Het begrip „malen" = vermeerderen, gelijkbeduidend met quirl of vuurvoortbrenger, verbindt den „korenmolen" met de zonne- of vuurscheppingen. De familie's Körner, Cornaro uit de middeleeuwen afkomstig voeren korrels met dergelijke verreiken-

de beteekenis in hun Wapen. *

Om bij onzen Gallischen god te blijven: zijn zak is gevuld met graankorrels, dus planeetschijven, 't zij licht of donker, werelden en wereldtoestanden in verschillende vormen van openbaring, physische en metaphysische. Stier en hert staan voor verbindingen van stof, kracht, geest.

Stier is, zooals wij zagen een der bekende „Vierheden", in alle godsdiensten te vinden en staat als zoodanig esoterisch bovenaan met gelijke beteekenis als „slang" of „draak", dus als „oervier" of „oervuur."

De planeetwerelden dus die verschijnen door den Wil (de rechterhanddruk) van den Oppersten Eéne worden verslonden, d.i. in essence verwerkt door de ineigen krachten van aggregatie- en ontwikkelingstoestanden, door de Vier ook wel Vijf uitgedrukt. Het hert staat hier waarschijnlijk voor de vier bekende herten der esoteriek, beteekenend de vier grondtoestanden der Geeststof: vuur, lucht, water, aarde.

Apollo rechts, beteekent de hooge intuitive verstandelijkheid van den mensch, die rechtstreeks aan de Godheid, den Eéne ontspringt en het heils-licht der ziel uitmaakt en Mercurius, het lagere discerneerend verstand, dat links staat als ondergeschikt aan de hooge intuitie.

Hoeveel oorspronkelijke wijsheid het Gallisch godendom reeds zal hebben ingeboet in den tijd van

*: quirl, van dwirl, wirtel, heeft o.a. gelijke afkomst als het holl. dwarrelen in den zin van draaien; hiervan ook voor molen „quirn", waarvan weer kern, het ontbolsterde graan voor nieuw leven.

Het oerbegrip dezer woorden is draaien, vuur of leven voortbrengen en malen of vermeerderen.

het ontstaan der voorstellingen, die wij verhandelen, de Druïdenkaste, hoe ook door de Romeinen vervolgd, wist hare geheime en beschutte leer nog wel uitdrukking te geven voor haar verstaanders.

Het voornaamste der vier herten, het Zon- of Lichthert, heet mythologisch Durathror; als men opmerkt dat de god zelf ook herthorens draagt, wordt de Appollo der Zonnelichtende Verstandskracht nog duidelijker. Het woord Durathror houdt waarschijnlijk verband met het Gallische Durum = harde plaats, en het Bretonsch Douro = water.

Aarde en Water zijn beide uit het „Ur" = de grond der schepping ontstaan, evenals het licht, hier door een hert voorgesteld.

Durathror is samengesteld uit de Arische oerwoorden d ur = eerste grond, ath, athr = adem, or = goud = geestelijk; dus „van uit den geestelijken grond van den Adem (d.i. der Godheid.)

Waarom heeft men dezen zin onder hert-afbeeldingen verborgen? Hert was in het oud-Germaansch hreoth, heorot = recht. Nog spreekt de Duitscher van Rehe, de Hollander van „ree".

Hiermee was echter niet bedoeld het gewone aardsche recht, maar de wet, waarnaar de geeststof zich volgens goddelijke bepaling ontwikkelt en zoo beheerschte het gouden hert het vuur, het witte licht en lucht, het blauwe het water, het roode de aarde.

Wij hebben reeds gezien dat „horen, chorn, corne voortbrengen beteekent en dat de gehoornde dieren als zinnebeelden van voortbrengen hier betrekking hebben op de verschillende elementaire scheppingsgebieden. Het oud-Germaansche cuorne als handmoten houdt begrijpelijkerwijze verband met

malen, vermählen en omvat eveneens het vermeerderingsbegrip, zoodat zelfs het bekende vermenigvuldigingskruis der rekenkunde ontstaan is uit het oeroud esoterisch maalkruis, het liggende of Andreaskruis × dat voorstelt het rechte kruis + in draaiende = scheppende beweging, vormend de lijn van volmaakte harmonie, den cirkel.

Wij zien de hoornen in de zinbeeldige voorstellingen, begrijpelijker wijze op verschillende dieren en verschillende menschen, alle met hun ineigen beteekenis.

Wij zagen Cernunos met ramshorens, Ram, in het Duitsch Widder is ontstaan uit widar, withar van with = wet en ar = zon. Cernunos zou dus zijn de drager der zonne-wet of van lichtende, geestelijke kennis.

Veelvuldig komen ook bokshoorns voor: Het Germaansche Bock = Hermes = Vuur of lichtdrager. Hermes is ook weer gelijkbeduidend aan Mercurius en ook Mercurius, als verstandelijkheid, kan met het woord „licht" gedekt worden. De gehoornde voorstellingen hebben dikwijls betrekking op recht- en rechtplaats, zooals reeds uit het woord rheoth blijkt.

Recht- en rechtsplaats bij Germanen als Kelten droegen een bij uitstek gewijd karakter. Recht beteekende nog, zooals wij reeds zeiden, het kromme, verbogene, verkeerde recht maken.

Wie kon dit doen dan de wetende, de kennisdrager der moraal, d.i. der godswet? Daarom was het ambt van priester en rechter meest in dezelfde handen. De weide was oorspronkelijk de meest gebruikelijke plaats voor rechtspraak, daarom dat de woorden Wiese, wissen, wet, recht elkaar eens

voor een groot deel dekten.

Het oud-Germaansche weide was oorspronkelijk ook woud, eveneens een gebied tot uitspraak voor wet en recht gekozen. De hertenhoornen heetten in het Duitsch en Nederlandsch van uit die oeroude tijden nog Geweih, gewei.

Deze rechter-priesters waren steeds edelingen, een woord ontstaan uit het Arisch athal, dat vuuradem = godsadem of godswoord beteekende.

In het oud-Saksische beteekende het woord geslacht van den stam adu: Gothisch athan, oth = voortbrengende Adem. Het is een grondwoord, dat hoe vreemd het klinke, terug schijnt te gaan naar een ver verleden, waarvan vele duizende jaren ons scheiden. De veronderstelde Atlantische kolonie's noemen haast alle in hun traditie's een voorvader Ad, zooals de Arabieren, de Aetiopiers, de Egyptenaren; de Hindhoe's noemden hem Adim = eerste, de Perzen Adana, de Phoeniciers Adon, de Grieken Adonis.

Hij gold bij al deze als de stamvader der menschen, verwijst met zijn naam naar At-lantis, letterlijk land van den mensch-vader (gods-vuur of verstandsadem) dat in zijn koningstypen (Aditya) godenzonen had gekweekt, die later, toen de hooge herkomst der menschheid vergeten was, onder allerlei namen de Pantheons der verschillende volken vulden.

Zoo werd het woord bij overdracht „voorrecht door geboorte gegeven", en daarmee werd bedoeld „voorrecht van zuivere bloedsmenging", die beschouwd werd en in den regel ook was „voorrecht van zuiveren, geestelijken zielegroei."

Dat het woord „adel" nog tijdens Romeinsche

overheersching zijn oorspronkelijke beteekenis niet had ingeboet, toont het woord van Tacitus, die de Germaansche priesteressen en profetessen „edele meisjes" noemt.

Om nog even op de gehoornden terug te komen, de stierhoornen worden zinnebeeldig meest halfmaanvormig afgebeeld en dit omdat ook de maanhoornen een beeldspraak hebben, die nauw met de goden- en dierhoornen verband houdt.

De koe, Duitsch Kuh van kuo (rune) die zoowel aarde- als maangodin voorstelt, voortbrengster en voedster. Zij is het heilig dier, de Frouwa, Juno, Jôrdis, Gea, waarbij de koehoornen de maan als een naar boven openen boog (= recht, feemteeken) voorstellen. Men ziet in de Katholieke Kerk Maria dikwijls op zulk een maanboog staan met de slang onder haar voeten. Zij is hier de godin der ziele-vruchtbaarheid, vertredend de slang van noodlot, aarde, zonde.

Er is dus geen reden voor den Christen zich te ergeren aan de Heidensche hoorngoden.

't Is alles beeldspraak en meest van zeer verheven inhoud. Men stelle zich slechts den gehoornden Mozes voor. Hij is als zoodanig alleen de Vuurdrager d.i. de Wet- of Godsverkondiger. Ten minste dit is de beteekenis. Wie mag hem zijn vuurhorens hebben gegeven?

Het altaar van Vendoeuvres (Indre) stelt voor een god met hertehoornen in Buddhische houding.

Hij drukt een waterzak tusschen zijn handen, aan zijn rechter en aan zijn linkerkant bevinden zich twee personen, die hem bij de hoorns grijpen en den voet hebben op draken en waarvan één een snoer in de hand houdt De god is blijkbaar

een Keltisch oppergod, heel dikwijls als Zeus voorgesteld.

Wie zijn de personen die zijn hoorns grijpen?

Waarschijnlijk weer Appollo en Mercurius, wier oorspronkelijke Keltische namen ik niet met zekerheid kan noemen. Maar de reeds besproken zin van 's menschen samengestelde geestelijke vermogens van hoogeren en lageren aard, te samen vormend den aardmensch, Apollo-Mercurius, zal wel aan de afbeelding ten grondslag liggen.

Zij grijpen de hoornen d.i. „de scheppende krachten van den Eeuwige" om zoover het hen is toegestaan die in de hun eigene, opgelegde strevingen te verwerken. Een van hen heeft een collier in' te verwerken. Een van hen heeft een collier in de hand, het zinnebeeld der reïncarnatie, want dit is de eenige weg, waardoor de mensch, door gestadigen zielegroei zijn gehoornden vader kan naderen.

De beide personen zetten den voet op draken; zooals we reeds zeiden, een veel voorkomende voorstelling bij oude volken.

Draak in zijn tegenstelling van het woord als verheven scheppingssymbool, is in oud-Germaansche beteekenis samengesteld uit Dar, of dur en ack = ontstane dorheid of dood van het eens levende, eens geschapene en ziet op de in zekeren zin doode zijde der dingen, altijd in vergelijking met den eeuwigen geest. De menschelijke verstandelijkheid, zijn ware scheppingskrachten overwinnen dood en stof en daartoe zijn zoowel de lagere als hoogere verstandelijkheid van den mensch werkzaam.

Verder staat er „de god drukt een waterslang tusschen zijn handen". Deze figuur heet in het

Duitsch Wasserschlauch en wordt heraldisch afgebeeld als een M, waardoor een dwarsstreep of tel-rune loopt, beteekenend water-aarde, want de tel-rune is de aard-rune. De geheele afbeelding behoort dus blijkbaar tot den water-eeredienst, terwijl de vorige met den God met graankorrels duidelijk tot den Vuur-eeredienst heeft behoord.

De heraldische Wasserschlauch is tegelijk een weinig gewijzigde voorstelling van het Tetragrammaton, het heilige Om.

Van deze diepere zijde opgevat is de verklaring te zoeken in den Vader-naam van God; want het Germaansche Wasser komt van wata = vader.

De Schlauch = Balg = verborgenheid, dus beteekent het woord: „de verborgen, hemelsche Vader of de onuitsprekelijke naam van God, d.i. Om.

Op eene zijde van hetzelfde altaar is Apollo met zijn lier, (lira) afgebeeld. Of deze afbeelding met bedoelden esoterischen zin daar staat, of de reeds zoo zeer in verwording rakende godsbegrippen het beeld aanbrachten, weet ik niet.

Maar wel zal den Druïden de oorspronkelijk diepe zin van het Appollo-zinnebeeld bekend zijn geweest. De lira beteekent letterlijk zonnelicht en de ruil tusschen Mercurius en Apollo van lier en slangenstaf heeft een verborgen beteekenis: Mercurius, de god der ontdekkingen, vindt het speeltuig uit en Apollo reikt hem daarvoor zijn onsterfelijk heerschersteeken over, m.a.w.: onze lagere verstandelijkheid vindt zijn weg, een weg van eeuwenlange herboorten opwaarts door ervaringen, ontdekkingen, uitvindingen.

Ons onsterfelijk deel, de hoogere intuitieve verstandelijkheid neeft tot opdracht zijn in de stof

neergelaten goddelijken straal. d.i. onze aardsche persoonlijkheid te leiden, tot zich te trekken, en ten slotte met zich te versmelten in den volmaakten mensch. Het is zijn taak hem den slangenstaf, d.i. de onsterfelijks-heerschappij te bezorgen.

Er heeft bij den opwaarts strevenden mensch steeds een wisselwerking plaats met zijn Hooger Ik, zijn Egoïdus.

Het lager ik komt door zijn ervaringen en strevingen zijn eigen hooger beginsel in kleurenpracht en schittering langzaam op nabij, maar voorwaarde hiertoe is, dat de mensch al zijn strevingen en ervaringen dan ook onvermoeid in geestelijke richting wendt en ze niet in de eerste plaats in zijn stofbestaan vastlegt en uitput.

Hij maakt dan den band tusschen zijn hooger Ik hecht en onvergankelijk, en zijn eindlot zal zijn de slang = (sal-ange) Engelen- of Godsheil, de glorie van onsterfelijke kennis en onsterfelijke Zaligheid.

Op den ketel van Gundestrup, die niet ten onrechte met de Gallisceh godenwereld in verband wordt gebracht, bevindt zich onder anderen een god aan het rad en een everzwijn.
Het rad, 't zij vier, zes of achtspakig is steeds in den grond een zonnerad.

Het meest komt het acht-spakige voor, het eigenlijke wana- of waterrad.

Het is een teeken der ons bekende aardzon, zooals deze zinnebeeldig uitgedrukt, uit de oerwateren oprees, om over aarde en water met gelijke beteekenis en onverstoorbare harmonie te heerschen tot eenmaal de aarde haar taak in het scheppingsplan zal hebben verricht en opgehouden zal

hebben te bestaan.

Wat wij spaken noemen, zijn kruizen in den cirkel, oeroude teekenen, ieder met hun eigen zin: het vierspakig rad dan is het rechte of rozekruis, dat bovenaan staat en het openbaringsveld der H. Drie vertegenwoordigt, wanneer stof en geest in harmonische vormkneedende en stof-bezielende werking gaan treden.

Deze gevorderde scheppingstoestand wordt voorgesteld door de draaiende beweging van het kruis, dat door die beweging in het liggende kruis, :verandert, het licht- en luchtkruis, Burgund- Salierkruis genaamd.

Met dezelfde beweging vormt het kruis den cirkel. De beide kruizen drukken in den cirkel de op elkaar volgende scheppingsgebieden uit. Men zie de plaat.

Het wentelend maalkruis × = vermeerderingskruis binnen den cirkel schept in zijn draaiïng een nieuw element: het water, in zijn metaphysische,, astrale beteekenis meer chaotisch, meer grofstoffelijk dan vuur en ether en aldus zijn spaken vermeerderend werd het achtrad of achtrod = achtrecht, het symbool voor ons aardsche water en aardsche recht.

De aarde was volgens mythologische voorstel ling het product van Asen- en Wanenkrijg (vuur- en watermachten) en de nieuwe wereldwet, die uit dezen strijd optrad, betrof de ons bekende aarde met haar onontbeerlijk overheerschend element: het water. Daarom werden wet als water eens beide door de woorden „lagu" aangesproken en het achtspakige rad was zoowel water- als rechtsteeken. De zon echter was in den strijd blijven

triomfeeren: de Wanen waren niet door de Asen verdrongen, maar het Asen- of Zonnerijk bleef nochthans oppermachtig..

Geen wonder dat de Zonnecultus steeds bovenaan bleef staan en ook het Wanrad in den grond weer als zonnesymbool optreedt. De God, die wij bespraken is dus zeker een Zonnegod.

Ook het everzwijn was steeds in de symboliek in de eerste plaats een zonnedier. Welke naam mag de Germaansche Güllinbursti in de Keltische beeldspraak hebben gevoerd?

Het was het everzwijn met gouden pennen, in het bezit van Freyr, den zonnegod. Deze ever liep sneller dan het snelste ros en verspreidde zulk een glans, dat men er dag en nacht over land en zee op kon rijden. Hij vertegenwoordigt dus de eigenschappen van het licht, maar het licht zal hier bedoeld zijn in abstracten, esoterischen zin: n.l. het licht der geestelijke gedachte, berustend in het wettelijke. rechte streven; want het Germaansche Eber, ebar, ebur is ook ontleedbaar in „wettelijk scheppen, of handelen naar wet en recht."

Een ander soort Gallische godsvoorstelling bevindt zich op een der altaren van Sarrebourg: een persoon staande, gekleed in een tuniek, houdende in de linkerhand een hamer met langen steel en in de rechter een schotel. Aan zijn rechter hand een vrouw van dezelfde grootte geheel gekleed, houdend in de opgeheven linkerhand een langen steel, waarop een soort gebouwtje, terwijl zij de rechter die een patère houdt naar een altaar heeft uitgestrekt. Een beschrijving toont ons dat deze god Sucellos heet en zijn matrone Nantosuelta.

Het Arisch grondwoord su heeft als de meeste

woorden, die zich in de oudste oudheid verliezen, een drieledige beteekenis.

De eerste is die van hemelvuur en zon; de tweede die van een rivier, vloeiend water, een zin die zich overdrachtelijk meedeelt aan overreding, dus overtuigende welsprekendheid: suade, en ten derde die van uitgaan, verspreiden, zich verplaatsen als in de oude Germaansche volkennaam Sueven, waarmee in verband staat Zweden, Zwitserland, Schwaben. Eveneens in den Gallischen volkennaam Suessionen, waarvan Soisson. Ook leeft de laatste zin nog in b.v. suicide, zelfmoord.

Het komt mij voor, dat de beide eerstgenoemde beteekenis van „su" deel hebben aan dezen Sucellos. Door cel, celle wordt gewoonlijk de cel des tempels genoemd, als de ware innerlijke heilplaats waar de heilige handelingen gebeurden, de plaats, die oorspronkelijk alleen de priesters, geestelijke leeraars, ingewijden betraden.

Tal van naamplaatsen zoowel in Germaansche als Gallische landen, ontstonden uit samenstellingen met dit celle, cella, selles, zel b. v. in Vincella, Selles-sur-Cher, la Selle.

In de charters der diepe middeleeuwen komen dikwijls plaatsnamen met dit cella voor; 't is zeer wel mogelijk, dat christenkerkjes en kloostercellen de oorzaak der benaming is, maar nog waarschijnlijker dat zij ontstonden in heidenschen tijd, waarvan de herinnering verdween, want menige Christenkerk verrees op de plaats van een terneer geslagen heidenschen tempel. Het woord cella, celle, zelle, in Vlaanderen werd het zeele, ontstond overdrachtelijk uit het woord sal = heil, de tempelcelle, voor de plaats der heilspraak en heilscultuur.

Tal van bekende woorden in verschillende talen hangen met dit oude „sal" samen, zoo b.v. ook de woorden selig,, Seele, ciel, céleste, enz.

De god Sucellos beteekende waarschijnlijk „zonneheil" maar ook aan de tweede beteekenis „suade" zal hij niet vreemd zijn geweest, dit toont zijn hamer. Men ziet in hem ook wel een voorstelling van Jupiter, in wiens hand het recht (de hamer) eer thuis hoort dan bij Apollo.

Men vergete echter niet, dat de werkkring en de eigenschappen der goden bij verschillende volken en in verschillende tijden voortdurend wisselen met de opvattingen van rassen en volksgroepen.

Zoo is b.v. Freyr, de Noordsche Zonnegod, even als Balder wel degelijk een rechtsgod in den zin van bescherming en goedheid, die oorspronkelijk beschouwd werden als bij het recht voor te zitten, wat dan ook als hun werkelijke opdracht in deze richting kan worden beschouwd.

Balder heet dan ook de god van goedheid en welsprekendheid. Hij wordt voorgesteld met stralenkrans en open mond. Zijn hoofd schittert als de zon en zijn woning Breidablik is even als zijn gade Nanna met een vredig licht omgeven.

Open mond en stralenkrans duiden zijn voornaamste gebied van werking aan: lichtende en geestelijke welsprekendheid, uiting van vrede, die het rechte schept, het booze vernietigt. „Suada" heette bij de Romeinen, de godin der welsprekende overtuiging. Jupiter is de Grieksche en Gallische Zeus, ook hemel-, licht- vuurgod, dikwijls met hamer afgebeeld.

Het Gallische woord Uscellos was een mansnaam, waarin misschien de plaatsnaam Uxello-

dunum (Exoudun) afkomstig is. Dit Uscellos houdt verband met het Bretonsche „ucel = verheven. Sucellos zal dus begrijpelijker wijze beteekenen: de „verhevene", „lichtende" „welsprekende", „geestelijk glanzende"; die „waarheid en recht doet uitstroomen".

Zijn compadre schijnt ongeveer weer van gelijke beteekenis, maar als de andere vrouwelijke godheden de stoffelijke zijde der dingen voorstellend. Nanto suelta is ontleedbaar in nanto = vallei en suelta = hemel- of zonnevuur. Het woord vallei is in grondbeteekenis overeenkomend met het Germaansche val, wal, wale = dood, stof.

Verder waren water, maan, stof, zee, dood alle in esoterischen zin synoniemen. Men zag de zon ondergaan in de zee en er weer uit opstijgen; zoo ontstond een oppervlakkige beeldspraak ten opzichte van de stoffelijke, vrouwelijke zijde der dingen, maar met zeer diepen ondergrond.

Ook de maan heeft als zoodanig haar verborgen beteekenis en meer dan een: het homonieme in mar, mor, mer, mère is hieruit ontstaan. Even als het woord water uata vader beteekent, zoo ontstond het woord man van mannus (volgens Tacitus) zoon van Tuisco en beteekent maan- voorvader.

Maar om bij onze Gallische godin te blijven, ook haar naam schijnt zich aan de vloeiende welsprekendheid te knoopen. Vele directe afleidingen van het woord sua, suan, sue, suë vertolken een beweging bij opvolging, zooals we reeds bij zich verplaatsende volksnamen, die elders koloniën stichtten, aanhaalden. Zweden heette vroeger Suitones of Suecia; Zwitserland Suits. Water

vloeit uit in rivieren (= su); de zon = su vloeit uit in straling. De geestelijke overtuiging, waarvan het oorspronkelijke „su" nog is terug te vinden in „persuader" laat de ziel niet in zich zelf besloten, maar trekt uit van zijn middelpunt ter verspreiding en wordt welsprekendheid „suada".

Het verband tusschen su als zon, vuur, licht en su als rivier, als vloeiend water en beider overdrachtelijke zin is o.a. te vinden in Susa, Susan (Hebreeuwsch en Assirisch) = lelie en lili = licht. De naam der bijbelsche Susanna beteekent ook lili, dus licht. Swaha of Suaha is de Indische vuurgodin, Swanhilt of Sunilda, de bekende naam uit een Duitsche heldensage, Swat = Suwat, vloed in een Indisch landschap, komt reeds bij Ptolomäus voor als Suastos; Swet = Suet, Sowjet = licht.

Het schijnt ook daarom, dat de namen van den god en godin stroomend of vloeiend licht willen wezen, terwijl zij beiden in hun hand rechtsymbolen dragen; hij, de hamer, zij een huisje.

De hamer als Tau of in het Duitsch Krückenkreuz is uit het rechte kruis in den cirkel, waarvan de bovenarm is weggelaten, ontstaan. Dit esoterisch teeken heeft betrekking op de aardsche zijde der zonnekracht en kreeg in de Germaansche geheimsymboliek den naam Hamar, ontleedbaar in Ham = heim, thuis, dorp, gemeente en ar = zon. De hamer verzinnebeelde dus het heimrecht ook zonnerecht genoemd, daar alle recht van God komt, wiens lichaam is de zon.

Het bezit van eigendom, rook of haard werd bij onze heidensche voorouders voor een groot deel beslist door het werpen met den hamer. Het

Heim- of Huisrecht was van buitengewoon gewicht bij deze oeroude volken; het was de grondslag van hun staatsinstelling, stoffelijk en geestelijk heil.

De hamer, heraldisch ook Krücke genoemd, is als zoodanig ontleedbaar in kar-ok = het omslotene treedt te voorschijn. Ham is ook omslotenheid, zooals men b.v. nog ziet uit het woord inham.

Dit omslotene treedt op in de rechtspraak; het vraagt en schenkt bescherming. Staande onder den zegen der zon, de hooge moreele godswet, was haar oorspronkelijk kenmerk: vredezin, goedheid, waarachtige welsprekendheid, om op deze wijze het kromme recht, het kwade goed te maken.

Dat dit niet altijd zoo geweest en gebleven is, is een tweede vraag, en dat dwalingen en misbruiken van exoteriek de druïdischen gods-plaatsen van hooge geheimleer en zuivere, sterke rechtspraak later dikwijls besmet zullen hebben, zonder dat de ware priester-geleerde bij machte was het misbruik te keeren, is een derde.

We begrijpen nu, waarom de god in zijn hand een hamer, de godin een huisje draagt, het mannelijk en vrouwelijk aanzicht van het heim- of hammerrecht. Hoe mag dit alles in Keltische taal geklonken hebben? Hetzij we de beeltenis beschouwen als Freyr en Freya, Wodan en vrouw Holle, Apollo en Diana, of wel als Balder en Nanna, Mars en Venus, Thor en Sif of wel als Jupiter of Zeus naast Juno, 't blijft alles in den grond gelijk.

De zin, die deze mythologische personen verborgen, bestaat voor den kenner in aanzichten van een zelfde scheppende kracht: de alles omvattende, alles dragende, alles voortbrengend en behoudende oerkracht: God, wiens sigillen voor den ingewijde

vele zijn maar vooral wordt uitgedrukt door den nog door ons te verklaren Hagal = Ik draag het al, ik omgeef het al.

Zeer waarschijnlijk bedoelt de voorstelling de Offergod Zeus of Jupiter met zijn gemalin Hera of Juno. Gallische voorstellingen van Zeus komen veel voor met hamer en patera of met een van beide. Achter den God Zeus verbergt zich het eerste aanzicht der H. Drie, de Logos van het prototypisch Aethergebied. Maar lang was dit begrip verzwonden, toen Grieken en Romeinen hun al te menschvormelijke godenwereld aan Kelten en Germanen trachtten op te dringen.

De latere Zeus blijft bij de Grieken nog de god der hoogere luchtgebieden boven zon en maan, een verre nagalm van verloren kennis. Zijn verpersoonlijkte voorstelling is nog de wreker der ondeugd en berschermer der verdrukten. Zijn gade Juno is vooral de beschermster van gezin en geboorte, zoodat zij te samen „Heim" en „recht" vertegenwoordigen. Over de patera in hun handen hebben we reeds elders gesproken. In de vroegste tijden de amphora of liever de mengkruik beteekend, werd zij in tijden der exoteriek offer- en wijnschaal. Menige eeredienst, maar vooral die van Jupiter, werd door den priester geopend met een drievoudigen dronk.

Ook de Germaansche vereerders van Wodan, stortten den eersten vollen beker voor dezen uit, door de priesters te voren gewijd.

De god met den hamer is een voorstelling, waarvan op Gallischen bodem veelvuldige afbeeldingen bestonden, die niet zoo heel veel van elkaar verschillen. Zoo is er o.a. een, gekleed met een

leeuwenhuid, met zijn linkerhand rustende op een steel en in zijn rechterhand een schotel houdend. Achter zijn hoofd verheft zich een enorme hamer, waarin 5 kleine hamers gerangschikt zijn in een halven cirkel. De leewenhuid verbergt in den regel, zooals wij reeds bij Hercules zagen, het begrip „leven". Het Germaansche Löwe, Ned. Leeuw, Fransch lion = leven; zoowel in den zin van aardleven, als van zonne- of lichtend leven, twee begrippen in den grond niet te scheiden.

Daarom vinden wij ook den leeuw aan den hemel als sterreteeken. Tal van plaatsnamen in alle deelen der wereld, afkomstig uit eenzelfde overoude esoteriek zijn van dit begrip afgeleid en begrijpelijkerwijze ook de meest voorkomende diergestalte: de leeuw in de heraldiek.

Met de voorstelling is waarschijnlijk een Zeus bedoeld. Of een ingewijde haar ontwierp, weet ik niet, want zij is zoowel volgens in- als uiterlijken zin te verklaren.

Een druïde zei eens tot Cesar: onze hoogste god is degene, dien gij, Romeinen, Dispater noemt.

Nu is Dispater eigenlijk de god der onderwereld, de Grieksche Pluto, maar oorspronkelijk waren Pluto en Zeus namen voor eenzelfde begrip van twee zijden bezien en het is wel heel zeker, dat Kelten en Germanen deze opvatting gekend hebben, toen zij reeds lang door Grieken en Romeinen vergeten was. We zullen hier later nog over spreken.

Waar deze dubbele god van dag en nacht, van Olympus en Hades, Elyseum en Schimmenrijk als een abstract begrip wordt aangesproken, treedt zijn hamer niet op als de gewone rechtshamer maar als diens hooger type, de Germaanschen Fyrbock.

Fyrbock = vuurdrager: de hamer in de hand van Zeus heeft hier gelijke beteekens als bliksem en donderwig, die hem dikwijls vervangen; maar ook deze teekenen bleven alleen exoterisch bestaan als bewijs van hemelmacht, beheerscher van lucht en vuur. De oorspronkelijke esoteriek echter schuilt dieper: deze heeft betrekking op het type der electriciteit en nog meer. De vijf kleine hamers staan dan voor de vijf grondgebieden: Ether, vuur, licht, water, aarde. De hamer vervangt in de hand van Zeus dikwijls den staf en beteekent dan regeerder, voorzitter. In dezen zin is zelfs het woord nog in onze bestuurszittingen, klein en groot, geldig.

Er bestaan Egyptische, Phoenicische, Grieksche vuursymbolen, die den driehoek met ramshoornen vertoonen (Germaansch triag-widhar = drievoudige schepping; verheven weten of licht).

Een Grieksche vuurvoorstelling, de naam dragend Agnos gelijkt volkomen op afbeeldingen op Germaansche grafurnen, waarin een gehoornde driehoek een anderen driehoek met de punt naar beneden insluit. De zelfde figuur geeft, maar met een bepaald aantal driehoeken in een groote, de bekende Pythagorische figuur weer, inhoudend de philosofie der oneven getallen. Door middel van deze vuursymbolen werd het Germaansche vuuraltaar opgebouwd.

Het Germaansche altaar van al-tar = vuurmaker, vuurdrager; de Gallische godin wijst met haar schaal naar dit altaar: de schaal met de veronderstelde grondstoffen: vuur, water, ontleent zijn inhoud aan het hooge, scheppende Gods-vuur, de drager van geest en stof en al zijn differente, gradueele verbindingen. De Germaansche altaarta-

fel met haar vuurboor of quirl bestond uit 9 houtsoorten, voorstellende 9 stofgebieden (de negen moeders). De inleg der houtsoorten geleek op den mozaïkvloer der mysterien, ook uit de middeleeuwen, maar vertoonde den vorm van een kruis*

Zijn middelste houtsoort was de Elze (mythologisch Embla, eerste menschen-moeder) en de vuurboor was de Esch (mythologisch Ask, eerste vader.)

Het Duitsch Erle, oud-Duitsch Irle (elira) beteekent „dwalend, zoekend leven" = de door den geest bevruchte stof grijpt om zich naar ontwikkelingsmogelijkheden. Het Fransche aune, Duitsche Elle zal ook wel zijn ontstaan daaraan danken, uit deze houtsoort gemaakt te zijn.

Ook de Yggdrasil, de scheppingsboom is een Esch, vandaar het Noordsche Ask en Embla als eerste menschenpaar. We herinneren er nog eens aan, dat planten zoowel als dieren hun naam ontleenen aan begrippen en niet omgekeerd.

Het altaar rust op den fyrbock en de fyrbock komt onder verschillende vormen voor.

Zoo is de donderkeil even als de bliksem een verhulde fyrbock. Daarvandaan dat Zeus of Jupiter meest met een bliksem of donderwig optreden. Deze zijn dan esoterisch aan den hamer gelijk, eigenlijk de Tyr-rune. Tyr is de oude Noordsche naam van den Duitschen god Ziu of Zio, den Angelsaksischen Tiu. Hij gold bij de Duitschers als opperste God en twee eeuwen na Christus richtten de Friezen hem nog altaren op als god van recht en volksvergaderingen. Lang gold hij bij de Duitschers als

---

* Men zie List: Bilderschrift der Ariogermanen.

stamgod en later als krijgsgod. Latijnsche schrijvers vergelijken hem met Mars en Ares.

Er is een direct verband tusschen den naam Tyr, Tiar, Diu, Dio en al zijn homoniemen, die in verschillende talen en bij verschillende volken God beteekenen. Daarom wordt door Tyr ook dikwijls alleen God, de Godheid verstaan en 't is ook geen wonder, dat zooveel plaatsnamen, vooral in de oudheid van Tyr zijn afgeleid, te beginnen met Tyrus, een der oudste Phoenicische zeesteden, in het Grieksch Tyros, Sanskritsch Sur = vuur; in den bijbel Zor = rots. Rots, vastheid, hardheid staat esoterisch dikwijls voor vuur. Men denke slechts aan den zin der Is- of Ik-rune, waarvan het Keltische woord Isar, het Duitsche Eisen, Nederl. IJzer komt.

Tyr daalde later af tot den tweeden rangsgod Thor, in wiens hand de hamer vooral het aardsche rechtsteeken werd. Ook Ter, Der en Er danken hun ontstaan in menigen zin aan de Tyr-rune.

De Beiersche krijgsgod droeg ook den naam Er. Der beteekent in 't Gallisch eik, de meest vaste houtsoort, de heilige boom bij Kelten en Germanen, in het Duitsch Eiche van Ich.

Het Fransche terre houdt waarschijnlijk met hetzelfde begrip verband. Het zinsverband komt verder uit in het woord Dyaus, in de Indische mythologie hemelgod, die in de Rigveda den bijnaam draagt Asura, het Eéne Zonnevuur, hier vertaald in heer en ook genaamd Pitar = Vader.

Ook tallooze plaatsnamen, die met dar, dor, dur, dyr beginnen zijn gegrond in eenzelfden oerzin.

Düren, stad op den rechteroever der Roer, heette tijdens de Romeinen Marcodurum, de Pfalz

Dura of Duria onder Karel de Groote, die haar tot Rijksstad verhief. De oude Beiersche stad Dürkheim, die een Fyrbock als wapen heeft.

Dürnberg, vroeger Thürnberg = rechtsplaats van Thor; in Nederland Batavodurum, waarschijnlijk Wijk bij Duurstede, Verder Duromannum, later Dormans; Durocortorum, later Rheims; Durovernum, later Canterburey.

In vele oud-Gallische plaatsnamen beteekent het duros, duro, gelatiniseerd durum, vaste plaats sterkte, maar het verband tusschen dezen zin en het Tyr- of Godsbegrip is moeilijk te ontkennen.

De plaats van goddelijke eeredienst was in later heidenschen tijd meest een vaste plaats, vesting, stad, gemeente. Niet te verwonderen is dus de besproken overdracht. In den Frankischen tijd werd dit duros en durum gewoonlijk odurum; later odrum en ten slotte eure, dat dikwijls weer gewijzigd werd.. Zoo heette het tegenwoordige Auxerre, vroeger achtereenvolgens Auceure, Aucuerre, Autisciodurum, Autisiodorum en onder de Romeinen Autessiodurum. Mandeure is het oude Epamanduodurum, Epa en Epo beteekenden in het Keltisch „paard". Het paard was het eigenlijk dier der maalstede, de vaste plaats of gemeente door duro uitgedrukt. Welke is de Keltische god geweest, die hier als eigenlijke god der maalstede, van het „duros" de bevoorrechte plaats van den Germaanschen Thor innam?

Er zijn zooveel Keltische godennamen en van niet alle is de beteekenis nog verklaard, dat het een gissen blijft. Maar dat één grondbegrip de oorzaak is van het Duitsche Dür, Dürra en zijn

afleidingen en het Gallische duros, is wel haast zeker. —·—

Het Fransche Issoire, achtereenvolgens in teruggaande lijn Isseure, dat geschreven werd Issuerre, Issoerre, in Frankischen tijd Iciodorum, verbindt de beteekenis der Isrune met de aanverwante Latijnsche durabilis, zoowel verhardend als duurzaam, duros, het oud-Germaansche esoterisch d-ur, waaruit Thor ontstond. Soleure, in Zwitserland is het Solodurum, der Romeinen. In het grootste deel van Zwitserland woonden in de oudheid eerst Kelten dan Germanen. Door welk der beide volken dit Solodurum is gesticht, is niet bekend; maar het woord sol bevestigt den naam, volgens oorspronkelijke beteekenis als „zonnerechtplaats" = heilplaats, en wijst duidelijk naar den oorsprong van het begrip duros, dürr en durum. Solers in Frankrijk zal een zelfde herkomst hebben.

Tonnere, achtereenvolgens Tornuerre, Frankisch Ternodorense castrum, Turnodurum, vereenigt het Thor of wel Ter-der (eik)- begrip met „maalstede", gemeente, of rechtsplaats.

Nanterre, Frankisch Nemptodurum, vroeger Nemetodurum, naar de Keltische godheid Nemeto of Nemetona. De wei-of godsdienstplaat was zoowel bij Kelten en Germanen meestal verbonden met de rechtsplaats; te samen vormden zij de Germaansche maalstede, later gemeente.

Zoo konden wij nog doorgaan, maar wij raken te ver van ons godspaar Sucellos en Nantosuelta af.

Het esoterisch Tyr-begrip, dat wij in hen veronderstelden en dat den symbolischen bliksem door den hamer zou hebben doen vervangen, leidde tot uiteenloopende beschouwing. Maar waarschijn-

lijk zijn door het godspaar min of meer exoterische rechtsvoorstellingen bedoeld in gelijken zin als het Germaansche Thor- of Donarbegrip.

In de esoteriek was het getal der wet vijf; Duitsch fünf van het oud-Duitsche fem = recht; het woord femrecht is eigenlijk een pleonasme, maar uitdrukkend een geheel eigenaardig volksrecht, dat lang in christelijke tijden heeft doorgeleefd. In het Bretonsch is vijf „pemp". Misschien is er een oorspronkelijk verband tusschen het Keltische „pemp" en het Germaansche „fem'. In het kymrisch luidt het woord pimp; in het oud-Indisch panca.

De vijf kleine hamers, aangebracht in den grooten hamer, dien de god draagt zoude in dit geval eene andere uitdrukking voor recht zijn, misschien ook met gewijzigde beteekenis. De halfronde vorm zinspeelt mogelijk op de vorm der rechtbanken, meestal te gelijk bank voor volksvergadering.

Deze gevonden banken bij de Germanen zoowel als de cromlechs doen dit vermoeden.

Om nog eens terug te komen op het Tyr- of algemeen godsbegrip met zijn eindelooze afleidingen in beeld en woord en zijn even talrijke klankverspreidingen in alle landen:

Naast de meeste herleidingen in dur en dor, oorspronkelijk tur en tor, komt ook en meestal weer in plaatsnamen der, dar, deir voor en ook hier wisselen de t en d elkaar af:. Met „der" beginnen vele plaatsen in Aziatische landen, maar ook in Engeland en Duitschland, Dertona = Tortona; Dertosa = Tortosa. Dit als voorbeeld van de wisselingen tusschen tor, dor met ter en der. Dor en tor wisselt ook weer met dur

en tur. Als voorbeeld Dordogne, een tak van de Rhône, vroeger Duranius. In Nederland de stad Dordrecht, vroeger Turredrecht en de vroegere heerlijkheid Dort, vroeger Durrete en Turrete.

Dordrecht heeft als wapen rood met zilveren faas, wat beteekent Recht naar Bestendigde wet: de zilveren faas ontstond uit een dubbele Isrunc.

Het is zeer goed mogelijk, dat naam en wapen verband houden, ofschoon sommigen aannemen dat het wapen van Lotharingen afkomstig is, wat zich ook laat verdedigen.

In Duitschland zijn plaatsnamen met dor dur en dür uit eenzelfde beteekenis ontstaan, waarschijnlijk een oorspronkelijk Thor.

Wat namen met „dar" aangaat is ook de oorspronkelijke overeenkomst aan te toonen. Dardanos was volgens de Ilias een zoon van Zeus; Thor is een zoon van Odin, den Duitschen Wodan, gelijkgradig aan Zeus. Dardanus is ook de naam van een stad aan den Hellespont, die zich in de diepste heidensche oudheid verliest en haar naam aan genoemden god zou danken even als de Dardanellen. ——

Dardschiling in Tibet beteekent „land van den diamanten donderwig" (de schepter der lama's) Zoowel de diamant als de donderwig verbinden het begrip vastheid, Ikheid, Godheid, Eenheid.

Dar beteekent in het Arabisch bebouwd land in tegenstelling van woestenij, dus draagt weer den zin gemeenteland, even als het Gallische Duros, het Romeinsche durum, 't Germaansch dür, Nederlandsch dorp.

In den zin van huis, familiedak komt het o.a. voor in den naam der Duitsch-Afrikaansche plaats

Dar-es-Salaam = huis des Vredes. Huis, gemeente, bewoonde, bebouwde vaste plaats komen bij verschillende volken dikwijls onder gelijken naam voor, waardoor men vrij gemakkelijk tot de herkomst van den naam kan besluiten. Der, deir beteekent in Egypte een klooster; het woord is hier op een bepaald soort gemeente overgebracht.

Het verband tusschen het Godsbegrip Tyr met de genoemde verschillende afleidingen, en het Godswoord Zio, Zeus, This, Dis gaf aan den derden dag der week zijn naam: in het Noordsch Tyrsdagr, Noord-Duitsch Tiestac, waarvan later Dienstag, Angelsaksisch Tivasta, waarvan het Engelsche Tuesday, het oud hoog-Duitsch Ziestac en het oud-Friesch Tysdeg, Nederl. Dinsdag.

In het Fransch heet deze dag Mardi naar Mars, zeker uit den tijd toen Mars voor de oorlogzuchtige Romeinen als oppergod goldt, zooals in allerlei richtingen en voor allerlei toestanden en voorwerpen afleidingen van zijn naam uitgingen. Men zegt ook wel, dat hij oorspronkelijk een maan- en dan zonnegod moet zijn geweest.

Dat het Tyrbegrip onder allerlei vuurteekenen in de heraldiek verzeilde laat zich begrijpen, toch werd hier het aanwenden der diepzinnigste en heiligste symbolen door de Armanen tegengehouden.

De oorspronkelijke voorstelling van de Tyr (Tyrrune) in de heraldiek was de driehoek, op verschillende wijze in het schild gebracht, 't zij met de basis in den beneden schildrand en de punt in den bovenrand verloopend, hetzij omgekeerd met de basis in den boven- de punt in den benedenrand, hetzij wisselend in een der zijranden verloopend.

In het Duitsch spreekt men dit teeken meest

aan als: „vierfach zum Schildhaupt geständert" of „vierfach, zum linken Schildrand geständert", enz.

Dat vierfach ontstaat hieruit, dat meestal de voorstelling in afwisselende kleur voorkomt, wat men in 't Duitsch noemt „in wechselender Tinktur'. In de Fransche heraldiek spreekt men dezen driehoek aan als chapé, chaperonné en chaussé en dan doelen de woorden op de deelen van het schild aan de buitenzijde van den driehoek en bedoelen letterlijk wat zij uitdrukken, dat de driehoek bekapt, behoed of bekoust is. De meeste uitdrukkingen in de Fransche heraldiek toonen aan, dat de zin der voorstellingen reeds lang totaal verduisterd is, wat ook natuurlijk zijn oorsprong vindt in de oorspronkelijk snelle romaniseering.

Een andere voorstelling van Tyr, blijkbaar uit een tijd, toen allerlei voorwerpen uit het gewone leven in de heraldiek werden aangewend, zoowel ter verberging als ter bewaring en behoeding, is de pijlpunt. De gelijk beteekenende Fyrbock als Feuerbock, de Duitsche naam van verschillende soorten van vuurijzers, gold eveneens voor een verhulling van het Godsbegrip.

Een bijzondere vorm van dezen Fyrbock heet in de Fransche heraldiek „le fusil de la Toison d'or." Het is een gehaakte vuurstaal, un briquet à deux crocs affrontés.

Een andere voorstelling van hetzelfde vuurbegrip in de heraldiek is de donderwig, soms bezet met bliksems of vlammen.

Vlammen staan o.a. ook voor Flamen = Armanen, Druïden en op het vuuraltaar, ook een heraldiek meuble, voor flaminen, zooals de vrouwelijke priesters zoowel bij de Romeinen als Galliers

genoemd werden. Een eigenaardige middeleeuwsche weerklank uit lang vergleden eeuwen was de guldenvlies-keten, waarin donderkeil en vuurstaal (fusile) zich afwisselen.

Die afwisseling van haak en steen wijst op een oorspronkelijk verschil van begrip van vuur- of haakstaal en donderkeil. De eerste van fyrstal het eerste, hoogste zonnevuur en het tweede vuurdrager, verwijzen naar het metaphysisch begrip der Is- en Telrune: | en — ; voorstelling in den cirkel van Eerste en Tweede Logos, te samen vormend het kruis.

De keten van het gulden vlies is als zoodanig het halssieraad der H. Drie of Goddelijke Verborgenheid: vlies is het Germaansche haut = hut = verhulling, bedekking; dus gouden = geestelijke-heilvolle verborgenheid. Het afhangend ramsvel beteekent zooals wij reeds verklaarden „verhulde zonnekracht, zonneheil of Godsheil."

Boven het Oostenrijksche orde-teeken bevindt zich nog een drakendooder, dien wij reeds verklaard hebben als doodsoverwinnaar. Voor wij van de Keltische godsvoorstellingen afstappen, willen we nog een oogenblik verwijlen bij de goden met het rad, die in 't algemeen het vier- of vijfspakige dubbele zonnerad weergeven, maar ook dikwijls het achtspakige wanen- of waterrad, wat ons bij de Kelten het minst verwondert.

Bij een Zeus of Jupiter, dien Salomon Reinach afbeeldt, heeft het rad, dat hij in de hand houdt, duidelijk zes spaken, n.l. het maalkruis doorsneden met een rechtstaande spaak, het oude Arische machtsteeken, de Hagal, beteekenend: „Ik omring, bescherm en draag het Al", zooals ik in 't verdere van dit boek uiteen zal zetten.

Wij herhalen: het Druïdisme, dat in het bezit moet zijn geweest van het systeem der oer-oude esoteriek, eens gemeen goed van alle Indo-Europeesche volken, heeft natuurlijk dit hoogst heilige teeken gekend en gelukkig in hare afbeeldingen voor ons bewaard (bl. 17, 2e deel van Reinach).

Het zonnerad is meest vierspakig, n.l. het liggend kruis in den cirkel, om deze reden „lichtkruis" genoemd, Engelsch „saltier" of heilkruis en sinds het begin van het Christendom St. Andreaskruis, wat volgens von List een schuilwoord zou zijn voor „het andere" d.i. het heidensche kruis, het uiterlijk kruis der maalsteden. Als de rechtstaande spaak of Isrune dit kruis snijdt, wordt het tot Hagal, het eerste der magische teekens, dat het hoogtepunt der menschelijke Inwijding aanwijst, wanneer n.l. de mensch zich met de Godskracht aangordt, om zijn menschelijke eigenschappen zoo volmaakt mogelijk in goddelijke om te zetten.

De Hagal valt onder de glyphen der hexagrammen of zespuntige sterren. Verbindt men de punten der hagal om beurte met elkaar door rechte lijnen, dan krijgt men het salman-teeken, oneigenlijk genoemd Salomonszegel, een der vele symbolen die de maçonnerie, zonder haar eigenlijke zin of herkomst te begrijpen, op hare manier verklaart.

In de glyphenleer der hoogere mystiek is de Hagal ontstaan uit Thisal en Gabai, de glyphen van de Eerste Goddelijke Emanatie, die te samen ook wel in de Germaansche symboliek als de Iggdrasil worden afgebeeld. Het teeken in het rad, dat de god hanteert, maakt hem tot Ezus-Zeus, de Germaansche Ziu of Wodan.

Een andere Keltische Zeus, (bl. 22 van hetzelf-

de deel) draagt op zijn kleed aan den rechter beneden kant den haak van een rechtstaand hakenkruis. Dat de haak voor hakenkruis staat en alzoo voor schepping- en wijsheidssymbool is uit de esoteriek bekend. Hij stond ook in de heraldiek en de oeroude huisteekenen voor „recht." Op zijn bovenkleed draagt de god verder 3 kruizen, 2 liggende of maalkruizen boven en een rechtstaand onder, zóó geplaatst, wat men in de heraldiek 2 en 1 noemt, dus in den vorm van een driehoek.

Het onderste rechte kruis staat boven den winkelhaak. De 3 kruizen zijn aldus aan te spreken: Uit de scheppende druïdische wijsheid = het recht kruis, ontstaat het maatschappelijk recht = liggend of maalkruis. De beteekenis van „ontstaat" ligt in den zin van het woord dri, oud-Duitsch tri, waarvan „drehen", Fransch trois in verband met tourner n.l. door draaing doen ontstaan, een beteekenis, die ontleend is aan de Hooge Goddelijke Schepping, in draaiende cyclische vormen gedacht.

Neemt men haak en kruizen in dezen metaphysischen zin op, dan krijgt men zoowel het hakenkruis als de twee lichtkruizen naast het ééne vuurkruis als „goddelijke scheppingsdaad". De winkelhaak in plaats van het heele hakenkruis is een omsluiering, die vooral later ook bij de Germanen voorkomt. Teekenen voor „schepping door draaing" ook wel „hooge draaing" genaamd, zijn in de esoteriek vele.

Het Fransche woord „tour", Duitsch „turm" Nederl. „toren" staat er middellijk mee in verband. Ons heidensch voorgeslacht bouwde zijn tempels en tempeltorens rond, als symbool van bedoelde omwenteling en om nog meer directe redenen van

verborgen zin.. Tusschen het oud-Duitsche rad en recht ligt hetzelfde verborgen verband. Ook bij de Kelten was het rad zon rechtssymbool om dezelfde reden.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Goden van Licht en Duisternis.

In alle mythologiën komen zij voor, de goden van licht en duisternis, de goden van Elyseum en Schimmenrijk, van den Olympus en Hades, van Hemel en Hel. Meestal zien wij ook begrijpelijker wijze de eerste als lichtgestalten, toegerust met hooge aantrekkelijke attributen in woningen van zonnegoud, rozen en sephirs, en de tweede donker, onaantrekkelijk, in omgevingen van koude, duisternis, lijden met al hun afstootelijkheden.

Toch is bij nader beschouwen de herkomst van deze antipoden door het weefsel van het mythologische verhaal heen meestal nog zeer goed te herkennen. Gewoonlijk zijn het in hun vergeten esoterische beteekenis twee aanzichten van een zelfde scheppingsbegrip geweest. Nemen wij b.v. Pluto, de Grieksche god van het Schimmenrijk, zwartharig en somber, ook Hades en Hadoneus genaamd, de Dispater der Romeinen, met den bijnaam Orcus. Hij was de broeder van Zeus of Jupiter en hun beider vader was Kronos of Saturnus (de tijd). De mythologie noemt hem een zeer rechtvaardig en zegenend god. Hij gaf de aarde haar vruchten en wekte de overtuiging, dat uit nachtelijke diepten alle rijkdom en overvloed zijn oorsprong heeft.

In deze laatste voorstelling schuilt het oerbegrip van Dispater of Pluto. Men noemt hem de Zeus van het Schimmenrijk. Hij vertegenwoordigde inderdaad oorspronkelijk met Zeus één begrip, n.l. het opperste oeraanzicht der Godheid.

In de esoteriek gold steeds de geopenbaarde Godheid, en vooral de Eerste H. Drie of de Drie Logoï in de menschelijke symboliek als „de Lichtende Godheid", die, hoe onbegrijpelijk ook, toch door de intuïtie door verre benadering kon worden aangevoeld; maar wat daar buiten of liever daar boven was, dat bleef steeds voor menschelijk begrip het donkere Oer, dat glyphisch werd uitgedrukt door den „Ring der Eeuwigheid" omschreven als „Raak Mij niet aan."

Nu is het dit ongekende Oer, dat steeds in de meest differente symbolentaal bij alle volken in donkere beelden optrad. Voor de Ingewijden beteekende deze donkere beeldspraak: het Opperste Licht.

Het was alleen de ongekende zijde van het hun naderstaande goddelijk Licht, waarvan zij, naar mate het terrein hunner innerlijke kennis steeg en zich uitbreidde, immer helderder stralen en toenemende krachtsuitstortingen opvingen.

De gade van Pluto, Proserpina verwijlt een gedeelte van den tijd in de lichtwereld, een ander gedeelte in het Schimmenrijk. Ook deze voorstelling schijnt met het dubbel aanzicht van een zelfde begrip verband te houden.

Bovendien zijn de attributen voor den god der duisternis de sleutel en de driekoppige hond.

Dergelijke attributen in de hand of in de nabijheid van goden spreken dikwijls een machtige,

meest lang vergeten mysteriën-taal. De sleutel schijnt hier evenals de sleutel van Petrus het toegangsmiddel tot het bewaakte; maar het woord omsluit meest een dieperen zin, die zoowel in mythologie, heraldiek als elders overging.

Oud-Germaansch heette de sleutel slijtel, waarvan nog het Nederl. sleutel, s-lijt was afsluiting, deur, beschutting, waarvan nog het Nederlandsche lid in ooglid. — El = oervuur, God —dus sleutel was deur-toegang tot God.

Een ander oud-Germaansch woord was Ured, van Ur = oorsprong, tijd, uur en uurwerk, woorden die hoe verschillend van beteekenis toch uit eenzelfde begrip zijn ontstaan. Red = rad. De sleutel staat hier voor „draaiend Oer".

Hond voor het duitsche Hund is een Germaansch symbolisch woord voor hün = machtige.

Drie hoofdig beteekent „Opperste schepping", dus de symboliek der attributen: „Opperste, scheppende Macht, die van uit het Oer arbeidt en opbouwt."

Wat de Noordsche godin der onderwereld Hel of Hela aangaat:

Het woord is synoniem met het Duitsche Helle, Nederl. hel, dat licht, klaar, blij beteekent, in alles de tegenstelling van een donker beeld. Het was dan ook in de oorspronkelijke esoteriek een licht-voorstelling van het Oerbegrip en stond opnieuw voor donker in den zin van „onbekend, ondoorgrondelijk, diep." Zij behoorde evenals Dispater aan de beide goddelijke rijken, het geopenbaarde en niet-geopenbaarde. Alleen zij was een vrouwelijke godheid. Daar vandaan dat haar woning uit 9 afdeelingen bestond. Men vergelijke de reeds

genoemde 9 moeders der ruimte. Haar paleis stond in de middelste afdeeling, men denke aan Embla, de eerste menschenmoeder, tevens grondslag der stofwereld. Het zou merkwaardig zijn de schrikwekkende attibuten, die Hel omgaven te verklaren uit hun esoterische en niet schrikwekkende herkomst.

Haar paleis werd bewaakt door 2 maagden, die op eeuwige klaagtonen slakende stoelen zaten en in hare aderen ijzeren bloed hadden, dat zoodra het op aarde druppelde, twist en strijd veroorzaakte.

In de heraldiek hadden oorspronkelijk de tafel- en stoelvoorstellingen geheel dezelfde beteekenis als de Fyrbock = vuurdrager = God.

Het woord tafel, Duitsch „Tisch" ontstond uit Discus = schijf = zonneschijf. Vandaar de beteekenis van het Keltische woord „dolmen" = steentafel als „gewijde tafel". Het woord stoel, Duitsch Stuhl is ontstaan uit stôl = stal = het staande, standvastige. In Germaansche plaats- en familienamen is de ware oorsprong van dit woord te herkennen o.a. Bockstahl.

De klaagtonen slakende stoelen zullen eens geweest zijn „sprekende stoelen" n.l. het goddelijk Woord in openbaring van stof en geest. Dit scheppingswoord, bestemd om het heil der aarde te worden, is toch in zijn evolutionairen arbeid de oorzaak van onafgebroken strijd tusschen de beide polen in den mensch: zijn geestelijke en stoffelijke neigingen, evenals in de natuur en al de dingen rond hem heen. De beide maagden hebben ijzer bloed in haar aderen: men denke aan de beteekenis der Isrune, de eigentlijke Geest- of Godsrune.

De voorstelling dan beteekent: de stoffelijke zijde der schepping leeft door Geest-bezieling en

deze Eénige tweeledigheid is zooals we juist zeiden, de oorzaak van den strijd in de schepping, die niet zal rusten voor de eindoverwinning door den Geest, in de Noordsche mythologie steeds uitgedrukt door de groote Godenschemering.

Aan de voeten van Hel bevindt zich een haan, die eveneens akelige klanken uit. Hahn en Huhn beteekende Germaansch de machtige, de groote en werd bij overdracht ook voor het woord „rechter" gebruikt. In de esoteriek beteekende woord en beeld hier God en in dezen zin is het ook in de heraldiek overgegaan; later kwam het daarvoor in gewijzigden zin, maar waarop ook betrekking hebbend, h et beteekende steeds „groot, machtig."

In de Edda komt de haan voor als hoogroode Haan met den naam Fialar, wat beteekent „het oervuur of hooge zonnevuur trede in aanzijn!"

Dan verder als Gullinkambi (Goudkam) = het zonlicht en ten derde de zwart roode Haan in Hel's paleis, wat beteekent het vernietigend vuur, ook van de lijkverbanding, die hier in nauw verband treedt met de donkere voorstelling van de doodsgodin. Dat in de Edda haan en vuur in drieërlei zin voorkomt als „ontstaan, leven, vergaan" toont, dat de Hela van de Edda door zijn samenstellers, die het levende woord hunner omgeving weergaven, reeds tot het donkere beeld dér mythologie bevorderd was, of misschien beter afgedaald.

De haan als synthetisch beeld, oerbegrip is alleen de almachtige, Bovenallesstaande en Hel zelve het vrouwelijke d.i. stoffelijk aanzijn van dit oerbegrip. Het gebied van Hel, in mythologischen zin Niflheim = nevelwoning genaamd, was

eens het gebied van den oer-aether (kaart C.D.E.6.) en was hier uitdrukking voor de H. Drie, dat Oer als Geest en Ginnungagap als „afgrond van ongeordende stof" omvatte. Welke uitdrukking heeft de Keltische esoteriek voor deze begrippen gehad?

In het oud-Hoogduitsch en oud-Saksisch beteekende „hëllan" geluid geven: ook in het midden-Nederlandsch hellen, bellen. Het rijk van Hel was vol geluiden. Van de Eliwager (helrivieren) was de voornaamste Giall, de bruisende, wegens het geweldig geklots harer golven; de andere heetten o.a. die van den storm; van het gebrul; van de klachten; van den donder; van den wervelwind.

De stoelen van Hel's wachtmaagden slaken klaagtonen, even als haar haan. Maar zeker is, dat de namen van al deze schreeuwende en donderende dingen, te beginnen met Eliwager, een geheel anderen oorsprong doen vermoeden. Dit Eliwager is ontleedbaar in „vuur en watergolven," Duitsch Wogen, Engelsch waves van bewegen, drukt dus zooals vele oorspronkelijke esoterische woorden, zoowel bij Kelten als Germanen, den saamgekoppelden zin: geest-stof uit.

In de Keltische mythologie wordt bijv. van den Oppergod Hu gesproken met zijn dubbelossen Jehain, Banawag, te samen beteekenend de goddelijke geest-stof der hoogere gebieden. De gillende en schreeuwende Hel-wereld is het misvormd verhaal van de Openbaring der Oergodheid, het naar buitengetreden Woord„ de Logos, of verbonden met de Drie phasen van Openbaring, de Logoi.

Eene andere donkere godsvoorstelling met gelijke beteekenis als de bovengenoemde vinden wij in een hiëroglyf van eene drieheids-idee bij de Ger-

manen: het is een romp met drie hoofden, in gelijken geest en ook met gelijke beteekenis als de Indische Trimurti, n.l. de drie Logoi, uitstralingen van den Onbekenden Eéne, bij deze Indiërs Brahma genaamd. In deze Indische mythologie heette de Drie: Brahma, de Schepper; Vischnoe, de Onderhouder; Schiva, de Verwoester. Het beloont de moeite uit deze benamingen het esoterisch begrip der Drie, die in alle godsdiensten hetzelfde is, naar voren te halen en te verklaren. In het beeld, zooals het hier exoterisch omschreven wordt, ligt duidelijk de voorstelling van het evolutioneerend proces, zelfs der uiterlijke Schepping. Uit den dood der dingen zien wij steeds nieuw leven herrijzen, de zaadkorrel bergt de plant. Naarmate wij in het beeld de geestelijke zijde der dingen betrekken, wordt de voorstelling volmaakter, tot wij in de volkomen esoteriek haar geheele uitbeelding en zin vinden. Schiva, de god der verwoesting, wiens eeredienst naar ik er over lees, thans geheel ontaard moet zijn, represeneert met zijn vrouw Kali oorspronkelijk even goed de lichtzijde der Schepping als zij het nu doen van dood en duisternis.

Deze lichtzijde was alleen weer het onbekende, het achter en in den dood verborgene, in hoogere opvatting het oer, waaruit alle leven ontspruit.

Als zoodanig heette Schiva en Kali Mahadewa en Parwati en in deze ligt nog de oorspronkelijke zuiverheid van het geheele drieledige symbool.

Het zijn o.a. de aanzichten van geboorte, leven, dood, met inbegrip van doorleven en weer geboren worden. Ook het begrip van geest en stof ligt in de namen Schiva en Kali; zij beteekenen dat van alles slechts de vorm sterft, het wezen blijft.

In het Germaansche driehoofdig symbool ziet men door de plaatsing der hoofden duidelijk de idee van draaing voorgesteld, die ook ligt zooals wij reeds zeiden, in het woord „tri" van „drie" en „drehen." Een dezer hoofden is zwart en bovendien gekroond en beteekende begrijpelijker wijze al weer het oer als donker en onbekend, maar van wiens glanzende lichtzijde deze heidenen volkomen overtuigd waren. Het woord kroon is ontstaan uit „kerone" van keeren, wenden, m.a.w. de schepping draait, beweegt zich in spiraalvormige wending. Op het gebied van den microcosmos beteekent de hiëroglyf „wedergeboorte", het wenden van dood naar geboorte, van geboorte naar dood.

Dit hoofd werd ook afgebeeld als een driehoek, waarvan iedere zijde een menschengelaat voorstelt en men noemde de figuur Gereonshoofd. Het beeld is in het Christendom overgegaan als tal van heidensche voorstellingen en staat daar, in zijn afkomst ongekend, als de H. Gereon, die met zijn voet den draak vertrapt. Deze beteekenis van draak en voet hebben we reeds verklaard en beteekent uit den woordbouw zelf afgeleid: „overwinning op den dood", oorspronkelijk dus Wedergeboorte, maar daar deze idee de Kerk niet erkent, werd het bij haar „overwinning op hel en duivel."[2]

Het zwarte gekroonde hoofd komt ook op zich zelf voor en ging in de heraldiek over, oorspronkelijk met deze oeroude beteekenis, natuurlijk weer om ze op deze wijze te bewaren, maar Kerk en Rationalisme verdrongen ze en even als bij de gansche overige heraldiek raakte haar zin in het vergeetboek. De zwarte gelaatsvoorstelling behield zich lang in de Kerlijke Maria, natuurlijk met totaal

vergeten zin. Exemplaren van deze zwarte Maria zijn nog behouden, maar heel weinige.

Er bestaat in de Slavische mythologie een god Triglaw, regeerend over hemel, aarde en onderwereld, voorgesteld als een Drieeenheid. Een zwart ros begeleidde hem en bestuurde zijn wijze uitspraak.

Het ros was een der voorstellingen van Wodan; het woord houdt verband met ruoth, rot, rad, recht en recht stond weer gelijk met weten en kennen. Het zwarte ros is begrijpelijker wijze alweer het oer, de donkere, onbekende maar lichthelle Wodan, wiens Wijsheid de uitspraken van geestelijke wezens bestuurt.

Het woord „roos" houdt esoterisch een eng verband met „ros", trad met gelijke beteekenis in de heraldiek en komt daar o.a. voor als mispelroos, nifle en is dan dikwijls zwart gekleurd: de roos uit Niflheim, het koude etherrijk van het abstracte weten, werd ook het teeken van het geheime recht en leeft voort in de uitdrukking „onder de roos."

Het symbool der donkere godheid komt ook voor bij de Germanen onder het beeld der drie schikgodinnen: Urda, Werdanda, Skuld, sprekende namen.

Zij waren de Nornen of Spinsters van het menschenlot, huizend binnen het donkere Oer, het onbekende, waar het den naam draagt: „Ring roer mij niet aan". Haar naam is daar Schlange,ontleedbaar in Nornen- of Engelenheil. Men zie kaart.

Men heeft reeds begrepen dat zij voorstellen de onbreekbare en onveranderlijke Wet van Oorzaak en Gevolg, ook genaamd Garma of Karma, die uit het diepste wezen der Godheid zelve voorkomt

en daarom op dezen verheven trap der esoteriek haar plaats vindt. Op een lageren trap beteekenen ook deze drie weer de kringloop van geboorte, leven, dood met dat wat achter het sterven ligt en in verband met dezen laatsten, den meeste menschen onbekenden toestand, heet de laatste norne van dezen trits Wala = doodsgodin; de eerste Thruda van tri, drehen, d.i. hier: ontstaan; de tweede Hexa van Haag-idise = omsluitende godheid, bevattend n.l. het leven tusschen dood en geboorte.

Deze drie namen gingen over op de drie priesteressen in onder- en bovenaardsche tempels, geschoold voor haar opvoedenden arbeid met betrekking tot de jeugd tot de reinhouding van het ras, als raadgeefsters en profetessen voor haar volk.

Haar eigen opvoeding omvatte de uitgebreidste en diepzinnigste studievelden, waarvan te hopen is, dat wij ook maar een gedeelte er van mogen terugvinden. De Wala nam onder dezen drieledigen rang de voornaamste en eerbiedwaardigste plaats in. Zij was wegens haar langdurige studieloopbaan en levenservaring steeds de oudste.

Zij onderwees het mysterie van den dood en diens verborgenheden en haar devies: „Er is geen dood, maar onafgebroken leven met eindelooze mogelijkheden voor ieder menschenkind", hield den heldenmoed van haar volk in elke richting staande.

Gelijkende op de Germaansche Nornen en uit een zelfde Waarheids- of Godsbegrip ontstaan zijn de Romeinsche Parcen of Grieksche Moiren (Duitsch Moer = Mohr = een zwarte.) Zij waren de dochters van den Nacht en van de Duisternis, een andere benaming van den „Ring Roer Mij niet aan", waarvan alle oorzaak met haar gevolgen uit-

gaat, maar duidelijk weer bedoelend het onbekende, het Oer. Zij ook worden voorgesteld den menschelijken levensdraad spinnend: Clotho, de eerste houdt het spinrokken; Lachesis, de 2de draait het vlas tot een draad en Atropos, de 3de snijdt den draad bij zijn juiste lengte af. Een zeer duidelijke voorstelling.

Eene andere voorstelling beeldt ze af met schepters, als regeersters van het menschelijk lot, de eerste een schriftrol lezend, de 2de op een aardbol, de 3de op een zonneuurwerk wijzend. Oorspronkelijk waren zij drie in Eén en deze Eéne heette Moïra.

Als dochters van Nacht en Duisternis bewoonden zij Hades, de zwarte wereld. Maar zij worden ook genoemd dochters van Zeus en Themis en hier hebben wij weer de vereenzelviging van donkere en lichte goden binnen een zelfde esoterisen begrip. Van Themis zegt de mythologie: zij was de godin der gerechtigheid en der wettelijke wereldorde. Zij hield de wetten in stand, daar deze de basis der Wereldorde zijn. Zij bestond daarom voor het begin der wereld. Duidelijk is de herkomst van deze exoterische schets der lotspinsters, waarvan de laatste, die op het doorloopen tijdsbestek wijst, den naam van onwrikbare noodwendigheid, of medoogenlooze gevolgenreeks draagt.

Het noodlot van den mensch, noewel hij het zelf schept, is hem verborgen en donker.

Maar de zwarte schikgodinnen zijn lichtgestalten, als dochters van Zeus en Themis; zij zijn heilwezens als leidend en uitvoerend de alles behoudende en geluk brengende Wet. Als zoodanig stelde de kunst haar mooi en edel voor, soms de hoofden met vleugels versierd. De vleugel was

het symbool van scheppingskracht en scheppingswijsheid, en daar de vleugels aan het hoofd gehecht zijn, wilde men daarmee zeggen: opperste Scheppingswijsheid, wel een bewijs, welke hooge plaats deze Drie innam.

Als geboorte-voorstelling treedt verband op tusschen deze drie en de drie kraamgodinnen, ontstaan uit de Eéne kraamgodin Eileithya, wier sprekende zinnebeelden waren de maan en de koe.

Van de drie kraamgodinnen heette ééne de kwade, die haar duisternis zeker weer aan een misvormde esoteriek te wijten heeft.

De doodsvoorstelling der Moiren staat in verband met de Keren, dochters van den Nacht en godinnen van den Dood. Wel worden ze als vol verschrikking uitgebeeld, maar een weerklank der Waarheidsleer behoudt de mythologie in haar bewering, dat ieder mensch bij zijn geboorte een Kere voor het leven meekrijgt.

Als dochter van Zeus, dus volgens haar lichtzijde, zijn verder de Moiren zusters der Horen.

Deze Horen waren de godinnen der jaargetijden, lente, zomer en winter. Het jaar was slechts in drie getijden verdeeld; maar zij werden gedacht als bloesemende lente, als gouden voldragen zomer en vruchten schenkende winter, dus als licht- en heilgestalten. Later ging haar gezag, als dochters van Themis, op de ordenende wetten der maatschappij over. Dan zijn hare namen Eunoma, wetsgodin, Dike recht en Eirene, vrede.

Zij zijn als zoodanig leidsters en beschermsters van volken en staten, vertegenwoordigend een bepaald aanzicht der schikgodinnen.

Men kan ze zich gemakkelijk als de zusters der

gratiën denken, wier taak was de harmonische verfraaing van alles wat het menschenleven omgeeft en betreft. De voornaamste der Horen was de Lente, wier naam dan ook was de Hora.

Zij is alszoodanig de godin der geboorte en wat ontstaat. Haar naam houdt verband met het Arische stamwoord „horen" dat ook in het Germaansch den zin van geboorte, voortbrengen inhoudt. Niet ten onrechte werd de eerste Griekse kraam-godin Eileithya met koe en maan afgebeeld; beiden zijn voortbrengingssymbolen.

Men denke hierbij aan de hoornen der koe en de hoornen der maan en de groote rol, die de gehoornde dieren en ook de maan in de exoterische symboliek spelen. De waren zin hiervan ligt echter veel dieper dan wij zouden gissen en ook maar kunnen weten, want de groep der Ingewijden of Esoterieken is op de aarde thans uiterst klein en weinigen komen tot hen om onderricht, ja, de meesten ontkennen hun bestaan en sluiten zich zelf zoo den toegang tot de hoogere, geestelijke kennis af. In de heraldiek ging de maanhoren over, in het Duitsch als „Linke Flankenspitze", in het Fransch „l'Embrassé à senestre", een uitdrukking zonder oorspronkelijken zin. Het Duitsche woord Spitze daarentegen heeft in oorsprong gelijken zin als „horen". List zegt, dat spitze kalisch, ontleedbaar is in Sa-pi-is; Sa = voortbrengende zon: pi — pyr = vuur en is = bestendig, dus bestendig voortbrengend zonnevuur. Nu is deze esoterische zin van het woord, als van vele andere woorden, lang vergeten en kan voor 't oogenblik nog slechts bij een klein gedeelte der menschen weêr klank vinden; maar zijn afleidingen kunnen wij

bij versplitsing vervolgen. Van Spitze komt het Duitsche Spiess. De schepter in Wodans hand is een spies heet ger. Ger van geeren is een spitstoeloopend voorwerp. Bij Zeus en Jupiter is dit uitgedrukt door den donderwig. Het woord wig drukt opnieuw een gelijksoortigen vorm uit. In de oude heraldiek heete de Spitze ook wel Ecke en Ecke en Spitze zijn ook tot zekere hoogte synoniemen. Nu houdt Ecke verband met het oud-Germaansch en eigenlijk Arische grondwoord ack, ak, ag, og, dat als eindsylbe in vele woorden voorkomt en beteekent „ontstaan uit."

De Romeinsch-Gallische uitgang acos en iacos bij massa's plaatsnamen in Frankrijk houdt op zijn beurt weer verband met het Germaansch ak en ag en wijst naar een gemeenschappelijke Arische herkomst. Die Gallische uitgang b.v. in de plaatsnamen Antoniacus, waarvan thans de namen Antong, Antoigne en Antonniat; Aureliacus, waarvan Aureillac, Aurillac, Orlac, Orliac, Orleat en Orly. En zoo zijn er massa's, na te slaan bij den Franschen schrijver Longnon.

Deze uitgang beteekent „ontstaan door" — „uit" of „van" — H. d'Arbois de Jubainville heeft bewezen dat de i voor acus afkomstig is van het feit, dat de familienamen overgingen op het gebied of eigendom dier familie. Deze familienamen zijn meest Romeinsch en volgens hem en anderen zou het privaatbezit in Gallië eerst door de Romeinen zijn ingesteld.

En dit zal ook wel, want de oudere Kelten hadden blijkbaar een zelfde soort gouw-indeeling als de Germanen en het gebruik van den grond wisselde bij bepaalde tijdperken meest jaarlijks af.

De Grieken b.v. bewonderden de gouwverdeeling en hare inrichting bij de Aziatische Galathen, die toch ook Kelten waren.

Sommige plaatsnamen zijn rechtstreeks afgeleid van een persoons-naam, in plaats van een familienaam, naar een persoon genoemd, en dan hebben we meest te doen met het Gallische acos buiten latiniseerenden invloed b.v. in Brennacus, een stad in het gebied van Soisson, later Breny, dan Berny.

Soisson was de oudste stad der Keltische Suessionen, een naam met Brennos, Keltischen vorstentitel en naam, nauw verbonden. In Bretagne, het Fransche gebied van zuivere Keltische afkomst en nog vol Keltische elementen, is de uitgang ac bij vele namen blijven voortbestaan, b.v. in Marsac, Peillac, Ruffiac. In de Bretonsche taal vormt het suffixe ec (ek) vele bijvoegelijke en zelfstandige naamwoorden b.v. dourec (ek) waterachtig van dour = water; spernec (eg) doornstruik. Men ziet duidelijk de gelijke beteekenis van het Germaansche ack en ag = „ontstaan uit."

In de neo-Keltische talen vindt men de beteekenis terug in het Gallische ach; in het Gallische awc of og en in het Bretonsch ec, vroeger oc.

Het is opmerkelijk dat in de streken van de Oc-taal de uitgang „ac" van acos in vele plaatsnamen is behouden, b.v. in Aurillac, Albiac, Caloiac. Bij andere weer is ac in at overgegaan.

De uitgang acus leeft in door de Germaansche overheersching veranderde plaatsnamen van het vroegere Gallië voort in Blerick van Blariacus, Doornik van Turnacus. De uitgang ic, ec, van plaatsnamen in oorspronkelijk Germaansch gebied is natuurlijk langs anderen weg gevormd, maar is

ten slotte aan een zelfde beteekenis ontstaan. Op oud-Gallisch gebied veranderde de Duitsche uitgang later weer in het Romaansche esque (s).

Als wij de Germaansche woorden Gehr, Keil, Spiess, Spere vergelijken, dan denken wij aan een puntig werktuig of voorwerp en zien wij er achter de oorspronkelijke beteekenis van „naar voren komen." In de spitsuitziende zonnestraal staat deze beteekenis haar oorspronkelijke herkomst het naast.

Men vergelijke hier ook de Spitze in de neraldiek als bijv. pijl en straal als uitbeeldingen der Tyr- of Vuurrune ; ook de aanverwante heraldische beelden als heliebaard, lans, zwaard, strijdbijl, enz. De schepter, in de hand van priester, vorst, rechter is meest spits toeloopend als symbool van vooraangaand, beslissingvoerend, rechtscheppend.

In het Gallisch treden vele personen, wier namen eindigen op acus op als aanvoerders, bestuurders, gezagvoerders. De legers waren zoowel bij Germanen als Kelten meest wigvormig opgesteld.

De aanvoerders dacht men zich aan de spits staande, tot den aanval voerend. Men zegt nog figuurlijk „aan de spits van iets staan" voor „het oppergezag voeren." Men ziet de beteekenis van acus in de beteekenis van spits, wig, horen nog duidelijk in de Latijnsche woorden „aculeus = stekeldoorn; acumen = scherpzinnigheid; acutus = accent, scherp, treffend.

De maanhoorn, in de heraldiek overgegaan als „linke Flanken-spitze", breidt haar naam hoorn uit ook over de drie andere maanbogen, die met haar een kruis vormen, maar wier namen in de esoteriek anders klinken. Haar beteekenis is gebaseerd in het „sa-pi-is" in „de bestendige zonne-

schepping." De maanboog, volgend naar beneden op den horen, heet daar Ybe = ub = Eule — Geest, geestesvuur = God. Zij is ook het teeken der wedergeboorte en opstanding en heet in de Duitsche heraldiek „erniedrigte Spitze", maar ook Giebel van het oorspronkelijk Gibel d.i. Goddelijk vuur of goddelijke wijsheid gevend. In de Fransche heraldiek krijgt men hier het weer niets zeggende „chapéployé." De derde boog of Spitze overgesteld aan de maanhoorn heette Sickel van Sihela = stervende of zich verbergende maan, eigentlijk het stervend leven, dat zich naar weerleven heenbuigt.

De laatste boog of Spitze met de opening opwaarts is het feem- of wetsymbool oorspronkelijk inderdaad geestelijke of goddelijke rechtsspraak meestal bij zekere maantoestanden gehouden, zeker met dieper verband dan op het oogenblik binnen den kring van onze kennis valt.

Ook het esoterisch verband van zon en maan, den Druïden en Armanen bekend, is ons onbekend geworden. Maar de idee van „bestendige zonneschepping", symbolisch in de maandphasen uitgedrukt, beheerschte eene samengestelde, in symboliek gehulde geestelijke kennis, die terug te vinden moet zijn, daar zij bestaat en alleen voor onzen gezichtskring is verdwenen. Dat de psycho-analyse de „bestendige zonneschepping" van haar hooge plaats wist te onttronen, om de genoemde differente symbolen, tot zelfs de zonnestralen zelve, in het haar eigen allerlaagste gebied te betrekken, is niet te verwonderen. Zij toont een zekere vijandige roofzucht juist met betrekking tot de emblemen, die de meest geestelijke begrippen vertolken.

Ongeveer van gelijke afkomst als de maanpha-

sen en de Tyr-rune met al haar afleidingen, kwam de Dorn of Thorn-rune in de Duitsche heraldiek onder den naam van Spitze, Spickel of Speidel, naar gelang naar plaatsing. Zij is terug te vinden in de doornhaag, die gewoonlijk de Germaansche aan Thor gewijde maalstede omgaf.

In haar vuurvoorstelling (o.a. in het brandende braambosch) toont zij haar verborgen zin als eeuwig scheppend Godsvuur. Ook deze voorstelling gleed als zoovele anderen den helschen vuurpoel der psycho-analythische sexuaalleer binnen.

In de Fransche heraldiek heet deze figuur o.a. „le giron" „la pille, la pointe." De Fransche heraldiek is in hoofdtrekken gelijk aan de Germaansche, maar haar terminologie wijst duidelijk aan, dat oorsprong en zin vergeten zijn. Het zijn voorn. de Franken, die ze aanbrachten met vele andere instellingen, zooals gouwverdeeling, standen, natuurgodsdienst, recht en wetten.

Volgens hun Lex Salica behandelde dit volk de Gallo-Romeinen, wier plaats zij voor een groot deel gingen innemen, niet als overwonnelingen maar als vrienden. Zij namen hun goederen niet, noch drongen hun eigen inzichten aan hen op.

Zij namen alleen de onbezette gebieden en de beneficiën van wat zij hier voor aan de overwonnelingen afstonden. Maar zij zouden op hunne beurt dezelfde romaniseerende invloeden ondergaan als de Kelten voor hen; het verschil was, dat de Kelten dit lot door de oude Romeinen, de Franken het door het Christelijk Rome ondervonden. Met de kerstening van Clovis begon dit voor goed.

De Frankische titels, gebruiken, inrichtingen werden eerst uit de regeerende kringen verbannen,

en alles door Romeinsche elementen vervangen.

Wat deed het overlevend Armanendom in deze dagen op Gallisch gebied? Zeer waarschijnlijk waren er nog verscholen druïdische vereenigingen, met wie zij zich verstonden. De geschiedenis meldt hiervan wel niets, maar het zou nog aan het licht kunnen komen: de geschiedschrijvers van die dagen waren meest Roomsche priesters of kloosterlingen, die het heidendom niet verstonden of niet wilden verstaan en het daarom verkeerd interpreteerden. Men heeft daartoe slechts te lezen een der voornaamste schrijvers uit het vroeg middeleeuwsche Frankrijk: Gregorius van Tours: met betrekking tot de Frankische vorsten Meroveus en zijn zoon Chilperik (omstreeks 440 na Chr.) zegt hij: „Dit geslacht zag men steeds voor valsche goden buigen. Zij maakten zich beelden uit wouden en bronnen; vogels en dieren en andere elementen vereerden ze goddelijk. O! was de gevreesde stem, die door Moses tot het volk sprak, tot hen doordrongen"!

Een slechte ruil, dien hij deze heidenen toewenscht. Hij spreekt van woud en bron en wilde dieren en schijnt de plaatsen van eeredienst en rechtplaats te verwarren met de vele beelden met Romeinsche namen, die vreemde invloed in Gallië had doen verrijzen en die nog voor een groot deel door de geheime werkzaamheid der Druïden, want openlijk handelen werd hun niet steeds toegestaan, dikwijls een hoog geestelijke beteekenis verborgen.

De Franken waren een Germaansch volk, afstammelingen der Sueven, die de Semnonen en later de Saliers tot priesterkaste hadden. Geen volk heeft ooit grooter afkeer van godsafbeeldingen

gehad. Daarvoor was het Godsbegrip in al zijn aanzichten hun te verheven tengevolge van de esoterische kennis, die zij er van bezaten. Met dergelijke aangehaalde beschouwingen van een der beste en zachtzinnigste Christenen uit die dagen kan men nagaan, wat er van de oude Frankische cultuur moest worden met de toenemende kerstening, die vooral van de hoogere rangen uitging.

Hiermee willen wij niet beweren, dat het Christendom bij zijn eersten arbeid onder de Gallisch-Romeinsche bevolking niet zeer veel goed gedaan heeft, vooral in de zuidelijke gedeelten van Frankrijk. Het bederf was toen ontzettend, de goede Keltische priesterstand met haar geconcentreerde zuivere wijsheid verdrongen en haast vernietigd en de groote massa der oorspronkelijke bevolking geromaniseerd in merg en been. Het Christendom doorleefde toen dáár een van zijn mooiste tijden: bezieling en heldendeugd vond men in alle rangen.

Het Christenideaal volgens het Nieuwe Testament doordrong een prachtige groep bekeerlingen, die hiermee gewapend zich voelde te staan tegenover een boosaardige en bedorven maatschappij; maar toen de Franken hun gezag over een groot deel van den Gallisch-Romeinschen bodem hadden uitgebreid, keerden de rollen.

Deze Franken hadden een zuivere en sterke wijsheid meegebracht van Germaansche herkomst, die noodzakelijk botsen moest met de Gallisch-Romeinsche wereld, in den beginne nog grootendeels heidensch, en die toen zij kristende tot domheid, vooroordeel en daarmee tot hardheid, onrecht en verduistering van goede idealen verviel.

Zij nam veel van de oude Romeinen over o.a.

het recht, dat aanknoopte aan het bekende leenstelsel der middeleeuwen met een slavendom, dat noch bij Kelten noch bij Germanen ooit in dezen vorm van onrecht en verdrukking had bestaan.

Knechtschap was daar meest vrijwillig en kwam gewoonlijk uit onmacht en behoefte aan bescherming voort. Geen wonder dus, dat het aan zijn traditie trouw blijvende deel der bevolking zich veelal van zijn geromaniseerde vorsten en regeeringshoofden verwijderde, en op zijn verarmde bezittingen bij gebrek aan steun en samenhang zijn hoogste geestelijke goederen ten slotte voelde vervloeien en wegsterven voor goed.

Van overwinnaars waren zij geestelijk overwonnenen geworden.

Wij zijn nu door deze laatste beschouwingen, die zich aan de beteekenis van de Horen-godinnen knoopten, een héél eind van onze dubbel-goden afgeraakt. Laten wij hier nog even van de Grieksche symboliek tot de Germaansche terugkeeren, en wel tot een aanzicht dezer symboliek, dat thans een Christelijk kleed heeft aangetrokken. Mijn gedachte valt hier o.a. op het feest der Driekoningen, 6 Januari. Deze dag heet ook Epiphania en was bij de Germanen o.a. gewijd aan Peratha, de prachtige, de Zonnegodin, ook eerste Norne als oeraanzicht der schepping Urda.

Deze benamingen zijn niet zonder grond. Het woord Epiphania, in ontleding: „wettelijke vuurvoortbrenging = goddelijke schepping", is hier op de menschheid overgedragen en beteekent: de geschapen mensch is op zijne beurt de goddelijke drager, het wezen, dat de hooge wet in zich draagt, om deze te ontwikkelen tot een glorierijk einddoel;

dit gebeurt langs den weg der reïncarnatie, den weg van zaaien en oogsten in gestadigen groei. Een zinnebeeld hiervan waren de drie koningen, de derde zwart.

De Armanen lazen in het Evangelie, dat zij als vredesmannen te verklaren hadden en waar van zij den verheven geest volgens hun eigen leeringen trachten te verstaan, dat Wijzen (Magiers) in het Oosten een ster hadden gezien.

Zij kwamen naar Jeruzalem, om Hem te zoeken, die als koning der Joden geboren was. Herodes zond hen naar Betlehem en toen verscheen de ster, die zij in het Oosten gezien hadden en geleidde hen naar de plaats der Geboorte. Dit is alles wat over de Wijzen en hun ster in de vier Evangeliën en wel in dat van Matheus te vinden is.

De Armanengeest herkende de symbolen: de Wijze, de Magier met zijn vijfpuntige ster, zijn pentagram was de mensch op den trap zijner vergoddelijking, de Ingewijde, die de vijf gebieden van zijn had leeren betreden, de vijf beginselen in hem zelf had weten op te bouwen, uit te wikkelen tot éénpuntige levenssfeer. Hij zocht langs dezen weg zijn Koning, zijn God, zijn geestelijk Levensdoel.

Hij zelf had door het vijfvoudige vuur, in het Oosten Kundalini of Slangenvuur genaamd, in zich te ontwikkelen, den graad van koning, magiër, priester, wijze, heilschenker, Zonneman bereikt, alle woorden van eenzelfde esoteriek.

Maar de beteekenis breidde zich uit ook voor het volksbegrip. Het aantal der Wijzen werd drie, het werden gekroonde koningen, waarvan één donker n.l. het Onbekende tusschen Dood en Geboorte; zijn heerschershoofd draagt een kroon:

kerone = wederkeer, wending. De idee vond nauwe aansluiting aan den anderen naam van dezen dag: Peratha, verchristelijkt Bertha, de eerste der Schikgodinnen, Urda, Ur, alweer het donker, Onbekende, de diepste goddelijke grond.

Op haar feestdag meende men haar gezeten achter het Altaar, spinnende het kleed van het menschenlot, welks spinsel, ofschoon in beginsel uit het Oer d.i. uit God geboren, nochthans den mensch zelf in handen wordt gegeven, om het uit te weven langs de eeuwen van zijn bestaan tot een bekleedsel voor hem van goddelijkheid en eeuwig heil, zijn eindroeping.

De Wet is van God, maar de mensch ontvangt ze tot uitvoering: gevolg ontwikkelt zich uit Oorzaak, oorzaak opnieuw uit gevolg, zoo ontstaat de keten waarlangs hij opwaarts klimt, of wel het weefsel uit de draden die Peratha of Freya hem toereikte uit haar spinsel achter het Altaar.

Het Germaansche altaar was in de eerste plaats het Vuuraltaar. Het woord Altaar immers is ontleedbaar in Al-tar = vuurmaken. En dit altaar bestond uit 9 houtsoorten, waarvan de eerste „Erle" = els: de laatste Tanne van tan-ne = vuurgeboorne. De Tanne werd de Kerstboom of liever was bij de Germanen symbool van het goddelijk Vuur, de herboren Zon. Kerstnacht was bij de Germanen de 2e Raunacht; rau = rad = zon, heil. Dan werd het heilige vuur gemaakt op het kruisvormig altaar der 9 moeders en de vuurboor was van esschenhout, herinnerend aan den Yggdrasil, de groote scheppingsboom.

De esch herinnerde ook aan Ask, den eersten man, terwijl de Erle, de eerste houtsoort aan Em-

bla, de eerste vrouw herinnerde. De mythologie heeft het verhaal van Ask en Embla, het eerste menschenpaar, gebouwd op het veel diepere begrip van vuur en water, geest en stof, de beide gronden der schepping. De mythologie deelt mee, dat Odin met zijn broeders Wili en We, stamvaders der Asen een langs het zeestrand wandelden, toen zij twee boomstammen, een esch en een elzeboom zagen liggen. Zij besloten dit dorre hout een weldaad te bewijzen: Odin, Eerste Logos hooge Adem, blies de stammen leven in (Zijn); Wili, tweede Logos (gebied van Intuitie en Wil) schonk hen verstand en vrijen wil (Geestelijk Denkvermogen) en We schonk ze bloed (aardsch, lichamelijk leven) en de zintuigen, die den band met 's menschen ijlere krachten en mogelijkheden vormen.

Een ander verhaal noemt Wodan, Hönir, Lodur de scheppers van Ask en Embla. Op de plaat ziet men deze als benamingen derzelfde machten op een lager gebied, dat van Muspelheim.
De schepping van het eerste menschenpaar zinspeelt hier op een andere rangschikking der menschelijke beginselen: Ten eerste, Hooger verstand of Onvergankelijk Ego; ten tweede: lager, discerneerend verstand en ten derde: het beginsel en gebied der hartstochten, die alle drie, innig verwant, de uitrustingen zijn, waarmede de mensch zijn goddelijkheid gedurende de lange reis van zijn lotsbeschikking heeft tot stand te brengen. Wodan, Hönir, Lodur zijn vuurgoden en hier beschouwd als de mensch schenkend zijn vurigen aard. Ook de mensch is een Vuurwezen: Zijn hooger Ego is een boven alles schitterend lichaam; men spreekt van een vlammende Intuïtie en te recht.

Ook het discerneerend verstand is een lichtend wezen; en de uitdrukking: het vuur der hartstochten behoeft geen nadere verklaring. Hier werkt Lodur's vernietigend vuur, maar ook dit vuur kan van zijn vernielende kracht worden ontdaan en in opbouwing omgezet. Het heeft slechts den smeltkroes noodig van verstand en geestelijkheid en wordt dan van noodlottige beheerscheres weldoende dienares.

De Christelijke kalender schrijft den dag vóór Kerstmis, 23 Dec. Adam en Eva, aanpassing dus van het Ask en Embla, dat wij zoo juist volgens Germaansche esoteriek schetste. De ster, die ook bij het Kerstfeest een rol speelt, stelt het Vuur, werkzaam op de vijf gebieden van den Macrocosmus, voor en laat zich dan omschrijven als kracht en daad van het Levensvuur = Al = God; en verder als het Vuur in den mensch, dat van kracht tot daad wordt door de geestelijke ontwikkeling van den Wil, en dat dan zich vertoont als een eigenaardig proces, zoo juist als Slangenvuur omschreven, dat het ontwaken aanduidt van magisch kunnen. In de levens van Katholieken heiligen kan men hier dikwijls over lezen en dan wordt dit proces door hun levensbeschrijvers beschouwd als goddelijke genade, bekroning van verdiensten, enz. Daar deze heiligen den ontwikkelingsweg der vroomheid gaan, meer dan van kennis, missen zij het juiste besef omtrent de manier, waarop dit vuur moet geleid worden en zoo treden hierdoor dikwijls abnormale verschijnselen bij hen op, als b.v. het verschroeien van het hart, uitstroomen van hitte uit hun voetzolen, die den sneeuw doet smelten en dergelijke meer.

De Ster, die van Kerstmis tot Drie Koningen aan den feesthemel, zoowel van de Christenen als van hun heidensch voorgeslacht prijkte, gaf haar beteekenis als magisch heilsteeken vooral aan het Driekoningenbeeld, want de dagen tusschen Kerstmis en Driekoningen werden genoemd „de twaalf" waarvan de eerste zes gewijd waren aan het herdenken der goddelijke Mysteriën van het Al en de tweede zes aan de goddelijke roeping van den mensch.

Van at 1 December, als het opstijgen van de Zon wordt te gemoet gezien, brak voor de Germanen en waarschijnlijk ook voor andere Noordsche heidenvolken, eene aanéénschakeling van godsdienstige feesten aan, met zich daaraan hechtende gebruiken.

De eerste Rau- of heilsnacht, Thomas, tusschen 20 en 21 Dec. beteekent het deelnemen in de Opstanding van den jongen Zonnegod, die den winterreus overwint. Het woord Thomas zou ontstaan zijn uit tho = doen en mas = deel. De tweede Rau- of Wij- of Waltungsnacht: het geboren zijn, optreden van de bestuurskracht der Zon, die de schepping met al haar ontluikingskrachten in handen neemt en gaat leiden. Wat de Zonnestanden aangaat, deze worden door het gansche jaar gevierd als symbool van ontstaan, leven, vergaan, zoowel volgens de esoteriek van het hooge goddelijke scheppingsplan als met betrekking tot de lagere zichtbare en menschelijke natuur.

De Armanen, die het Christendom met het heidendom trachtten te verzoenen, die in het Christendom konden aanvaarden de idee van offer en Heiliging, geheel gelijk aan hun eigen godsdienstige ge-

heimleer, hun gewijde wetenschap, zij hebben al het mogelijke gedaan om met behoud van de waarheid in beide leerrichtingen een uiterlijke regeling te treffen, die zoowel den Heiden- als den Christenzin zou kunnen bevredigen. Zij hebben den „kalender" hunner feesten en gedenkingen namen gegeven, die voor beider denkwijzen konden gelden. Maar, helaas, zij hebben dit niet openlijk en vrijuit kunnen blijven doen in overeenkomst met de christenzendelingen en priesters, die zij zelven waren te gemoet getreden.

Naarmate de laatsten meer en meer vasten voet kregen, moesten de heidenen wijken en daar zij toch wilden bewaren, wat voor hen de hoogste waarheid, het kostbaarst geestelijk bezit was, vormden zij zich tot geheime vereenigingen. die zich „kalander" noemden d.i. „verberging van het andere." En zoo ontstond een christen-kalender met verborgen zin. Het woord kalender drukt de bedoeling uit. Wij zouden ons kunnen afvragen: waren deze menschen dan huichelaars? Zeer zeker niet, daar zij de grondwaarheden van het christendom erkenden, al konden zij ook steeds niet met de letter meegaan. Maar zij ondervonden, dat hun eigen Waarheidsvorm, die in vele opzichten een oneindig dieperen inhoud uitbeeldden dan wat hun als nieuwe leer werd opgedrongen. in de ergste verdrukking kwam en zoo gaven zij een verborgen en een open zin aan hun naar buitentredenden christelijken arbeid.

Hebben misschien andere heidenen, zooals later vooral groote scharen Saksers en Friezen, die niet aanpasten, om welke reden dan ook, maar volstandig weigerden het kerkelijk Christendom te aan-

vaarden, eerlijker, oprechter, getrouwer gehandeld?

Het mag zoo schijnen, ze zijn in den strijd ondergegaan, wellicht vast overtuigd, dat de Waarheid toch niet voor altijd kon verborgen blijven. Maar het is zeer moeilijk te beoordeelen, wat zoo diep in het verleden ligt, een samenstel van feiten, omstandigheden en motieven, die door de historie verdonkerd, in al hun nuancen en hun opbouw zeer aan ons zijn vervreemd. Zeker is, dat wij zonder den arbeid der kalanderbroeders moeilijk achter den zin van het grootsch geestelijk verleden van ons heidensch voorgeslacht waren gekomen.

Zij waren het, die met hun diepere wijsheid de overeenkomst van het Wodanisme en Christendom hadden kunnen tot stand brengen. Doch de tegenpartij, die maar al te dikwijls de letter boven den geest verhief, die er van hield de christenleer te dogmatiseeren, zij was de partij der overheersching door list en geweld en te laat zagen hun heidensche medewerkers dit in.

Het is begrijpelijk, dat op de feestdagen, overeenkomend met de Zonnestanden: Joelfeest, Paaschen, Pinksteren, Hoelfeest en verder het afnemen, sterven der Zonnekracht bij het aanbreken van den winter gevierd (nu vervangen door Allerzielen en Allerheiligen) geen Godsaanbidding der Zon, zooals wij die ons denken, betuigd werd. Achter deze exoterische voorstelling school de diepste esoteriek. De feesten rond Kerstmis waren zeker de plechtigste en veeltalligste van het heele jaar.

Het Joelfeest zelve ontleende zijn naam aan het woord jul = ul = geest en julen, dat vergeestelijken beteekent. Het was de tijd van het overwegen en met diepen eerbied overdenken van het Scheppings-

gebeuren in zijn verschillend aanzicht, het heilige feest bij uitstek voor de Armanen, Armaninen en hun leerlingen. Zij deelden aan de groote massa zooveel er van mee als deze opnemen kon, want, wij zeiden het al meer, het heele maatschappelijk leven dier tijden was van godsdienstige gedachten en drijfveeren omgeven en doorstroomd. Deze groote massa, wier leven zwaar was bij afwezigheid van confort, die te midden van deze koude Noordsche landen tusschen nevelluchten en bevroren bodem het grootste deel van den tijd sleet, zij had boven alles noodig een blijde levensbeschouwing, een gelukkig en niet bedrukt opwaarts zien naar den wegwijzer van plicht, die veel aandacht, inspanning en beperking eischte. Naast de tempels en heilige woudplaatsen werden feesten ingericht van ontspanning en vroolijkheid; maar zelfs daarin hield de herinnering aan het bovenaardsche en onvergankelijke niet op: het kaartspel b.v. was vol geestelijken motieven: de ruit, de kruisvormige klaver, wier drievoud o.a. het reïncarnatiedenkbeeld voorstelde, de Ase en meer.

De Germaansche jeugd had een passie voor het spel, die haar dikwijls de geoorloofde grenzen deed overschrijden, Tacitus vermeldt ons immers, dat men hierbij soms het lijf verpandde tot knechtschap, maar het offer werd door den winner gewoonlijk niet aangenomen. Die menschen, wien persoonlijk bezit, tot zelfs van hun akkers was ontzegd, speelden niet om de winst, maar uit gelijke ontspanningszucht en wedijver, als ze ook bij hun wapenspelen aan den dag legden. De hartstocht, die hen soms meesleepte, werd telkens weer door den godsdienst getemperd, de overtuiging n.l. dat

het breede en gemakkelijke pad naar het donkere onheil voert, het moeilijke en afgebakende de eind verlossing van leed en druk beteekende.

De eerste raunacht,* voor 21 Dec. herdacht als het opduiken, het eerste ontstaan der schepping, was dus aan de overdenking van den 1ste Logos gewijd. De 2e raunacht, nacht vóór 24 Dec. aan den 2de Logos, Christos of Kristus, een naam ook gebruikt voor een zeer hooge gebeurtenis bij de Inwijding, die, beschut en gekweekt door de oeroude Mysteriën, een instelling van Ingewijden zelf, den mensch de deur opent tot een bewust leven op ijlere gebieden en daarom de geboorte van het kind genoemd wordt. Als kind wordt hier verstaan het Hooger Ik, het Geestelijk lichaam van den mensch, die den steilen weg met vrucht is opgegaan en zoo tot de verbinding is gekomen van zijn aardsch bewustzijn met zijn hemelsch.

Dit gebeuren is een der gewichtigsten stappen van voortgang, die de mensch in zijn opwaartsche richting kan doormaken, een trap, die weinigen van de ons bekende menschheid nog bereikt hebben.

Daarom heeft het woord Christus in dezen zin, als navolging van den ons bekenden Godmensch, ook hierom nog zulk een verhoogde beteekenis.

En de beteekenis van de 2e goddelijke Openbaring op het Algemeen Scheppingsplan met zijn verscheidene gradatie's van verdichting en vorming, die wij, bij gebrek aan een beter woord, benedenonzen heidenen beter bekend dan wij ons dit zouden,

---

* Rau is afkomstig van het oudh.d. rouh = rook en gaat hier over Wihrouh = wierook naar Winathen = Kerstnacht of Wijfeest. — Wierook en Kerstfeest hooren bij elkaar, zooals reuk- of rookoffer van oudsher bij wijding gebruikt werd. Het rou als recht hield in het germaansch verleden verband met rouh als rook.

kunnen voorstellen, want voor ons geldt het slechts begrippen, die wij even door analogie en gebrekkig intuïtievermogen kunnen aanvoelen. Voor hen, die voor een deel zelf ingewijden waren, die het kind in zich hadden zien geboren worden, waren deze begrippen levende feiten.

Zij hadden de mysteriën zooals Egyptenaren, Grieken en Oostersche volken die hadden, als een beschermenden, steunenden en opzettelijk door kennis aangelegden weg, waar langs de candidaat naar hooger geestelijk leven had te gaan, om vóór den normalen langzamen groei, die de gansche menschheid, om dit hooge doel te bereiken, heeft door te maken, tot het beloofde, heilvolle land te geraken. In Tactitus komt een plaats voor, die geheel misverstaan, op dit Inwijdings-gebeuren bij de Germanen wijst.

De esoteriek, waaruit alle weten, wetten en zedeleer den Armanen toevlocidde, was vooral in haar hooger aanzicht, zooals het woord zelf uitdrukt, verborgen voor de groote massa, die wel den stroom kon zien en er tot haar heil in baden, maar niet de bron, waaruit die welde.

Alleen om misverstand en misbruik te vermijden, bleef deze zoo diep en standvastig verborgen. Daarom kwam geen geschreven woord van deze verborgen wijsheid tot ons.

De derde raunach, Sylvester, was de grens, die de hooge godsfeesten, aan de beschouwing der schepping en der Scheppende Machten gewijd, afsloot. Deze nacht herdenkt den 3e Logos, Wiens sigil is het Kruis in den Cirkel, heilsaankondiging van den in het Aanzijn tredenden mensch.

Hij treedt op uit de H. Drie, als beginsel, als

vonk van de Vlam, met de drievoudige kiem van Zijn, Willen en Denken, een beeld dus van zijn Schepper. De heilsfeiten wendden de aandacht der vierenden nu van de hoogere Godsbeschouwingen op het menschenlot, zijn ontstaan, groei, ontwikkeling en einddoel, en zoo zal de 4e raunacht zijn de nacht der drie koningen, Caspar, Melchior, Balthasar, in het oud-Germaansch genoemd: Castibor, Melichari en Balthasarhar, namen achtereenvolgens ontleedbaar in „ontstaan", „langzamen zonnegroei" en „zonverbranding" of „zonnedood".

De feestvierders wisten, dat de drie gekroonde koningen met hun ster voor hen een machtig en heilig zinnebeeld waren. Zij wisten ook door de verklaringen hunner leiders, dat de derde met het donkere gelaat geen somber maar een blij zinnebeeld beteekende; want de dood was geen troosteloos einde doch een voortleven en zelfs een zaad tot hoogeren groei.

En dan dit alles, als zonnegang aan den zichtbaren hemel, hun als gelijkenis voorgehouden, was zoo verbonden met de gedachte: ook de aarde is goed voor u, want ziet de zon rijst ieder jaar weer na een korten dood en brengt gezondheid, voedsel, lente en zonnevreugd en tal van andere zegeningen met zich.

En die gehoopte en gevoelde zegen richtte het dankbaar en aanbiddend oog der menigte naar de schenkers en scheppers van heil, die zij als verheven, leidende goden hadden leeren kennen: Wodan, Thor en Loki. Al begrepen zij den zin der hooge Drieheden niet, waarvan deze laatste hun aardsche sfeer het naast stond, de Waarheid werd hun logisch genoeg voorgehouden om hen te doen

begrijpen wat hun dienstig was in hunne geestelijke en stoffelijke belangen.

Het is opmerkelijk, dat de feestdagen, die de zonnegeboorte en haar langzamen, gestadigen, invloedrijken groei aankondigen, het menigvuldigst waren. De leiders wisten, hoe hun volk bij zijn harden arbeid voor alles noodig had een blijde, hoopvolle plichtbetrachting. Het eentonige en dikwijls zoo moeilijke aardsche pad dus omzet met bloemen zoo veelvuldig mogelijk. De strenge huwelijkseisch b.v. waar rassenreinheid en persoonlijk deugdbesef de leiders waren, werd opgesierd met feestelijke momenten, die hand aan hand gingen met de stijgende zonnekracht en daarachter verborgen Godsvereering. Die tijd viel o.a. in de Paaschdagen, het Duitsche Ostern, oud-Duitsche Ostara, een woord beteekenend voortbrenging, aanvang, ook voortbrengingsvuur.

Os was synoniem met mond, adem, aanvang, eerste. Men vindt de beteekenis o.a. in het woord Logos, het Scheppende Eerste Woord. Ostara was ook een naam voor Freya, de godin der lente en liefde. Werd in deze dagen het eerste viooltje gevonden, zoo mocht alleen het zedigste meisje het in het bijzijn van allen plukken. Met het sneeuwklokje, eerstelinge van het voorjaar, tooide zich de jonge bruid.

Velerlei feestelijke op spelen gelijkende gewoonten bleven uit die dagen tot heden over, b.v. het verbranden van den winter, dat nog in vele plaatsen bestaat; in dorpen het uithalen van het mooiste meisje, dat, in triomf door de jeugd onder de linde gevoerd, in een kring van dansenden en zingenden geplaatst wordt en door een jongen man met soms

schilderachtige woorden begroet als zijn bruid.

Na het huwelijk de geboorte, de moeilijke en zorgzame voortbrenging van nieuw leven. De ooievaar bracht het wicht, de vogel der wederkeer, die den zomer aankondigde. Zijn Germaansche naam was Storah = storch, ontleedbaar in Sa-torach = ontstaan uit Zonnevuur. Waaruit onstond voor de Germanen het leven anders?

De zon, uiterlijk kleed, lichaam van Wodan, de God van den wervelenden vuuradem, een adem, die alles doet ontstaan, onderhoudt en weer vernietigt, om te doen herleven. Synoniemen van Storch zijn Ebar, Ebarn, wat beteekent: „echtelijk kind." Ook Odobëro (oud-Germ.) = adem of leven brenger. Od, Ot, Ead is eveneens bezit, geluk; wat hier tot hetzelfde begrip leidt.

Deze vogel, symbool ook van reïncarnatie, wegens zijn jaarlijksche terugkomst, brengt de kinderen uit het onbekende land, het gebied, dat ligt tusschen dood en geboorte.

Zoo was het reïncarnatiedenkbeeld heerschend, dat het symbool haast een vanzelf sprekende werkelijkheid werd: de ooievaar en het kind zijn onafscheidbaar. Hij wordt meest voorgesteld met een slangetje of kikvorsch of een sleutel in den bek:

Het Germaansche „Schlange" is ontleedbaar in „zonne- of engelenheil." Het Germaansche Frosch Fro-ask beteekent ontstaan van Fro, Frey of voorjaarszon. De sleutel was symbool van draaien, n.l. van draaiend, scheppend voortbestaan.

De draaiende beweging bij dergelijke zinnebeelden, was van schepping onafscheidbaar, omdat zij esoterisch juist is: n.l. als vortex, draaikolk of schroefbeweging.

En dan waren er feesten voor de jeugd op iederen leeftijd. Streng was de opvoeding; wij zullen zien hoe de loopbaan van leerling, gezel tot meester gebonden was aan onafgebroken plichtbetrachting, aan absolute kuischheid, aan de overwinning van den geest op de zinnen, waarop de aandacht in allerlei symboliek van arbeid, kleeding, godsdienstig rituaal onophoudelijk gevestigd werd.

Ook voor blijde opvattingen en inzichten werd hier gezorgd. Een merkwaardige studie zou het zijn, de spelen en vreugdeinstellingen na te gaan, die ook hier den harden plicht immer vergezelden en verlichtten.

De wapenspelen namen hier onder een groote plaats in, want onze heidensche voorouders waren door allerlei omstandigheden voortdurend tot strijd gedwongen. De strijdstand der Istfoönen is oorspronkelijk uit nood geboren. Hun oorlogswetten toonen, hoe omzichtig en weldadig zij de tegenstanders behandelden, die zij meest wegens eigen overbevolking in hun rust stoorden. Later werd dit anders en trad het krijgselement op.

Bij de meeste feesten hoorde de vreugdetafel, voorzien van een hoofdspijs of hoofdgebak, welks gebruik op bepaalde dagen voor een groot deel tot op heden in zwang bleef. Toen helaas! bloedige offers sommige godsfeesten waren gaan vergezellen, trachtten de wijze priesters daar langs iederen weg tegen te kampen en stelden brood- en koek-gebak in de plaats, wier vormen meest op het begrip der feestviering betrekking hadden.

Eén der eigenaardige voorbeelden hiervan is bijv. de Duitsche Stritzel of heilige Stritze, in het Nederlandsch „Sprits", offergebak voor het groote

doodenfeest, het tegenwoordige Allerzielen verbonden met Allerheiligen, het oorspronkelijk feest der opstanding of voortleving na den dood.

Het is een gebak uit drie windingen bestaande. De oud-Hoogduitsche naam struzel van Struza, Stroh = leeg; daarvan stroo als leege halm, lijk. Maar Stroh beteekent ook wederkeer en daarvandaan de drieledige winding.

Als kerstgebak geldt de Vierfüssel, bestaande uit twee dooreengevlochte S, dus Sal, Sol of Zon en vormt zoo een hakenkruis.

Maar blijven wij bij ons onderwerp, de zonnefeesten. De dood der Zon was kort. In den tijd dat de Kerk haar Allerzielen viert, de doodenfeestdag, die de menschen naar de graven voert, viel voor den Germaan het Zonnesterven en ook bij hem wekte de najaars-zonnewende begrijpelijkerwijze de doodsgedachte aan allen en alles, wat heenging, maar hiermee was zoo nauw versmolten de herlevingsidee, dat de sombere indruk even spoedig door den blijden van het onvergankelijke verdrongen werd. Naast Allerzielen, Allerheiligen: het samengaan dier dagen in de Kerk was eigenlijk Germaansche erfenis. Aan den dood der zon was een gansche symboliek, een breed uitgebeelde mythologie verbonden. De Novembermaand is vol van deze sagen met verborgen zin: De winterreus (slapende Zon) gekerkerd onder de ijsvlakte, wordt o.a. herdacht op 23 en 25 Nov., in den Christen-kalender Clemens en Katharina, weer heidensche kalandernamen. In die dagen als December, de wentelingstijd, spoedig gaat naderen, wordt de winterreus gedacht in zijn sterkste kracht te zijn.

Klemens zou ontleedbaar zijn in „klem-man =

ingesperd, gevangen wezen, slapend, gekerkerd, dood. Hij wordt o.a. voorgesteld als met een anker om den nals in zee geworpen, waar hij in een marmeren kerk verblijft.

Het Duitsche woord Anker is als verbergingswoord ontleedbaar in an-kar = vast omsloten.

Het Duitsche halse = hal-se = zonneheil. Zee, Duitsch Meer = lagu = wet. „Marmor" — geheel dood, en kerk, Duitsch Kirche van Kerk = omslotenheid, gevangenschap." Deze voorstelling, die men bij von List kan vinden, is een der vele legenden, die over de geketende en slapende zon bestaan. Wie kent niet het verhaal van Brynhildur en Sigurd, die haar pantser wist los te maken en haar uit haar tooverslaap redde?

De sage van Klemens die beteekent: Het dwangwezen: winterreus sluit het zonneheil wegens de wet van sterven en herleven thans in zijn diepsten kerker, vindt o.a. een curieuse uitdrukking in het wapen van de plaats Riesa in Saksen, waarvan het bovendeel gespeten, rechts op zilver een roode vijfpuntige roos en links op rood een anker draagt. Te lezen als: „uit de vastomsluitende wet groeit recht (heil)".

Het woord reus voor winter, zonnedood is ontleend aan velerlei sprekende synoniemen in de mythologie van den uiteenloopendst diepstreikenden zin; o.a. de Asen- en Wanenkrijg, waar de reuzen, Wanen (stofkrachten) de Zonne-vuur of geestelijke wezens, de Asen, bestrijden, zonder, begrijpelijkerwijze ooit op eindoverwinning te kunnen hopen. De Grieksche mythologie is in deze zin vol van Giganten, Kyklopen, Titanen.

Een sprekend beeld in de Noordsche esoteriek ver-

tegenwoordigt de reus Imir, ontstaan uit het smeltend ijs van den chaos. Van hem stammen de mythologische reuzen. Hij wordt door Odin, Wili en We (de ordenende en bezielende Schepping) verslagen en uit zijn lijk ontstaat de wereld.

Door de reuzen, die van hem afstammen, worden voornl. de materialistisch gezinden rassen bedoeld, wat ook leesbaar is in den gang der mythe.

In Ginningagap of chaos stroomden de ijzige gifrivieren Eliwager uit de bron Hwergelmer, oerzee, in Niflheim, nevelland. De vonken uit Muspelheim, vuurland, deden het ijs smelten en uit deze droppelen werd de reus geboren. Men ziet duidelijk, dat de schildering de aandacht vestigde op de stoffelijke zijde der schepping: Ten eerste de ongeordende chaos; ten tweede water, ijs, symbool voor stof; ten derde Niflheim voor oer, dat hoewel onafscheidelijk van geest, toch in voorstelling, vooral de mythologische, meest de stoffelijke zijde der dingen betreft. Ten vierde: het zijn de vonken uit Muspelheim (geestland) die het ijs doen smelten.

Uit het gesmolten water ontstaat de reus: hij is dus de schepping van de zijde der stofvoorstelling, daarom ook dat Wodan, Wili, We, de heilige Drie, die den chaos ordenen en voor zijn taak van ontwikkeling en groei gereed maken, den reus dooden en er de aarde van opbouwen.

Meestal verschijnen de reuzen in allerlei gebieden en onder allerlei aanzichten als stoffelijk, antigeestelijk, gevaarlijk, geweldig, tot verwoesting geneigd. Een der oorspronkelijke reuzen, zonen van Imir, n.l. Bergelmer (geboorte-bron) overleefde den Sintvloed = Groote-vloed, waaruit de ons bekende watergordel uit de aarde, de Mitgartslang.

Van dezen stamden af de Joten of Tursen. Joten, dat Angelsaksisch Eoten of Eten, oud-Noordsch Jötunn klonk, hield in beteekenis verband met het oud-Hoogduitsche ezzen = eten en zoo was joten gelijk aan „vraatzuchtigen" terwijl Tursen verband hield met het oud-Hoogduitsch Turs van Thaursjan, het Angelsaks Thyrs, het oud-Noordsche Thurs, dus gelijk stond met „dorstenden.'

De beteekenis van reuzen als stofgezinden, materialisten, de op hebben en vasthouden belusten, in tegenstelling met de geestelijke gezinden, is hier dus duidelijk genoeg. De Reus als watervoorstelling is alleen in zoover van ongunstige beteekenis als water zinnebeeld is van stof in directe tegenstelling tot geest, waar dus de eerste als begeertebeginsel de overhand heeft op den laatste.

Die voorstelling betreft den mensch en zijn neigingen. In ruimen zin en vooral in de natuur is stof en geest niet afzonderlijk denkbaar en niet aan waardemaat onderhevig. Het ligt er maar aan, van welke zijde men de schepping beschouwt.

Zoo behoorde tot de eeredienst der Germanen vooral de Vuur- en Zonnedienst, tot die der Kelten de Water- en Zonnedienst. De. Kelten beschouwden het water als de grond der Schepping.

Beide hadden gelijk, want Vuur-water, Geest-stof en Water-Vuur of stof-Geest, zijn in oerwezen één.

De tijd van de geketende en begraven Zon wordt ook vooral nog door Katharina óp 25 Nóv. aangeduid. Kat-har-ina beteekent letterlijk „hooge innerlijke strijd". De kracht der verborgen zon zal weldra tegen de ijzige verstijvende klem van den winterreus worden opgeroepen. Haar teeken

is het zonnerad, maar in den zin van zonneondergang. Katharina was het symbool ven den opstand-nabijen dood. Haar dag gaf aanleiding tot overdenking van geestelijke groeikracht, langs velerlei wegen en luidde daarmee het begin van een reeks van dergelijke overdenkingen in tot het groote Joelfeest vol ontwakingsdrang en christelijke aanbidding. De namen der heiligen, aan bedoelde dagen gebonden, waren mede heidensche schuilnamen.

Na Katharina Andreas = begin der wending; dan Eligius = gever van godslicht; vervolgens Barbara = alle leven te voorschijn brengend. Op 6 December Nicolaas = einde van den geestelijken levensslaap. Hij rijdt op den schimmel, het Wodanssymbool, beteekenend hier: „stijg op den witten, goddelijken straal der verrijzende geestelijkheid."

Dan verder Lucia van lux, lichtende zonnevrouw en tenslotte Advent en Geboorte. Wie van een kloosterleven op de hoogte is, kan eenigszins begrijpen, hoe zulk een aaneenschakeling van geestelijke herdenkingsdagen op het gemoed werkt. En deze heiligingsmomenten beperkten zich niet tot den tempel. De Armanen leefden om en voor hun volk, en de vreugdestemming, die den godsdienstigen ernst vergezelde, was nog niet ontaard in joelen, feesten, zonder meer; of erger, omgeslagen in uitspattingen, veranderend de heiliging in ondeugd, zoodat het godsdienstige begrip een ten schande gemaakte naam werd. Dat zijn helaas, onze groote godsdienstfeesten thans meerendeels geworden.

Even als de drie Koningen in de eerste plaats de Asen: Wodan, Donar, Loki verzinnebeelden, zoo behield de zonnevrouw, Freya, in de voorstelling

van Maria haar oergermaansche drievoudigheid: Men kende vroeger en het bestaat nog, hoewel zeldzaam, een donker beeld van de moeder van Jezus, genaamd de Zwarte Maria. Men had bovendien de voorstelling van Maria als Maagd en als Moeder, dus weer de drievoudigheid: geboorte, leven en vergaan; dus Ostara, Vrouw Holle, Helia, of wel Freya. Frouwa, Fria. De laatste drie benamingen toonen duidelijk overeenkomst met de ongeveer gelijk klinkende nieuw-Duitsche woorden van een zelfden zin, niet eens noodig aan te halen.

Tot hier de beschouwing van de donkere- en lichtgoden, zoowel in tweeheden als triaden steeds als eenheid bedoeld: verschillende zijden van één begrip, verschillende phasen van één afgerond en éénpuntig gebeuren.

DERDE HOOFDSTUK.

De Drieheden.

Wij hebben in dit boek reeds herhaaldelijk gesproken over wat men bij de verschillende oude godsdiensten, ten slotte ontstaan uit eenzelfde Godsbegrip, verstond onder het woord H. Drie. Wij noemden de Indische Trimurti met verschillende namen, naar gelang verscheidenheid van godsdienstvormen wegens innerlijk aanzicht of uiterlijke mythe. Achter de Germaansche mythologische namen, voor een groot deel ongeschonden bewaard, dank zij de Edda en andere bronnen, is nog duidelijk het esoterisch oerbegrip te herkennen, waarvan wij slechts een weerklank kunnen opvangen, omdat de poorten der hooge kennis, eens voor de Ingewijden van ons heidensch voorgeslacht geopend, voor ons, tengevolge van ons materialisme en het rationalisme van onze meer nabije voorouders, voorloopig althans gesloten zijn.

Deze poorten, als van ijzer in hun onmeedogende strengheid, maar als van goud in hun verborgen schittering van weggesloten geestelijke waarheid, zijn alleen te openen door de geest-gestemdheid van den mensch zelve.

Gelooft hij niet in de macht der Intuïtie en haar inwezen van Goddelijkheid, doorleeft hij geen eerbiedig en bezielend opstaren, maar een spottende verkillende ontkenning, zelfs ontkenning zonder spot, maar geschraagd door halsstarrigheid, de gou-

den poort zal hem met beslistheid allen glans verbergen en met haar grimmig ijzeren uitzicht den toegang der ontzichtbare werelden weigeren. De eenige sleutel tot de ongeschatte en wonderbare diepten der esoteriek is de geest en ziel van den mensch zelve. De goddelijkheid, die in hem is, heeft aansluiting te voelen met de goddelijke krachten rond en boven hem. Deze stemming kan hij aankweeken, zonder den geest van gepaste kritiek te laten varen.

Alle overspanning en oppervlakkigheid is juist aan de verheven en kalme houding, die hier voorwaarde is, vijandig. Hoe verder den weg te begaan? . Onze heidensche voorouders wisten het en in Indië nog zijn heden vele studeerenden, die het weten en zich van de praktische toepassingen hunner kennis vruchtbaar bedienen. Zou men kunnen gelooven, de weinig bewaarde teekens van het Runen-alphabet ziende, en verder de vreemde schijnbaar zoo onbeduidende glyphen- of heilsteekenen, waarover wij nu en dan spraken, dat men hier een sleutel tot de hooge geheimen van het metaphysisch leven en gebeuren in handen heeft?

Geest-energie-stof, met heel hun wonderbare systeemen van ontstaan, ontwikkeling en vergaan; de kennis er van lag achter deze teekenen verscholen, voor wie ze wist te gebruiken. Zij waren kala = ka-al-la = „macht van het levensvuur": Alweten heid, Almacht, omsluitend tegelijk het begrip van tijdeloosheid, verborgenheid, dus de bekende eigenschappen der H. Drie of Logoi, als even oud, wijs en machtig. Wegens de omsluiting van het Godsgeheim werden deze schriftteekens „kala" dat is ook „verborgenheid" genoemd.

Wij spraken reeds herhaaldelijk van de Tweeheid van Stof en Geest, die in vele mythologiën voorkomt in persoon- en diervoorstellingen als godheden, die bij taalontleding van haar namen gewoonlijk vuur en water beteekenen. Onafscheidelijk verbonden gedurende den langen loop hunner evolutie en toch zich differentieerend onder aanzichten, die aan onze beperktheid den schijn- of maja-indruk van gescheidenheid geven, ontstaan ze volgens de esoterische metaphysiek uit den Eénen Wortel van Zijn, die wij in Zijn onkenbaarheid en volstrektheid noemden „den Ring Roer Mij niet Aan" en in Zijn eerste uitstralingsvermogen of Openbaring Eerste Logos of Geest.

Wij noemden Geest-energie-stof. Energie is bij gebrek aan een beter woord de wonderbare beweegkracht van de ons bekende stof, op een ijler gebied dan het onze zelf weer stof, op haar beurt bezield door een ons onbekende energie, die op een nog hooger liggend plan weer als stof optreedt.

Dat is materialisme zal men zeggen. Zeker niet: stof is slechts een even illusoir woord als ding. Stof is beweging en het stof-atoom zijn electrische velden, die elkaar doordringen.

De wetenschap heeft geen definitie voor electriciteit evenmin als voor ether en vuur. De esoteriek noemt ze elementen, omdat uit hun prototypen de ons bekende schepping ontstond. Het vuur was koel en stralend, oorspronkelijk ether.

Voor later scheppingstijdperken gold het woord „De Draak spuwt vuur." Draak en slang waren symbolen voor de hoogste ethergebieden. Wat wij energie noemen is eigenlijk aantrekking en afstooting, middelpuntzoekend en middelpuntvliedende

kracht. Water was het oorspronkelijk fluide, ook eeuwig element genoemd. De weerkaatsing van zijn verstoffelijkten vorm, dien wij als water kennen, toont voornl. aan het gebied van stof-dichtheid, dat direct met het onze in verijling aansluit. Men noemt dit het astrale, en men ziet duidelijk in de mythologische beeldspraak der volken, vooral der Kelten, het verband tusschen dit zoogenaamd maan- of wanengebied en het begrip water b.v. van bronnen, rivieren en zelfs vochtbevattende kunstmatige voorwerpen, zooals wij reeds vroeger beschreven.

Het vrouwelijk element houdt in verschillend opzicht verband met dit begrip: De astrale sfeer is zeer beweeglijk, vloeibaar, leent zich gemakkelijk tot snellen opbouw en weer verstrooing van gedachtenvormen, heeft een wonderbaar proteusch vermogen. Wanneer de gedachten van een mensch niet reëel zijn, noemt men ze „een waandenkbeeld" en „vermoeden" dus onzeker denken heet eveneéns ‚wanen." Het Waan- of watergebied vormde bij onze heidensche voorouders een afgerond wetenschapsysteem, waaruit bij de Kelten hun water-eeredienst ontsprong. Het is begrijpelijk, dat hun geleerden een diepere kennis omtrent het begrip water hadden dan dat betreffend onze aardsche en astrale sfeeren.

Laat ik hier betreffende de schepping en haar doel de mooie definitie's van von List aanhalen in ‚Das Geheimnis der Runen" waneer hij spreekt over de oud-Arisch-Germaansche wereldbeschouwing, die eens het gemeengoed van vele volken was: „Deze wereldbeschouwing berust in het klare erkennen van een hoog geestelijk Zijn, God, dat bewust en opzettelijk door eigen Wil en Macht de Stof uit

Zich geschapen heeft, in welke Het zich onafscheidelijk tot haar vergaan insloot en deze onafscheidbaar beheerschte en vormde tot zij haar einddoel vervuld heeft, waarna zij zich weer oplost en het hooge Zijn, God, weder stoffeloos wordt tot wat wij noemen het donkere oer.

In dit hoofdinzicht wortelen de volgende bekende overtuigingsbegrippen: 1: De Een-zijnde twee: geest-materie of ziel-lichaam. 2: De uit twee ontstane Eén-zijnde-drie. 3: het Eenzijnde-velc, (het Goddelijk Ik in het Al en het Al in God.) 4: De Godsinnerlijkheid, n.l. dat ieder Ik een deel van God en daarom individueel onsterfelijk is en zooals de gansche schepping in cirkelgang zich beweegt, ook hij langs ongetelde geboorten, levens en sterven een weg door de stof naar de eeuwigheid opklimt. 5: het erkennen van den plicht, om in het goddelijk plan medewerker te zijn. 6: de wil dezen plicht te vervullen, daar de menschenwil in den Wil Gods behoort te zijn gevestigd. 7: de daad van wilsvolbrenging door het offer des levens."

Reeds meermalen wezen wij op den samenhang tusschen de Keltische en Germaansche godenwereld, die reeds aanvangt bij de symboliek der Opperste Triade. Als Onbekende God, in de volksmythologie begrijperlijkerwijze de beschermende Oppermacht, de Germaansche Alfader en de Keltische Hu, een naam beantwoordend aan het oud-Duitsche Hu-un = Hun = de groote, machtige Eéne, bijnaam van Wodan, ten eerste als Schepper, ten tweede als Alomvattend, waarvan het Duitsch „hut", „hüten" = beschermen leiden; ten derde: als de groote doode. Men ziet hier de triade van ontstaan, zijn, sterven reeds vanaf het hoogste Gods-

begrip. De esoteriek omschrijft dit: „het in aanzijn treden van een stelsel, zijn involutie, evolutie en verdwijnen.

Dit verdwijnen veronderstelt natuurlijk het voortleven in nieuwen vorm. De opgaande cirkelgang heeft voor ons begrip steeds de stofzijde naar ons toegekeerd.

Dan de Eerste Logos, Germaansche Wodan, Keltisch Ezus; bij de Germanen opperste der Asen. Asus is in het Sanscriet levensadem, in het Germaansch „drager van licht en vuur", samengesteld uit „as" = drager en se, zonnevuur, beide grondwoorden. Het woord is afkomstig uit de ééne oertaal van het Arische ras, waarover bij de geleerden zooveel te doen is geweest.

De Asen vormden in de Germaansche mythologie de hoogste godenwereld; zij, als dragers van het goddelijk licht, zijn ook de dragers van het menschelijk uit God gesproten verstand.

Het woord beteekent ook het regelmatig ademen van den Cosmos, welks spriraal-beweging, zoowel involutionair, als evolutionair, door de Ouden werd verzinnebeeld door den Mercuriusstaf en ook wel door de Ogdoas, Ogmias of liggende 8.

Ogdoas beteekent, zooals wij reeds zeiden: het te voorschijn treden van den Eerste Eéne (God), want og, ag, ak = naar voren komend, As = Ase, Eéne, Adem, Woord, do en mi zijn verbindingswoorden: zoo is dus Ase en Ezus de te voorschijn tredende goddelijke Adem, die met zijn beweging en warmte alles onderhoudt. Het woord houdt ook verband met Odin, de Noordsche Wodan.

Od, Odhr. Ath. Adam, 't is alles levensadem. De esoteriek gaat nog verder. Oth en Ath heette

ook Aour, een woord, dat beteekent de geheimzinnige band tusschen stof en geest of de bezielende werking tusschen de beide polen der schepping.

Dit Aour houdt verband met het Duitsche „ur" en „gold." Gold ontstond uit ge-ol-at = zich openbarende levensadem. Gold en Geold is in het Latijn Aurum, in het Fransch „or", de kleur der geestelijkheid, zooals helderzienden uit ervaring weten.

Nu is „ur" of oorsprong in 't Gothisch aur, in 't Latijnsch „or".. Eigenlijk beteekende dit woord in zijn esoterischen oorsprong „geestelijke grond van het Al, dus God, houdt dus weer verband met Gold, het Fransche or, zooals uit de ontleding van Gold bleek. Het verwondert ons dus niet, dat onder de Kerstgaven der Drie Koningen goud als zinnebeeld der Godheid voorkomt.

Dat de mensch in tijden, toen hij diep in het Godsbegrip leefde, zijn nakomelingen het zelfde zinnebeeld verleende, al was het dan ook als verre afschaduwing bedoeld, verwondert ons niet. Een lang vergaan, oud-Germaansch woord was dan ook or = Gold, als nakomeling. Dit woord ging in dezen zin in de heraldiek over en werd daar voorgesteld door de gouden kleur, die daar eigenlijk ook nog een andere beteekenis neeft. De vereenigde beteekenis van het woord als Goddelijke en menschelijke schepping vond ruimschoots uitdrukking in de mythologie: men denke aan de Horen, de Grieksche schikgodinnen, de hoogste plaats in Zeus hemel innemend en aan de massa's gehoornde vrouwelijke godheden. Sprekende voorbeelden.

De 2e Logos, de Germaansche Thuiskfo heette bij de Kelten Teutates. Thuiskfo is ook Thuï Teuto, Teut, waarvan tenslotte de naam Duitschers,

wat al weer niet verwondert, als men opmerkt, hoe dikwijls bij deze oude volken den mensch gelijkluidende benamingen met de Godheid werd gegeven, wat wij zoo juist met „or" aantoonden: Thiu, Diut dan is ook volk, even als het Bretonsche Tud en het Iersche Dith = dood eens „de Onbekende dag", uitdrukking was voor de Godheid.

Tacticus spreekt van hooren zeggen over Thuisko als opperste god der Duitschers met zijn zoon Mannus, inderdaad Germaansche benaming voor den Derden Logos. Hij zal Thuisko als verband houdend met Diovis, Deus (God) hebben aan gezien, hoewel de beteekenis dient te worden verklaard als twee, zwei, en twist, ziende op de tweespalt tusschen geest en stof.

Bij de Egyptenaren komt een oude Godheid Thot, Thauw, Thout of Theut voor, als schepper van den geest, dus de Duitsche 3e Logos bij de Germanen Mannus, bij de Kelten Taranos.

Hij komt overeen met den Phoenisischen Taaut en met den Griekschen Hermes. Hij heet ook Hermes Trismegistos, dus de drieledige zonnegod in metaphisischen zin. Hermes, later gelijkstaande met den Romeinschen Mercurius, was oorspronkelijk een Zonnegod even als Apollo, daarom kan zijn naam als de Drievoudige en als Thot genoemd worden. Mannus staat gelijk met het Sanskriet Manas en beteekent Verstand.

Het Keltische Taranos kan misschien komen van Taran = donder en dan is waarschijnlijk donder overdrachtelijk voor den bliksem, het vuur genomen.. Maar het woord kan ook komen van het Arische Tar, dat zooals wij in Tarvo, stier, zagen esoterisch „vuur" als „geest" beteekende.

In de Germaansche mythologie herhalen zich de goddelijke drieheden, zooals men op de Plaat kan zien met betrekking tot de verschillende scheppingsgebieden telkens onder gewijzigde vormen. Bij de Kelten zijn tal van godennamen te vinden, maar van de meeste is de beteekenis niet tot ons gekomen en nog minder hun rangschikking in de eens zeker bestaan hebbende triaden.

Dat de religieuse Triade in allerlei voorstellingen als schuilplaats van begrippen bestond, toonen ons eenige overgeblevene afbeeldingen: Wij herinneren hier aan den Gallischen Tarvos Trigaranus; verder aan den God met den zak graankorrels; en nog aan den stier met drie hoornen, beteekenend zoowel de drievoudige vuurschepping in haar hoogste metaphysische beteekenis als in haar analogen zin van ether-vuur watervoortbrenging in prototypischen toestand voor het ontstaan der aarde.

De Triade vindt ook haar weerkaatsing in den mensch: in Intuïtie of Geest, Verstand en Begeertensfeer; alle drie op aarde verbonden aan het lichamelijk of stofbestaan.

In de Keltische landen zijn allerlei weerklanken bewaard afkomstig uit de religieuse Triade: Zoowel in de Ierse, Gallische als Bretonsche litteratuur leefde het begrip van triade in allerlei uitbeeldingen voort, ook in geschiedenis en recht.

De oudste Gallische triade zou aantoonbaar zijn uit een manuscript der 12e en de oudste Ierse uit een der 8ste eeuw. Haar origine wortelt in Druïdisch onderwijs. Ook heeft Diogenes Laertius ons een druïdische grondstelling bewaard: 1. de goden vereeren. 2. geen kwaad doen. 3.

moed beoefenen (wordt bedoeld moed met betrekking tot het levenslot, wat eigenlijk is overwinning op den dood).

Een triade, die den candidaat voor inwijding goldt was: 1. Gezondheid. 2. Reinheid van leven. 3. Magnetische kracht. Een andere, basis van onveranderlijke moraal: 1. Liefde tot de menschheid. 2. Rechtvaardigheid jegens allen. 3. Gehoorzaamheid aan de eeuwige wet.

Als voorwaarden voor snellen groei in wijsheid: 1. Veel studeeren. 2. Veel reizen. 3. Veel lijden. Als voorwaarden tot bestuur van anderen: 1. Gezondheid. 2. Taal. 3. Gedrag,

Als voorwaarden voor menschelijk geluk: 1. Goede vrienden. 2. Goede gedachten. 3. Goed humeur. De drie dingen, die men van de Druïden zei waren: 1. Hun mond sprak geen kwaad. 2. Hun handen deden geen geweld. 3. Hun liefde was zuiver en zonder afgunst.

Bij de Germanen was vooral de triade, afgeleid van de religieuse, een grond en overschaduwing geworden van het maatschappelijk leven. Het staatsbestuur was in de handen van allen, maar toch bestonden priester, rechter, wijze in één: de koning. Geen koning, die niet gedacht werd te omvatten de eigenschappen, de kennis, door genoemd drietal uitgedrukt.

In de arbeidende klasse was het de leerling, gezel en meester, de triade door de gilden omvat. Een volk in zijn geheel bestond uit Ingofonen, Istäfonen en Irmionen, 1. de gezeten klassen, boeren en handwerkers. 2. de krijgers, die bij overbevolking uittrokken en elders koloniën stichtten en 3 de gezamenlijke klasse der geleerden.

Tacitus noemt ze zonen van Mannus, dien wij boven als 3e Logus noemden en kenmerkt de drie als een bond van volken. Hij even als de verloren schrijvers, waarnaar hij blijkbaar heeft gewerkt, kenden den eigenlijken zin der Germaansche staatsregeling niet en nog minder de verborgen bron, waaraan deze ontsprong.

De Germaansche esoteriek, zoowel als de exoteriek kenden Mannus drie zonen toe: de goden Ingo, Isfo, Irmon, waarvan de bovengenoemde standen, die buitenstaande schrijvers voor stammen hielden, afkomstig waren. De namen zijn als volgt ontleedbaar: Ingofonen = Ingfoönen: beteekent letterlijk nakomelingen voortbrengende mannen, van ing = nakomeling; fo = voortbrengen; onen = mannen. Dit was de gezeten klasse, met als kern en gewichtigst element de boeren.

Naar dit begrip droeg het oer-Germaansche ras, de Saksen, hun naam, Saxen = Sazzen, gezetenen. Uit deze klasse groeiden de Irmonen, Irmionen, later Armanen op.. Zij waren de priesters, de rechters, geleerden; dikwijls waren deze drie eigenschappen in één persoon vereenigd; naar gelang het gebied van weten omvatbaarder werd, zal men de functie's, naar aanleg en kennis, verdeeld hebben, maar het is mogelijk, dat in de oppermachtige geesten de drie vereenigd waren. De wetenschap dier verschillende richtingen was nochthans éénpuntig, had één zelfde basis: gelooven in den zin van godsdienst was weten, en recht was gegrond in de wetenschap van physiek en metaphysiek, twee zijden van eenzelfde zaak. Daarom had men voor de studie zoowel als de praktijk dezer differente aanzichten van kennen oorspronkelijke ééne plaats

van samenkomst en arbeid en dat was het halgadom, de heilige plaats.

Ook van de Romeinen leest men, dat hun rechts- en staatsvergaderingen oorspronkelijk plaats hadden in de cella van den tempel, even goed als hun godsdienstoefeningen.

De Romeinen ook waren een Arisch ras en zullen ondanks hun later zedelijk verval veel gemeenschappelijks, vooral in namen, gebruiken enz. hebben behouden met Germanen en Kelten. Adel en vorst kwamen, zooals we reeds bespraken uit den stand der Irmionen voort. Vorst = Fürst = eerste en koning. König is ontstaan uit kun-ig = ontstaan uit macht of machtbezittend, wat vooral in die oude tijden op geestelijke begaafdheid betrekking had. Het woord Irmo of Irmon beteekent letterlijk maanwezen, maanvoorvader.

Voor de druïden en Armanen (voorheen Irmionen) was de maan geen onbekende verschijning.

Zij wisten dat deze het lijk der aarde was, wier stofbestaan ontbinding tegemoet gaat; dat zij haar bloei en haar leven, inbegrepen de menschheid, aan de aarde had afgestaan. Door hen ontstond de maancultus en naar deze noemden zij zich zelf Irmonen. Maar voor hen als Ingewijden was de maan heel wat meer dan een planeet-lijk; zij kenden haar psychisch en metaphysisch Wezen.

De maancultus en watercultus hielden een nauw verband en terwijl de Germanen deze later inruilden voor een directen Zonnedienst of wel deze voor het volk tegelijktijdig instelden, behielden de Keltische volken, zooals reeds meermalen gezegd, bij voorkeur Water- en Maandienst.

De naam Irmonen ging dan gelijkelijk in Ar-

manen = Zonnemannen over, terwijl Druïden, beteekenend Toegewijden aan de Draaiende Godschepping, voor beide culten bleef.

Toch bleef ook later bij beide volken veel aan de tanende maancultus herinneren: Het jaar was verdeeld in nachten en de maanstanden speelden een groote rol. Met de zonnestanden verbonden, bepaalden ze de groote volksfeesten, waarin het geestelijk element oorspronkelijk zoo sterk den boventoon had.

Irmon was ook een bijnaam voor Wodan, een feit, dat wortelde in het metaphysisch maanbegrip. Ir beteekent eigenlijk Nieuwe maan en de Irrune was eene figuur gelijk aan de onderste helft van deYggdrasil of Wereldesch, waar deze met haar drie takken naar beneden reikt. De Monrune werd voorgesteld als de bovenste helft van dezen wereldboom met drie wortels opwaarts (ook deze boom is een zinnebeeld van Wodan, drager en groei der Schepping). Vereenigd met deze beide helften, dan krijgt men een figuur, de heilsrune de Wendthorn, die gelijkend is den volledigen Scheppingsboom. Wij lezen in de mythologie dat vier herten de takken van den boom afweiden: Dit zijn de vier maanphazen en dit verklaart verder den oud-Germaanschen naam voor hert: herrot, hreoth, hiruz ontleedbaar in hir-uitz = Irmons-Wijsheid.

De Wendthorn gelijkt verder ook op de Hagal „ik omvat en draag het al" het opperste sigil van Wodan even als zijn symbool de Wereldesch.

Esch, die Essche, heette Ask = As-ak. As is drager, voornl. vast middelpunt eener wentelende beweging: en ak = ontstaan uit. De zin is

duidelijk: ontstaan uit een vast middelpunt, dat wenteling, draaing schept. Het woord Wendthorn zegt juist hetzelfde: voortbrengen.

Keeren we tot den god Irmon, later genaamd Irmin terug, dan zien wij in Germanje in den grijzen oertijd eereteekenen voor hem verrijzen in heilige woudplaatsen, die het hoofdhalgadom meest van een ganschen stam uitmaakten.

Men noemde ze Irmonsulen d.i. Irminzuilen; het waren hooge palen of reusachtige boomstammen, misschien van gelijke, schoon lang vergeten afkomst als de Hermeszuilen der Grieken.

Voor zoo gewichtig werden zij gehouden, dat de vernietiging van zulk een zuil gold als de ondergang van het gansche volk, als het verlies van zijn staatkundige vrijheid. Twee van zulke zuilen noemt de geschiedenis: één bij Scheidingen (Thüringen) en een te Eresburg, thans Stadtberg aan de Diemel. Deze werd in den strijd van Karel den Groote tegen de Saksers in 772 verwoest.

Hoe moet het den heidenen, die dit ervoeren, te moede zijn geweest, maar meer nog den Armanen, die den diepen verborgen zin van het symbool verstonden.

Arminsûl wordt steeds en terecht overgezet in Irman-zuil, maar sûl is ook heil en zoo krijgen we als oorspronkelijke beteekenis zoowel goddelijk heil als goddelijke draagkracht.

Eigenaardig doet ons hier de verklaring aan van den christen-kroniekschrijver Adam van Bremen in zijn geschiedenis van Hamburg, waar hij spreekt over de Saksers: „zij richten een houten paal op, die zij in hun landstaal Irminzuil noemen = Alzuil, een zuil die n.l. alles draagt." Hij

kon het niet beter uitdrukken, want het teeken gold als Godssymbool. Beelden hadden de Germanen niet, om Godsvoorstellingen uit te drukken.

De abstracte godsbegrippen waren hun geleerden daartoe te verheven, maar het woud was hun heiligdom, de natuur was het zichtbaar maaksel van den Schepper: het woord Woud, Wald hield verband met Walten, besturen, regeeren en dat deden zij zelve zooveel mogelijk naar de erkende wetten van den grooten Bestuurder, Walter, daarom was een boomvoorstelling hun geen onwaardig of neerhalend zinnebeeld.

Liutprant, christenkoning der Langobarden verordent in zijn wetten in 721: „Wie bij een boom, die de landlieden bloedboom noemen of bij bronnen bidt of godsdienst uitoefent, zal de helft van zijn weergeld geven." Er staat niet bloedboom (Sanguinum) maar Sanctivum, dus heilige boom.

Zoo werd iedere letter in het nadeel van het stervend heidendom vervalscht.

Later toen de zonnedienst den maandienst verving, werd de Irmansul Armansul en ook Hermanszuil, zooals de Irmionen of Irmanen zich Armanen, Semanen en Semnonen d.i. zonnemannen gingen noemen. De Armanen waren weer in drie rangen verdeeld, waarvan de eigentlijke priesters den sprekenden naam Flamanen, de rechters die van Femanen droegen. Het woord Ar werd het eerste heilswoord, drukte de hoogste scheppingsdaad uit, werd de naam der Zon, van den koning als Arahari en zelfs van zijn raad, ook zelfs van het zinnebeeld van zon en vorstelijkheid: de Adelaar; ook deze heette Aar en kreeg een véélvuldig voorkomende plaats in de heraldiek.

Ook in de gewone spreektaal bleef het woord voortbestaan in allerlei verbindingen als groot, verheven. Hetzelfde had plaats met Irmin; zoo beteekende o.a. het woord Irmindiot het gansche, groote volk. Om nog even bij Irmon te blijven, het woord is in zijn oorspronkelijke herkomst synoniem aan het Mononom, waarvan wij reeds elders spraken.

Dit woord is ontleedbaar in Mo = goddelijk, maanvuur; no = oerwater, ook oergeheimnis en nom = goddelijk vuur. Het woord beteekent ook „Mijn Eéne Naam" en staat gelijk met het Griekssche Tetagrammaton of het Indische Om.

Het duidt in zijn ontleding op het metaphysisch Maanbegrip (een geheim voor oningewijden) dat wortelt in het groote Oervuur van ons stelsel, maar onze aarde nader is dan eenig ander ondergeschikt. godsbegrip. Het Duitsche woord Mond was vroeger Monoth = mo-no-oth, waaruit Monat.

Irmionen of Irmonen wordt gewoonlijk Hermionen geschreven, een naamswijziging, die zoowel aan Irmon als Arman kan zijn zijn ontleend.

Tal van woorden in 't Germaansch en andere talen zijn van dit „her" afgeleid of er mee samengesteld, zooals b.v. de heidensche god Hermes = vuurdrager, en om bij de esoteriek te blijven Heroldkunst (heraldiek); Herian = heergod, heervader; hermelijn, vroeger Armalijn. Dit heraldische Armalijn is ontleedbaar in Ar-mal-in, wat letterlijk beteekent „overdenking van het Zonnevuur, van God", met andere woorden „God in zich hebbend".

Deze heraldische figuur is een zesledige miniatuurvertakking: drie opwaarts, drie neerwaarts, een gelijkenis van den Wereldesch. In den grond heeft

dit symbool een groote gelijkenis en ook begrips-overeenkomst met de heraldieke lelie, die zooveel in de Fransche wapens voorkomt en die men reeds vindt op afbeeldingen uit het bronzen tijdperk. Het woord lili is ontleedbaar in „licht van licht."

Het gewone woord Herr, heer, evenals heerschen, voor besturen komt langs denzelfden weg van het hooge Godsbegrip, Ar, Zon.

Ook vele afleidingen van har en hart hebben gelijke afkomst. Hart is een oud-Germaansch woord voor woud = Wald, waarvan Waltung, bestuur. Talrijk zijn de plaatsnamen van Germaansche herkomst afgeleid van of samengesteld met her, har, hert en hart. Men heeft daarbij zelden te denken aan de tegenwoordige beteekenis dezer woorden of eenige betrekking hiermee.

Stappen we af van de Irmionen, om even onze aandacht te geven aan den derden stand, de Istioönen. Ist is een versterking van Is = bestendig; fo = maken; onen = menschen, mannen. De zin van het woord is „bestendige menschen of menschengroepen maken." De Istfoönen waren degenen, die groepsgewijs met een nieuwén naam, hun door priesters of priesteressen gegeven, bij overbevolking uittrokken. Dit uittrekken gebeurde gewoonlijk bij het Ostarafeest (Ostern, Paschen) en had plaats bij wijze van offer in het Opperhalgadom, waar zij hun ouden volksnaam en vrienden en familiebanden als offer legden aan den voet der voorjaar- of zonnegodin.

Jonge geleerden, Armanen, geleidden de uittrekkende schaar. Vonden zij een onbewoond land, zoo nam de aanvoerder het door een symbolische plechtigheid in bezit. Gewapend en te

paard gezeten, wendde hij zijn zwaard in de richting der vier windstreken en nam zoo het land als Aarland van de Zon in leen.

Het begrip Zonneleen, als allodium, zette zich tot in de Christelijke middeleeuwen voort, ofschoon de herkomst van het woord natuurlijk reeds lang vergeten was. Het land werd dan onder de schare verdeeld, maar één deel werd overgehouden als Almende, gemeengoed, en hierop werd het nieuwe Halgadom, het geestelijk middelpunt voor bestuur, school en kerk, opgericht.

Vonden zij echter een bewoond land en was het noodig dit te veroveren, zoo namen zij bij overwinning een derde en lieten de oorspronkelijke bewoners rustig in het bezit der rest, gewoonlijk een geringe en vrijwillige opbrengst vragend, maar niet den minsten invloed uitoefenend op hun taal, wetten of gebruiken. Werden ze daarentegen overwonnen, zoo vervielen ze in dienstbaarheid en de nieuwe naam verdween. Uit den Istfoönenstand zijn begrijpelijkerwijze vele volken en volksnamen ontstaan, waaronder in de eerste plaats den uitgebreiden stam der Sueven en de Keltische Suessionen. Wij verklaarde reeds het woord, het Latijnsche secessio, secessus bewaart den zin.

Eerst later werd, zooals wij reeds opmerkten, de Istfoönen = koloniatiestand krijgsstand. Vooral bij den veelvuldigen weerstand der Romeinsche overheersching werd het gebruik van 't zwaard dringend en van drang kwam gewoonte en voorliefde.

De legeraanvoerder en vorst van een Suevenstam, Ariovist zegt immers dat, voor hij zich in Gallië vestigde, hij twintig jaar lang niet anders dan onder tenten geslapen heeft.

De genoemde standtriade is weer een zinnebeeld der drievuldigheid in het Al en van het bekende, goddelijk- drievoud: Hij was, is en zal zijn. De Ingfoönen zijn de onafgebroken nakomelingen, dus volkskweekers. Bij diepere ontleding drukt het woord In van „In-go-fo" evenals uin en win het donkere oerwater uit, de ongeschapen, immer vloeiende en bewegelijke kracht, daarom dat zooveel vloeden en stroomen met In en Win beginnen en dat namen met Win aanvangend, dikwijls aan het water ontwoekerd land beduiden. Indië beteekent goddelijk oerwaterdonker en Hindin = hinde = hertekoe was het zinnebeeld van het voortbrengend water. De Hermionen, zonen der maan, zijn de bestendige priesterkaste, in wier handen het onveranderlijke weten berust. Door haar leeft de maatschappij haar gezond en geestelijk opstrevend leven. Als Armanen, Zonnezonen drukte ze de bestendige zonnekracht uit, die door alle scheppingsphasen heen gezagvoerend blijft en na den Asen- en Wanenkrijg den vrede slechtte, als stichster en heerscheres van al wat leeft. Haar zinnebeeld, de Arend, werd gewoonlijk na een lijkbrand opgelaten als symbool der reïncarnatie, dus van het ongebroken leven.

De Istfoönen drukken de idee van toekomst, van „die zijn zal" uit. Zij, de nieuwe toekomstige bevolking, droegen immer het Ingfoönen- en Hermonentype, die te samen het volkzijn en volksheil omvatte, verder.

Indien men bij het Germaansche volk de idee van drieledigheid in alle richtingen, vormen, gebruiken en taal zou willen naspeuren, kon men er nog gemakkelijk eenige hoofdstukken aan wijden,

Het merkwaardigste hieronder is zeker de drieledige zin, dien oorspronkelijk de meeste woorden in misschien wel alle Arische grondwoorden hadden. Een zelfde woord drukte gewoonlijk de triade van ontstaan, zijn, vergaan uit, b.v. het grondwoord Ir, dat in Irmo voorkomt: 1. Ir = ontstaan, als b.v. nieuwe maan. 2. Ir = boog, ring, nog bewaard in Iris. 3. Ir = dwalen, vergissen, draagt in deze synoniemen de idee van vergaan, verdwijnen.

Verder as en ask 1. Ask (mythologisch) eerste mensch, gesymboleerd door den esch, een woord, dat ook elders in de beteekenis van „eerste" voorkomt.. 2. Ask als esch, boom en ook as, als drager of middelpunt van beweging. 3. Asch, verbrande, doode stof. Dan dur, dor. 1. d'ur, begin, oorsprong. 2 duren met al zijn varianten den trap van zijn uitdrukkend. 3. dor = dood.

Ook baren: 1.doen ontstaan; 2. bard = zang levenszang. 3. baar = doodenschraag. Men leze over de woordensamenstellingen en meer in dit opzicht het werkje van Guido von List: „das Geheimnis der Rünen."

Diep was de drieledigheid der natuur in al, haar aanzichten van ontstaan, leven, vergaan en onverdelgzaamheid niet te min dien oude volken doorloopend bewust, dat, al bleef ook de metaphysiek, waaraan dit gebeuren met al wat er aan hechtte ontsprong, de groote massa een gesloten boek, zij niet anders konden zien, konden voelen en doorleven dan wat, alles beheerschend, zich voor hen als de groote heil- en verlossingsleer betoonde.

Wij spraken in dit hoofdstuk over de mannelijke Drieëenheid van het hoogste metaphysisch Godsbegrip. Deze afstammelingen van Hu of Alfa-

dur, als Ezus, Teutates, Taranus; of Wodan, Thuïsko, Mannus; of Wodan, Wili, We brengen voornl. de geestzijde der schepping naar voren. Daar naast staan de vrouwelijke drieheden van het stoffelijk aanzicht der Schepping, alles wederom in exoterische benamingen: voor de Germanen Freya, Frouwa, Fria, samengevat in en afkomstig van de opperste Frigga, gemalin van Odin, 's gelijke van Wodan. Deze opperste Frigga heette bij de Duitschers ook Peratha, Perchta, zoowel de schitterende als de verborgene. (Peratha houdt verband met het grondwoord bar, bara = schitteren en Perchta met berg = verborgenheid, ontstaan uit de Germaansche rechtspraak). Deze Perchta geldt als de eerste Norne, spinster van alle garmische draden, die van uit het oerdiep der verborgen Godheid ontstaan. De drie nornen vinden hare plaats binnen Alfadur's Ring, de Onaanroerbare, Onverklaarbare, Onvoorstelbare. De mythologie plaatst ze daar bij de wortels van den Wereldesch. Daar wonen ze aan den rand der Urdabron, die alles doet schitteren, wat zich in haar golven dompelt.

Iederen morgen treden de verheven spinsters uit hare heilswoning en besproeien met het wonderbare water den eersten wortel van den wereldboom.

Sprekend ook is, dat het kruis van de bekende „Spinster aan het kruis" bij Weenen het zesarmige haagkruis is = hagal „ik omvat het al", ook genoemd ruimtekruis. Het wijst dus duidelijk op de hooge en wel de hoogste plaats van deze spinster, Peratha.

Wie bij de Kelten de namen der hoogste vrouwelijke godheden waren is mij onbekend, maar wel zeker moeten ze te vinden zijn tusschen de omvattende reeks van godinnennamen, die ons zijn nage-

laten.

Ook op de lagere rangen der Scheppingsgebieden hebben zoowel mannelijke als vrouwelijke goddelijke drieheden gestaan. Laten wij thans uit de vrouwen-figuren een drietal prijkend in de christenkalender met haar verborgen heiden-zin aan halen n.l. Barbara, Margaretha en Katharina. Zij zijn een kala-schepping voor Ur, Werdanda, Skuld, de nornentrits opnieuw. Barbara = bar-bar-ra, achtereenvolgens geboorte-leven-voortbrenging.

Zij wordt afgebeeld met een toren, in 't Duitsch Thurm, van draaien, ronde beweging. Margaretha uit mar-gar-eth, mar = meer, ook groot; gar en garen = naar buiten gegroeid; eth = goed, bezit. Haar attribuut is de worm of draak; zij treedt den laatsten met den voet m.a.w. zij vernietigt het sterven van het geborene of geteelde, is dus levenondérhoudend. Katharina = verheven innerlijke strijdster, d.i. de dood, die door haar innerlijke herlevingskiem de absolute vernietiging bestrijdt. Haar attribuut is het rad in diens derden woordzin van zonnenondergang.

Vele andere namen van christenheiligen, voorheen heidennamen, drukten bij voorkeur de gedachte der wedergeboorte, het groote heilsbegrip onzer heidensche voorouders uit. Von List geeft hiervan b.v. nog de namen Gertruda en Ursula met de volgende verklaring: Gertrud van ger (gere, kere) en trud van drehen. Haar attribuut is eene over een staaf loopende muis, in woordzin uitgedrukt ma-usta-fa = einde van vermeerdering; stilstand van Schepping of bedrijvigheid, dus dood, maar verbonden aan wederkeer in den naam Gertrud besloten. De muis was steeds een doodsymbool.

Ursula uit ur-sul beteekent oerheil, of het donkere, onbekende heil tusschen dood en geboorte.

De 11000 maagden zouden de moeders der toekomst beteekenen. 11000 = einlif-thusunt; thûsunt van tusen (waarvan het Nederlandsche tusschen) is omsluiten; lif is leven en ein is Eén, ook God, dus het één omsloten leven, of in God gevestigd leven, dat eigenlijk door geen dood onderbroken wordt, maar van maagd tot moeder, van oorsprong tot groeing wordt.

Maagd van het oud-Duitsche Magetein, houdt de idee in van kunnen (ma) in knop d.i. toekomstige „moeder" of vermeerderingsleven.

Het één leven omsluitende geboorten wordt tevens door het groote getal (11000) als bijkomende symboliek in opklaring versterkt.

Wilde men de drieëenheden van oude en nieuwere godsdiensten in haar oorspronkelijke esoterische beteekenis opsommen en verklaren, ze zouden een boekdeel kunnen vullen; daar ik echter de overeenkomst tusschen Keltische en Germaansche cultuur in meerdere opzichten dan de verhandelde, wilde uiteenzetten, moet ik het thans hierbij laten, om in een volgend boekdeel de overeenkomst der beide verwante vormen in uitgebreider richting voort te zetten.

EINDE VAN HET EERSTE DEEL.

ERRATA.

Blz. 20, op regel 9 van onder staat *„geboorte, omsluiting"*, moet zijn: *geboorten-omsluiting.*

Blz. 91, regel 2 van beneden moet zijn: *„benedenwaartsche gradatie's zouden kunnen noemen".*

Tafel I.

	1	2	3	4	5	6	7		8	9	10	11	12	13	14
	Gottheit	Ebene	Kennzeichen	Bestimmung	Aggregatzustände der Materie	Mythologische Begriffe	Mythologische Namen		Zeichen	Ziffer	Zahlenwert	Zahlwort	Urworte der Zahlworte	absteigende Glyphen	aufsteigende Glyphen
A	ungeoffenbart	göttliche	unteilbare Einheit (Kreis: „Rährmichnichtan", sal-ange = Schlange)	Jenseits von Zeit u. Raum.	Reiner Geist	sal-ange = Schlange (Nornengespinst) Seil der Nornen (Engel)	Allvater								
B	erste Emanation		unteilbare Einheit (Welten-Ei)		Der Geist beginnt sich zur Materie zu verdichten.				⊙	0	0	Null	n' ul (niul) Wesen, Geist		
C	erster Logos	noumenale	Erstes in der Zeit	Zeit	1. Grad der Verdichtung zu Ether (ait-har)	Ur	Har	Wuotan	⊖	1	1	Eins	ans, as, Ase	ᛉ ᛋ ᛟ ▽ ▽	ᛦ ᛊ ᛃ △ △
D	zweiter Logos	phänomenale	Einfaches im Raum	Raum	2. Grad der Verdichtung zu	Ginnungagap	Jafnhar	Wili	⊖	2	2	Zwei	to, thu, tuist, Zwist		
E	dritter Logos	elementale	Einzelnes innerhalb von Zeit und Raum	Zeit und Raum	3. Grad der Verdichtung zu	Niflheim	Thridi	We	⊕	3	3	Drei	Dri, druth, draugh, Drache.		
Ea			Die 3 gebiert die 4 (Der Drache speit Feuer) (Die vom Drachen gefangene und durch seinen Tod befreite Jungfrau ist die Sonne. Der Tod des Drachen befreit den Goldhort im „Wurmbett", der Goldhort ist die Sonne		△ Feuer (Urfyr) al Drache Salamander	Muspilheim	Surtur (Salamander und Drachen, „al")	Wuotan	⊕	1	1	Eins	ans, as, Ase	卐	卐
								Hönir		2	2	Zwei	to, thu, tuist, Zwist	⊕ ᛟ ⊕	⊕ ᛊ ⊠
								Lodur		3	3	Drei	dri, druth, dra, draugh, Drache		
								Fenrirswolf		4	4	Vier	Fyr, Feuer	◇	□
Eb			Die 4 gebiert die 7: Das Urfyr zeugt die Sonne; diese ist der Sonnenaar, der nach Fischen jagt		△ Luft ar Aar	Asgart (Lichtelfenheim)	Asen und Lichtelfen „Aar"	Wuotan	⊗	ᛟ	4	Vier	Fyr, Feuer	⊕	⊕
								Donar		ᛊ	5	Fünf	Fem, Gesetz		
								Loki		ᛃ	6	Sechs	Sechs, Sex, Geschlecht		
								Utgartloki		ᛇ	7	Sieben	Sibun, Seben, (Theben)		
Ec			Die 7 vollendet sich in 10. Der Lintwurm wird getötet, dadurch wird die Erde wasserfrei.		▽ Wasser wan Lintwurm Fanisk (Phönix)	(Authumbla, Eliwagar) Wanenheim (Elfenheim, Noatun)	Wanen und Elfen (Nixen) Lintwürmer	(Wuotan) Mimir	⊛	ᛉ	7	Sieben	Sonne als Gott Sip, von der Sonne stammend.	⊛	⊛
								Hnikuz		ᛟ	8	Acht	ag, agt, aht, hervorkommen, achten usw.		
								Niord		ᛋ	9	Neun	niun: ni = Wesen hun = mächtig, groß: Wesen des Großen		
								Mitgartschlange		10	10	Zehn	Cen, Cent, das Umschlossene, die Gemeinde, das All		
F	Menschwerdung als Gottsohn Gott = das All, der Sohn des Alls — die Menschheit — ist der Gottsohn.	physische	Vielfaches innerhalb von Zeit, Raum u. Form. — All-Ein-Jchheit. — Vieleinig = vielspältige Viel-Einheit. — Der Löwe = das Leben.	Zeit, Raum und Form.	▽ Erde tel, tellus, gea Löwe (Leben)	(Jötunheim) Mitgart (Schwarzelfenheim, das Reich der Zwerge)	Riesen Zwerge und Menschen Löwe	(Ymir) Orgelmir (Urwalt)	+	10	10	Zehn		*	
								Trudgelmir Drehwalt)	×	11	11	Eilf	einlif, anslif: Das Eine Leben	⬡	
								Bergelmir (Geburtswalt)	⁞:	12	12	Zwölf	thue-lif: tue leben, lebe!	⁂	
									—	ᛏ				✠	
									=	usw.	usw.	usw.	usw.	✠	
														✠	
														✠	